

«ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΠΟΡΕΙΑ»

ΙΔΕΟΛΟΓΙΑ - ΕΠΙΣΤΗΜΗ - ΔΡΑΣΗ

Ετος 18^ο - Τεύχος 70

Απρίλιος - Ιούνιος 2003

ΣΤΟ ΤΕΥΧΟΣ ΑΥΤΟ:

Σελ.

- **Γ. Β. Σελλιανάκη:** Ο Αγροτικός Συνεταιρισμός. Πρέπει να αποθεραπευθεί, να εκσυγχρονισθεί και να επαναδραστηριοποιηθεί για την ανάπτυξη της υπαίθρου 65-69
- **Θαν. Μπίκου:** 1000 λέξεις 70
- **Γ. Β. Σελλιανάκη:** Η ΣΤΑΦΙΔΑ. Το πρώτο συναλλαγματόφορο αγροτικό μας προϊόν για 90 χρόνια 71-74
- **Β. Μπουφίδη:** Ανοσιούργημα η κατάργηση της Αγροφυλακής 75-77
- **Τασ. Καραϊσκάκη:** Νέα δεδομένα στην ποιότητα των τροφίμων 79-82
- **Θαν. Μπίκου:** Το Γραμματοκιβώτιο της «Σ.Π.» (Γράφουν οι: Κ. Μπεμπής, Γ. Σωτηρίου, Γ. Φραγκιαδουλάκης, Γ. Τσιρώνης, Γ. Ντούτσιος, Α. Ανδριανόπουλος, Γ. Καφετζάκης, Ε. Χαρμούρη, Α. Αγαπίου, Θαν. Μπίκος) 95-104
- **Γ. Φραγκιαδουλάκη:** ΣΤΑ ΔΙΚΑ ΜΑΣ (μας ρωτούν και απαντούμε). 105-106
- **Συνεταιριστή:** (χωρίς όνομα). «ΘΥΜΗΣΕΣ» 107-109
- **Γ. Β. Σελλιανάκη:** Βιβλιοκρισία (Σ. Μπακογιάννη, Σ. Μαριάδη - Β. Μπουφίδη) 111-113
- **Μ. Δερμιτζάκη:** ΠΟΥ ΠΑΜΕ (QUO VADIS) Επικίνδυνα διαβρώνονται ο κοινωνικός μας ιστός και ο οικογενειακός μας θεσμός 114-115

- **Της Σύνταξης:**
 - Προεδρικό Διάταγμα για τους Αγροτικούς Συνεταιρισμούς 83-86
 - Ευρωπαϊκή Ένωση: (η Ευρώπη των 25) 87-93
 - ΜΑΤΡΟΖΟΣ 101-103
 - ΜΕΤΑΞΥ ΜΑΣ: Ενημερωτική στήλη για τα μέλη της Ε.Φ.Σ. 110
 - Αγροσυνεταιριστικές Ειδήσεις 116-121
 - Εκείνοι που έφυγαν (**Σ. Μπικάκης, Κ. Δραγώνας, Σ. Μπαζιάνας**) 122-127
 - Περιεχόμενα στα Αγγλικά - Ταυτότητα περιοδικού 128

ΤΟ ΕΛΑΦΡΥΤΕΡΟ ΜΕ ΒΙΟ-FILTER

1 και BF

ΠΙΣΣΑ: 1 mg

ΝΙΚΟΤΙΝΗ: 0.1 mg

**ULTRA
ONE**

SYNEDA S.A.

Το Υπουργείο Υγείας προειδοποιεί.

ΤΟ ΚΑΠΝΙΣΜΑ ΒΛΑΠΤΕΙ ΣΟΒΑΡΑ ΤΗΝ ΥΓΕΙΑ

Ο Αγροτικός Συνεταιρισμός Πρέπει να αποθεραπευθεί, να εκσυγχρονισθεί και να επαναδραστηριοποιηθεί για την ανάπτυξη της υπαίθρου

Άρθρο του Γ.Β. ΣΕΛΛΙΑΝΑΚΗ

Ο **Αγροτικός Συνεταιρισμός** στηρίζεται στη μακραίωνη ελληνική παράδοση της ελεύθερης συνεργασίας των ατόμων για την οικονομική, κοινωνική και πολιτιστική ανάπτυξη. Ευδοκμεί όσο γίνονται σεβαστές οι ακατάλυτες αρχές του Συνεργατισμού, που εκφράζει και δραστηριοποιείται μέσα από τις δομές και τις διεργασίες της ανοικτής και ανταγωνιστικής οικονομίας, όπως αυτή μεταλλάσσεται διαχρονικά από τις κοινωνικοοικονομικές εξελίξεις και την τεχνολογική πρόοδο. Προοδεύει και μεγαλουργεί, όσο λειτουργεί ακομμάτιστα, δημοκρατικά και αξιοκρατικά στις επιλογές των οργάνων του.

Μ' αυτά τα δεδομένα, ο Αγροτικός Συνεταιρισμός είναι το εταιρικό σχήμα, που στις επιδιώξεις του συνδυάζει το **ατομικό συμφέρον** με το **κοινωνικό όφελος**, σε μια κατεύθυνση ανάπτυξης με επίκεντρο τον άνθρωπο, τον οποίο θέλει ελεύθερο, με δημοκρατική έκφραση και λειτουργία, αλτρουϊστή και αλληλέγγυο.

Το νομικό πλαίσιο που θα ρυθμίζει τις εσωτερικές σχέσεις των μελών του Αγροτικού Συνεταιρισμού και τις διαδικασίες που αυτός θα δραστηριοποιείται, πρέπει να είναι ελαστικό και φιλελεύθερο. Να αφήνει τα μέλη του να εκφράζονται ελεύθερα και δημοκρατικά για τη διοίκηση και τη λειτουργία του, χωρίς κανένα εξαναγκασμό και χωρίς κανέναν κηδεμόνευση.

Κάτω απ' αυτές τις προϋποθέσεις και μόνο, το Αγροτοσυνεταιριστικό μας κίνημα θα μπορέσει να προσφέρει στον εκσυγχρονισμό της γεωργικής μας παραγωγής, όπως οι καιροί απαιτούν και ο ανταγωνισμός επιβάλλει και να δημιουργήσει βιώσιμες επιχειρηματικές μονάδες για την επεξεργασία, τυποποίηση και συσκευασία των αγροτικών μας προϊόντων, στις προδιαγραφές της ανταγωνιστικής αγοράς και πάντα στις προτιμήσεις των καταναλωτών.

ο Αγροτικός Συνεταιρισμός είναι το εταιρικό σχήμα, που στις επιδιώξεις του συνδυάζει το ατομικό συμφέρον με το κοινωνικό όφελος, σε μια κατεύθυνση ανάπτυξης με επίκεντρο τον άνθρωπο.

Ο Συνεταιρισμός έχασε τα ελκυστικά του πρότυπα

Όμως, ο άλλοτε ιερός θεσμός του Συνεταιρισμού, όπως τον πίστεψαν και τον αυτοαποκαλούσαν οι ιεραπόστολοι που τον διακόνησαν στον αγροτικό χώρο, έχει ήδη απομακρυνθεί από τις αρχές και τα πρότυπά του, από τις παλιές του δόξες και σχεδόν έχασε τους ιδεολογικούς του προσανατολισμούς, μαζί και τους ιδεολόγους οπαδούς του. Έχασε τα ελκυστικά του πρότυπα και, σαν φυσικό επακόλουθο, έχασε και την αποτελεσματικότητά του.

Όπως έχουν και βρίσκονται σήμερα οι Αγροτικοί μας Συνεταιρισμοί, που υλοποιούν τη συνεταιριστική ιδεολογία, πέρα και έξω από τα πρότυπα που προανέφερα και χωρίς τη φλόγα της προσφοράς στην αναγκαιότητα της **αλληλεγγύης**

και της **αλληλοβοήθειας**, που είναι τα υπαρκτά τους στοιχεία, μέρα με τη μέρα περιθωριοποιούνται. Ελάχιστοι είναι σήμερα εκείνοι οι Συνεταιρισμοί που επιβιώνουν από δραστηριότητες διαχείρισης προϊόντων και εφοδίων των μελών τους. Οι περισσότεροι επιβιώνουν από δοτές εργασίες, από τη μίσθωση των άλλοτε υπεραπασχολημένων εγκαταστάσεών τους, από ενισχύσεις για την παροχή υπηρεσιών στις κοινοτικές διαχειρήσεις ή και τη ρευστοποίηση περιουσιακών τους στοιχείων.

Και αφού ο Συνεταιρισμός έχασε το μεγαλύτερο μέρος από τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του, δεν είναι πια, όπως άλλοτε, εργαλείο της κρατικής εξουσίας στην προσπάθειά της για την περιφερειακή ανάπτυξη, ούτε το καταφύγιο του αγρότη για τη στήριξη του εισοδήματός του.

Το κράτος σήμερα αντιμετωπίζει αγχωτικά μόνο το πρόβλημα των χρεών που συσώρευσε στους Αγροτικούς Συνεταιρισμούς η πολιτική εξουσία με τις παρεμβάσεις της. Και τα μέλη τους δραστηριοποιούνται στο Συνεταιρισμό μόνο όταν κρατούν στο χέρι την κομματική τους ταυτότητα και μάλιστα όσο και όπως το θελήσει η «εκδούσα αρχή». Φυσικά, με κυρίαρχες αυτές τις πρακτικές, ούτε το κράτος αλλά ούτε και οι αγρότες μπορούν να περιμένουν από τον Αγροτικό Συνεταιρισμό – τουλάχιστον όσο θα ήθελαν και θα έπρεπε – με τη σημερινή λειτουργία του.

Αποθεραπεία και δραστηριοποίηση στα συνεταιριστικά πρότυπα

Αντιπαρέρχομαι την οποιαδήποτε κριτική για το ποιοί και πώς χρεωκόπησαν την οικονομία των Αγροτικών Συνεταιρισμών και σχεδόν κατέστρεψαν το **ιδεολογικό τους περιεχόμενο**, που είναι και το σημαντικότερο κεφάλαιό τους. Αυτό το «έργο» ας μείνει για τους πολιτικούς, τους δικαστικούς και τους ιστορικούς.

Οπαδός της ιδεολογίας του Συνεργατισμού, που για περισσότερα από 30 χρόνια έζησα τη σωστή εφαρμογή του στον αγροτικό χώρο και από πολύ κοντά γνώρισα το έργο που παράγει στην ανεμπόδιστη λειτουργία του, πιστεύω ότι η όση έχει μείνει ακόμα σπίθα από τη φλόγα αυτού του ιδεώδους, θα μπορούσε

να φουντώσει και πάλι για σημαντικό και παραγωγικό έργο. Όμως, αυτό μπορεί να γίνει μόνο μετά την αποθεραπεία των Αγροτικών Συνεταιρισμών από την αρρώστια του **κομματισμού** και τη σωστή λειτουργία τους στα πλαίσια ενός νέου **επιχειρηματικού προσανατολισμού**. Αυτού που η σύγχρονη οικονομική συγκυρία μέρα με τη μέρα καθιερώνει. Εκείνου που η νέα οικονομική τάξη θεσμικά πια επιβάλλει.

Οπωσδήποτε είναι αδιανόητο, το τεράστιο κεφάλαιο που είναι επενδυμένο στο αγροτοσυνεταιριστικό κίνημα της χώρας – που υλοποιεί την ιδεολογία του Συνεργατισμού στον αγροτικό χώρο – να μένει σε αδράνεια ή να περνά σε άλλα χέρια στην πάγια μορφή του (αποθήκες, εργοστάσια κ.ά.) σχεδόν πάντα χωρίς προοπτική. Και είναι αδιανόητο επίσης να μην αξιοποιείται εθνικά, οικονομικά και κοινωνικά μια οργανωμένη στον Αγροτικό Συνεργατισμό κοινωνία παραγωγικών ανθρώπων, που ήταν και εξακολουθούν να είναι οι **βασικοί ανανεωτές του πληθυσμού και οι υπερασπιστές (φρουροί) της χώρας**.

Είναι πολλαπλά προτιμότερο, όπως και ωφέλιμο – για να θίξω ένα μόνο κεντρικό σημείο – να ασχολείται στον ελεύθερό του χρόνο (και είναι υπολογίσμος αυτός ο χρόνος) ο Έλληνας αγρότης με τα θέματά του, (αυτά που τον κρατούν στον τόπο του), στα γραφεία του Συνεταιρισμού του, στο κοινοτικό κατάστημα ή στο σχολείο του χωριού του (όταν ο Συνεταιρισμός δεν διαθέτει γραφεία) από το να παίζει πρέφα στο καφενείο και αμέριμος για τα γενικά θέματα του ενδιαφέροντός του, να αγανακτεί σε κάθε περίπτωση και φυσικά να τα φορτώνει όλα στο κράτος, αφού ο ίδιος μεμονωμένα εννοεί τον εαυτό του αναρμόδιο και επομένως ανεύθυνο.

Η σημερινή πραγματικότητα

Μπροστά στη σημερινή πραγματικότητα, όπως αυτή διαμορφώθηκε στον ευρύτερο οικονομικό χώρο, όπου:

α) η πλεονασματική αγροτική παραγωγή προστατεύεται από ισχυρούς μηχανισμούς, σε κάθε περίπτωση, με πακέτα θεσμικών και οικονομικών μέτρων,

β) η παραγωγή νέων αγροτικών προϊόντων είναι σχολαστικά προσαρμοσμένη (ποσοτικά και ποιοτικά) στις απαιτήσεις των καταναλωτών τους,

γ) οι καταναλωτικές αγορές συνεχώς διευρύνονται γεωγραφικά, τα εθνικά προστατευτικά τείχη γκρεμίζονται και αυστηρά μέτρα για την ανεμπόδιστη λειτουργία του ελεύθερου ανταγωνισμού, παίρνονται

δ) τα τηλεπικοινωνιακά μέσα μεταδίδουν αυτοστιγμεί στοιχεία, πληροφορίες και γεγονότα στα κέντρα παραγωγής και διακίνησης προϊόντων και

ε) οι αποστάσεις εξουδετερώθηκαν με τα σύγχρονα και κατάλληλα για κάθε περίπτωση μεταφορικά μέσα,

Είναι αδιανόητο επίσης να μην αξιοποιείται εθνικά, οικονομικά και κοινωνικά μια οργανωμένη στον Αγροτικό Συνεργατισμό κοινωνία παραγωγικών ανθρώπων.

χαλαρώνει ολοένα και περισσότερο ο άλλοτε ισχυρός δεσμός Κράτους - Συνεταιρισμών. Ο δεσμός που σφυρηλατήθηκε δυνατά στα πρώτα μεταπολεμικά χρόνια, τότε που η κρατική εξουσία έριχνε το βάρος της στην περιφερειακή ανάπτυξη μέσα από τους Αγροτικούς Συνεταιρισμούς και οι αγρότες χρειάζονταν την κρατική υποστήριξη για την προστασία και την αξιοποίηση της παραγωγής τους, μέσα από την οργανωμένη συλλογική δραστηριότητα των Αγροτικών Συνεταιρισμών.

Ο υπερχρεωμένος σήμερα και υπόλογος γι' αυτά του τα χρέη Αγροτικός Συνεταιρισμός – που απαρέγκλιτα πρέπει να τηρεί τους κανόνες και όχι τις πρακτικές της αγοράς με μισθωτούς πωλητές που κατά πως το επιτάσσει η αρχή της «ίσης μεταχείρισης», ανεξάρτητα με την αποτελεσματικότητα της προσφερόμενης εργασίας – είναι σχεδόν πάντα ανίσχυρος να αντιμετωπίζει τον ανταγωνισμό.

Με λίγα και απλά λόγια, ο Αγροτικός Συνεταιρισμός βρίσκεται αντιμέτωπος με άνιστους όρους ανταγωνισμού στις καταναλωτικές αγορές, γι' αυτό και σταδιακά εκτοπίζεται από αυτές, χάνοντας την άμεση επαφή του με τον καταναλωτή, που ήταν πάντα βασική επιδίωξή του, διατυπωμένη με το σύνθημα **«από τον παραγωγό στον καταναλωτή»**. Σύνθημα που ούτε υπερφίαλο ήταν, ούτε έχει χάσει και σήμερα ακόμη τη νοηματική του αξία.

**ο Αγροτικός
Συνεταιρισμός
βρίσκεται αντι-
μέτωπος με άνι-
σους όρους
ανταγωνίζεται
στις καταναλω-
τικές αγορές, γι'
αυτό και στα-
διακά εκτοπιζε-
ται από αυτές.**

Αλλά για να ευδοκιμήσει, όπως ήθελαν εκείνοι που πρωτοδιατύπωσαν το σύνθημα αυτό, θα πρέπει πρώτα ο Συνεταιρισμός με αντίστοιχες προσαρμογές να αποκτήσει τη σωστή λειτουργία του και κατά πρώτο και κύριο λόγο τη διοικητική και οικονομική του αυτονομία και την αποκλειστικότητα στις συναλλαγές των μελών του (προμήθειες εφοδίων και πωλήσεις προϊόντων).

Δεν μπαίνουν εύκολα στη σημερινή ανταγωνιστική αγορά – και αν μπουν δεν θα μείνουν πολύ – προϊόντα με βεβαρυμένα κοστολόγια. Προϊόντα τα οποία διαχειρίζονται διοικήσεις που δεν τα παράγουν και δεν έχουν τις οικονομικές συνέπειες της διαχείρισής τους.

Η αγορά έχει τους δικούς της νόμους. Ενδιαφέρεται για προϊόντα φθηνά και καλά ποιοτικά. Όποιος αγνοεί αυτούς τους νόμους, μπορεί να έχει κυριαρχία (προσωρινή) στις Διοικήσεις των Συνεταιρισμών, όχι όμως και στις καταναλωτικές αγορές των προϊόντων που διαχειρίζονται.

Επιστροφή στους παραγωγικούς χώρους

Έχει ωστόσο ο Αγροτικός Συνεταιρισμός ευρύτατο πεδίο δράσης στους αποκλειστικά δικούς του χώρους, σ' αυτούς που ο αγρότης έχει αρμοδιότητα, ευθύνη, ζωτικά συμφέροντα και ενδιαφέροντα, όπως:

– Ο μαζικός εφοδιασμός της γεωργίας και της κτηνοτροφίας με τα μέσα παραγωγής (λιπάσματα, φάρμακα, εργαλεία, ζωοτροφές, σπόρους κ.α.).

– Η παροχή τεχνικής και τεχνολογικής στήριξης, η πληροφορική και η χρηματοδότηση μονάδων παραγωγής.

– Η μεταποίηση και διακίνηση αγροτικών προϊόντων κ.α.

Είναι σε χώρους αρμοδιότητας και ευθύνης των αγροτών με μεγαλύτερο από 6 δισ. Ευρώ κύκλο εργασίας.

Στους χώρους αυτούς μπορεί να δραστηριοποιηθεί και πάλι με τις κακές εμπειρίες (παράδειγμα προς αποφυγήν) ο Αγροτικός Συνεταιρισμός, επιστρέφοντας από την περιπλάνησή του στην αγορά, όπου «περπάτησε χωρίς υποδήματα» τα τελευταία χρόνια του έντονου κομματισμού. Στους χώρους που δημιουργείται, αποθηκεύεται και συσκευάζεται η γεωργοκτηνοτροφική παραγωγή. Εκεί που «στήνονται» τα κοστολόγια και «φτιάχνονται» οι ποιότητες των αγροτικών προϊόντων (κριτήρια στις προτιμήσεις των καταναλωτών και βέλη κατά του ανταγωνισμού) μπορεί και πρέπει να δραστηριοποιηθεί ο Αγροτικός Συνεταιρισμός.

Όχι Συνεταιρισμοί-«μαϊμούδες» και με κεφάλαιο τα κομματικά μερίδια

Όμως ποιος Συνεταιρισμός; Αυτός βέβαια που έχει μέλη με το μεγαλύτερο μέρος του ετήσιου εισοδήματός τους από γεωργοκτηνοτροφική παραγωγή. Αυτός που έχει διαθέσιμα δικά του κεφάλαια και μέλη που μετέχουν στις εργασίες του, όχι μόνο στις ψηφοφορίες των Γενικών Συνελεύσεων τους και μάλιστα οικογενειακώς για περισσότερες ψήφους.

Είναι της μόδας να λέγεται και θα λεχθεί και εδώ:

– Συνταιρισμοί-μαϊμούδες με πολυάριθμα μέλη, που τα περισσότερα από αυτά δεν έχουν πληρώσει ούτε αυτή τη μερίδα τους.

– Συνεταιρισμοί με μέλη που διαθέτουν υποτυπώδεις ή καθόλου γεωργοκτηνοτροφικές μονάδες.

Συνεταιρισμοί έντονα κομματικοποιημένοι – που γίνονται και διατηρούνται για μια Συνέλευση στα δυο ή τα τρία χρόνια για να ψηφίσουν επιλεγμένα κομματικά στελέχη που θα τους αντιπροσωπεύσουν σε υπέρτερες συνεταιριστικές οργανώσεις, εταιρείες και οργανισμούς – δεν μπορούν να έχουν ενδιαφέρον, επομένως και επιτυχίες σε συλλογικές επιχειρησιακές δραστηριότητες, όπως περίτρανα έχει δείξει την τελευταία εικοσαετία η πρακτική.

Και βέβαια αυτοί οι συνεταιρισμοί – τώρα που δεν εισρέουν με ένα απλό «νοηματικό βλέμμα» στα ταμεία τους τα χρήματα του Έλληνα φορολογούμενου και που τα κομματικά (όχι συνεταιριστικά) μερίδια είναι σχεδόν χωρίς αντίκρουσμα – θα διαλυθούν, όσοι βέβαια από αυτούς δεν έχουν ήδη διαλυθεί.

Οι Συνεταιρισμοί που θα μείνουν, θα πρέπει να είναι όπως συνοπτικά παραπάνω τους περιέγραψα, γιατί μόνο έτσι θα μπορέσουν να αποδώσουν και να επιβιώσουν.

Τέτοιοι Συνεταιρισμοί θα μεγαλοουργήσουν για μια ακόμη φορά. Ας βοηθήσουν όλοι να γίνουν. Πρώτα απ' όλους τα κόμματα, για να εξιλεωθούν για το κακό που τους έκαναν.

(Γ.Β.Σ.)

1000 ΛΕΞΕΙΣ

ΘΑΝΑΣΙΑ ΜΠΙΚΟΥ
ΓΕΩΠΟΝΟΥ

Η ΣΤΑΦΙΔΑ

Το πρώτο συναλλαγματοφόρο αγροτικό μας προϊόν για 90 χρόνια Το κρατικό ενδιαφέρον του 1893 και η κρατική αδιαφορία του 1997 για τη σταφίδα. Ο ρόλος, η δράση και η διάλυση του ΑΣΟ

Γράφει ο Γ.Β. ΣΕΛΛΙΑΝΑΚΗΣ

Από την απελευθέρωση του Ελληνικού Έθνους το 1821 μέχρι και τους Βαλκανικούς πολέμους (1912-13) περισσότερο δηλ. από 90 χρόνια, η σταφίδα ήταν, στον πίνακα των εξαγωγών μας, το πρώτο συναλλαγματοφόρο αγροτικό προϊόν¹.

Μετά τους πολέμους εκείνους και τον διπλασιασμό της χώρας με την επέκταση στην Ήπειρο, τη Μακεδονία, τη Θράκη και τα νησιά, η σταφίδα έχασε αυτή την πρωτιά. Πέρασε στη δεύτερη θέση και από τη δεκαετία του 1960 στην τρίτη. Ο καπνός των «νέων τότε χωρών» της πήρε την πρώτη και το βαμβάκι τη δεύτερη θέση. Στον πίνακα των εισροών συναλλάγματος από εξαγωγές αγροτικών προϊόντων του 2000, η σταφίδα έχει την έβδομη θέση με την εισαγωγή συναλλάγματος αξίας 38.124.000.000 δρχ.

Ιστορική αναδρομή - Το σταφιδικό ζήτημα

Για τα προβλήματα της σταφίδας, στην παραγωγή, τη μεταποίηση και την εμπορία, η κρατική μέριμνα και φροντίδα εκδηλώθηκε περισσότερο από κάθε άλλο αγροτικό προϊόν και για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα². Δοκιμάστηκαν πολιτικές και πολιτικοί, δοκιμάστηκε η κρατική διοίκηση, αλληλοδιάδοχα οργανωτικά σχήματα, διαχειρίσεις και διαχειριστές και αποκτήθηκαν πλούσιες εμπειρίες. Και δε θα αναφερθώ εδώ σε λεπτομέρειες.

Μια συνοπτική ιστορική αναδρομή θα κάμω, για να κατανοηθεί και εκτιμηθεί η κρατική μέριμνα στο βαθμό που εκδηλώθηκε και απέδωσε τότε και στο βαθμό που εκδηλώθηκε και απέδωσε μετά από εκατό χρόνια (στις μέρες μας) σε αντίστοιχη κρίση της σταφιδοκαλλιέργειας στη χώρα μας.

Η καταστροφή από φυλλοξήρα του 70% των γαλλικών αμπελώνων το

1. Σε 2.500.000 λίρες Αγγλίας ήταν, σύμφωνα με τη στατιστική της εποχής εκείνης, το συνάλλαγμα από εξαγωγές σταφίδας και το ποσό αυτό αντιστοιχούσε στο 40% του συνόλου του συναλλάγματος των ελληνικών εξαγωγών. Αντίστοιχα, η ελληνική παραγωγή σταφίδας ήταν τότε το 41% της παγκόσμιας παραγωγής (158.500 τόνοι επί συνόλου 391.000 τόνων).

2. Από τη δημιουργία του λεγόμενου σταφιδικού ζητήματος (1893) μέχρι και το 1997 (104 χρόνια) που διαλύθηκε ο ΑΣΟ με το Νόμο 2538/1937, άρθρο 20 (ΦΕΚ Α' 242/1-12-1997) το κρατικό ενδιαφέρον εκδηλώθηκε με 5 εξουσιοδοτημένους φορείς και με περισσότερα από 110 νομοθετήματα για την καλλιέργεια, τη μεταποίηση, την ποιότητα, τη διακίνηση, τη διαχείριση και την εμπορία της σταφίδας.

1870 και η διανομή της εθνικής γης στη χώρα μας τον επόμενο χρόνο (1871) ενθάρρυναν την κρατική μας εξουσία για την επέκταση της σταφιδοκαλλιέργειας και η παραγωγή σταφίδας από 53.000 τόννους το 1871 έφθασε τους 165.000 τόννους το 1891.

Παράλληλα όμως – και αυτό ήταν το απρόβλεπτο – στα είκοσι αυτά χρόνια (1871-1891) η Γαλλία κατόρθωσε να αντικαταστήσει τους αμπελώνες της με αμερικανικά κλήματα (που δεν προσβάλλονται από φυλλοξήρα), να επανακτήσει την παραγωγή της και τις αγορές της και να δημιουργήσει κρίση τιμής και ζήτησης στη σταφίδα μας³.

Κάτω από αυτές τις συνθήκες, σχεδιάστηκε από κορυφαίους πολιτικούς και κρατικούς λειτουργούς η κρατική πολιτική για την προστασία της σταφιδοκαλλιέργειας στη χώρα μας, η οποία σε μια περίοδο 102 χρόνων (1895-1997) εκδηλώθηκε μέσα από 5 φορείς και περισσότερα από 110 νομοθετήματα:

- Την περίοδο 1895-1898 με κρατική διαχείριση.
- Την περίοδο 1899-1904 με τη Σταφιδική Τράπεζα
- Την περίοδο 1905-1923 με την προνομιούχο για τη σταφίδα εταιρεία
- Το 1924 με την Εθνική Τράπεζα και
- Από το 1925 μέχρι και το 1997 με τον Αυτόνομο Σταφιδικό Οργανισμό (Α.Σ.Ο.).

Αυτόνομος Σταφιδικός Οργανισμός (Α.Σ.Ο.)

Ο ΑΣΟ διαχειρίστηκε το πρόβλημα της κορινθιακής σταφίδας για 72 χρόνια (1925-1997). Ενισχυμένος με περισσότερα από 80 νομοθετήματα, διοικήθηκε από προσωπικότητες (γεωπόνους, γεωργοοικονομολόγους, τεχνολόγους, χημικούς κ.α.), λειτούργησε αυτόνομα και αυτοδύναμα, δημιούργησε τεράστια περιουσιακή συγκρότηση, υπηρεσιακή και εμπορική υποδομή και για 72 χρόνια ήταν ο αυθεντικός εκπρόσωπος των συμφερόντων των σταφιδοπαραγωγών και ο εγκυρότερος σύμβουλος της κρατικής εξουσίας.

Την ίδρυση του ΑΣΟ στη μορφή που λειτούργησε, είχε εισηγηθεί ο ένθερμος υποστηρικτής του αγροτοσυνεταιριστικού μας κινήματος, μετέπειτα Διοικητής της ΑΤΕ, υπουργός Γεωργίας και αρχηγός του Αγροτικού Δημοκρατικού Κόμματος, **Αλέξανδρος Μυλωνάς**.

Δεν θα αναφερθώ εδώ στις πολιτικές που προτάθηκαν για το **σταφιδικό ζήτημα** – όπως επικράτησε τότε να λέγεται το πρόβλημα της σταφίδας – ούτε στους αγώνες των σταφιδοπαραγωγών και των συνεταιριστών που τότε τους εκπροσωπούσαν – αν και αυτό θα ήταν πολύ χρήσιμο να γραφεί για να παραβληθεί και να συγκριθεί με τα σημερινά κρατούντα – γιατί ο

3. Η κρατική αποφασιστικότητα για τη στήριξη της σταφιδοκαλλιέργειας στη χώρα μας ήταν τότε αναμφισβήτητη Στην μετά από 100 χρόνια αντίστοιχη κρίση στο προϊόν, απλώς διέλυσε τον ΑΣΟ, που το στήριζε, με το Νόμο 2638/1997.

χώρος είναι περιορισμένος για μια τόσης έκτασης αναφορά.

Θα αναφερθώ μόνο, συνοπτικά, στον ΑΣΟ, τη συγκρότηση και τη δραστηριότητά του την τελευταία πριν από τη διάλυσή του δεκαετία:

α) Απασχολούσε περί τους 200 υπαλλήλους, ενταγμένους σε 12 τμήματα (προσωπικού, εμπορίου, γεωργικού, βιομηχανικού, βιομηχανικού σταφίδας, τεχνικού, διοικητικού, προμηθειών, εξόδων, λογιστηρίου, ελέγχου, επιθεώρησης).

β) Διέθετε 27 υποκαταστήματα (Κιάτου, Ξυλοκάστρου, Αιγίου, Πατρών, Ζακύνθου, Κεφαλληνίας, Λεχαιών, Βαρθολομιού, Γαστούνης, Αμαλιάδος, Πύργου, Επιταλίου, Πελοπίου, Κρεσταινών, Ζαχάρως, Κυπαρισίας, Φιλιατρών, Γαργαλιάνων, Χώρας, Πύλου, Κορώνης, Πεταλιδίου, Μεσσήνης, Καλαμάτας, Μελιγαλά, Έλευσίνας, Πειραιά).

γ) Διέθετε 12 συγκροτήματα δεξαμενών χλόρας (Διγελιώτικων, Αλισσού, Βαρθολομιού, Κουρούτας, Πελοπίου, Επιταλίου, Μπισχινίου, Αγίας Κυριακής, Γιάλοβας, Θουρίας, Άρη και Ζευγολατιού).

δ) Είχε 5 γεωργικά ιδρύματα (Γεωργικό και βιομηχανικό Ινστιτούτο σταφίδας Πύργου, παράρτημα Κοκκωντιού, παράρτημα Φιλιατρών, παράρτημα Μεσσηνίας, φυτώρια αμερικανικών αμπέλων στον Πύργο και την Αχαΐα) και

ε) Διέθετε 4 σταφιδοεργοστάσια (Κιάτου, Πύργου, Αμαλιάδας και Πύλου).

Αυτά και τα άλλα (αποθηκευτικά, κτιριακά, μηχανολογικά κ.ά.) τεχνοπαγωγικά μέσα που διέθετε ο ΑΣΟ την προ της διάλυσής του δεκαετία, τα απέκτησε από τα έσοδα της διαχείρισης της σταφίδας, των σταφιδοκαλλιεργητών, τους οποίους καθοδηγούσε με τα υπηρεσιακά του όργανα στην καλλιεργητική διαδικασία και την ποιοτική αναβάθμιση της σταφίδας.

Το κράτος όχι μόνο δεν διέθετε – όπως σήμερα σε αντίστοιχες περιπτώσεις – χρήματα, αλλά εισέπραττε κι αυτό το δικό του, αρκετά μεγάλο, μερίδιο ως «έγγειο φόρο» – ο οποίος καθοριζόταν κάθε χρόνο με βασιλικό διάταγμα – ως «παρακράτημα», ως «εξαγωγικό δασμό» και ως «πλεονάσμα της διαχείρισης» του ΑΣΟ από την παραγωγή του οινοπνεύματος⁴.

Σήμερα το κράτος, όπως όλοι γνωρίζουν, αντί να εισπράττει πληρώνει από τον προϋπολογισμό του σημαντικά χρηματικά ποσά για διαχείριση αγροτικών προϊόντων από αγροτικούς συνεταιρισμούς, είτε γιατί τους ενέπλεξε στην άσκηση της κοινοτικής του πολιτικής, είτε γιατί δεν εξα-

4. Ακρως αποκαλυπτική της γενναίας συμμετοχής του κράτους στα πλεονάσματα του ΑΣΟ από τη διαχείριση του οινοπνεύματος είναι η διανομή στα πλεονάσματα της χρήσης 1956/57. Επί συνολικού πλεονάσματος 52.267.295 δραχμών εισέπραξαν: Το κράτος 33.117.059 δρχ., ο ΑΣΟ 13.065.731 δρχ. και η ΚΣΟΣ 5.080.135 δρχ. Αλλά και στη διανομή της περιουσίας του ΑΣΟ μετά τη διάλυσή του με το Ν. 2538/1997 το κράτος είχε το δικό του μερίδιο. «Με βάση το αποτέλεσμα της απογραφής και της εκκαθάρισης, διαιρετό ποσοστό 20% από τη συνολική ακίνητη περιουσία του ΑΣΟ περιέρχεται κατά κυριότητα στο Υπουργείο Γεωργίας», αναφέρεται στην παράγραφο 3α του άρθρου 20 αυτού του Νόμου.

σφάλισε την κομματική ουδετερότητά τους, είτε τέλος γιατί δεν επόπτευσε τη διοικητική και διαχειριστική τους λειτουργία⁵.

Ο ΑΣΟ, με τη νομοθετική θωράκιση που είχε, τη λειτουργική ανεξαρτησία, την περιουσιακή και υπηρεσιακή συγκρότησή του, αξιοποίησε παραγωγικά και αποδοτικά και σε πολύ δύσκολες για την οικονομία της χώρας περιόδους, περί τα 600.000 στρέμματα καλλιεργήσιμης γης. Εξασφάλισε εισόδημα σε χιλιάδες αγροτικές οικογένειες, φόρους και – πολύ αναγκαίο την περίοδο της μεγάλης δραστηριότητάς του – συνάλλαγμα στο κράτος.

Την τελευταία δεκαετία, που οι διεθνείς οικονομικές συγκυρίες περιόρισαν το ρόλο του ΑΣΟ, στην πολιτική, την κρατική και τη συνεταιριστική ηγεσία, δεν υπήρχαν οι αντίστοιχοι υπέροχοι εκείνοι άνδρες που πριν από 100 χρόνια δεν «κίότειςαν» σε ανάλογη κρίση της σταφίδας μας, αλλά με σειρά μέτρων – τα οποία συνοπτικά ανέφερα παραπάνω – κατόρθωσαν να διατηρήσουν μια σημαντική αγροτική καλλιέργεια στη χώρα με σημαντικά επίσης οφέλη στην αγροτική και κατ' επέκταση στην εθνική μας οικονομία.

Δυστυχώς, όταν μετά από 100 χρόνια υπήρξε δεύτερη ανάλογη κρίση, δεν αξιοποιήθηκαν οι εμπειρίες και τα διαθέσιμα μέσα. Τα μυαλά των αρμοδίων και υπόλογων ηγεσιών βρήκαν τη διάλυση του ΑΣΟ και τη διανομή της περιουσίας του, ως μοναδική λύση αντιμετώπισης του σταφιδικού προβλήματος στη χώρα.

Αλλά... η συνέχεια στο επόμενο τεύχος της Σ.Π.

5. Βλ. περισσότερα στα άρθρα μου στη Σ.Π. τ/47/1997 (σελ. 129), τ/64/2001 (σελ. 185), τ/65/2002 (σελ. 1, 45) και τ/66/2002 (σελ. 85).

1962. ΓΙΑ ΝΑ ΜΗΝ ΞΕΧΝΟΥΜΕ ΤΙΣ ΠΑΛΙΕΣ ΔΟΞΕΣ

Τέλεση Αγιασμού κατά την έναρξη των εργασιών του σεμιναρίου Αγροτικής Πίστης

Ανοσιούργημα η κατάργηση της Αγροφυλακής

του Γεωπόνου Β. ΜΠΟΥΦΙΔΗ

I. Το ιστορικό του θεσμού του σώματος της Αγροφυλακής

Από το νεογέννητο ελληνικό κρατίδιο του Καποδίστρια –πρώτου κυβερνήτη της Ελλάδας– ψηφίζεται το 1833 ο ιδρυτικός Νόμος για τη σύσταση του Σώματος της Αγροφυλακής ως υπηρεσίας εντεταλμένης για την τήρηση της τάξεως και της ασφάλειας στις αγροτικές περιοχές της υπαίθρου.

Με τον Νόμο αυτό η Αγροφυλακή ήταν επιφορτισμένη με τα σοβαρά καθήκοντα:

- α) Για την φρούρηση των αγροτικών ιδιοκτησιών της υπαίθρου χώρας, τη ρύθμιση της ποιμνιοβοσκής και διανομής των αρδευτικών υδάτων.
- β) Την αυτεπάγγελτη δίωξη και κατηγορία των περί τα αντικείμενα αυτά τελουμένων πταισμάτων που χαρακτηρίζονται ως αγροτικά αδικήματα.
- γ) Την εκδίκηση ορισμένης κατηγορίας από αυτά τα αδικήματα.

Επίσης, ήταν υποχρεωμένη να παρέχει συνδρομή σε πολλές δημοσίου ή διοικητικού χαρακτήρα υπηρεσίες, όπως λ.χ., στην Εισαγγελική και Ανακριτική Αρχή και στη Χωροφυλακή, στην Αγροτική Τράπεζα και σε άλλους Αγροτικούς Οργανισμούς.

Από τη σύστασή της η Αγροφυλακή άλλαξε πολλά υπουργεία. Από το Υπουργείο Γεωργίας και Εσωτερικών του 1833, πέρασε διαδοχικά στο Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας το 1910, πάλι στο Υπουργείο Γεωργίας το 1917, στο Υπουργείο Εννόμου Τάξεως το 1924, στο Υπουργείο Εσωτερικών το 1926, στο Υπουργείο Γεωργίας πάλι το 1942 για να καταλήξει στο Υπουργείο Δημόσιας Τάξεως το 1945, όπου και ανήκει μέχρι σήμερα.

Οι Νομοθετημένες Οργανικές θέσεις για την Αγροφυλακή ήταν 8.808 και μόνον 2.672 αγροφύλακες –οι περισσότεροι διοικητικοί μέσα στα γραφεία– υπηρετούσαν στις δεκαετίες '60 – '80, για να καλυφθούν σε ασφάλεια οι περιουσίες των αγροτών από έναν μόνον αγροφύλακα τελευταία για ολόκληρη επαρχία, με την φτηνή δικαιολογία πάντα ότι δεν υπάρχουν κονδύλια για υλικοτεχνική υποδομή και διορισμούς, ενώ αυτά υπάρχουν για τους λίγους προνομιούχους της πόλης (εφοπλιστές – φοροαπαλλαγές – ποδόσφαιρο – παίχτες στα Καζίνο με δις εκατ. δραχμές – πλουτισμός τραπεζών – και εμποροβιομηχάνων, κ.λπ.).

II. Θύμα του «εκσυγχρονισμού» η Αγροτική

Ο σοφός αυτός ιδρυτικός Νόμος που ίσχυσε 164 χρόνια 1833 – 1998, υπήρξε ομπρέλα προστασίας της αγροτικής ιδιοκτησίας δια του πολύ σημαντικού έργου που επιτελούσε η Αγροφυλακή. Όμως το Σώμα αυτό τις τελευταίες δύο - τρεις δεκαετίες παροπλιζόταν σταδιακά αλλά συστηματικά κατ' εντολήν της υπερκυβέρνησης –της Κυβέρνησης των Βρυξελλών– η οποία από το 1962 ακόμα με τη Σύνδεση της Ελλάδας στην τότε Ε.Ο.Κ., ήθελε τον αγροτικό πληθυσμό στο 8%.

Στην Τρίτη Σύνοδο του Συμβουλίου Αγροτικής Πολιτικής –κυβερνητικό όργανο– στις 31.10 – 1.11.97 ομολογείται ότι ο αγροτικός τομέας απασχολεί το 20% του ενεργού πληθυσμού τα τελευταία 20 χρόνια, από το 30 –50% παλαιότερα, ότι παράγει το 12% του Ακαθάριστου Εθνικού Προϊόντος (Α.Ε.Π.) και ότι κατέχει το 30% των εξαγωγών της χώρας. Τα στοιχεία αυτά όσον αφορά το Α.Ε.Π., δεν ανταποκρίνονται στην πραγματικότητα, αφού οι τιμές των αγροτικών προϊόντων που συμμετέχουν στη διαμόρφωση του Α.Ε.Π., με τους κανονισμούς της Ε.Ε., είναι καθηλωμένες δέκα και δεκαπέντε ολόκληρα χρόνια, ενώ αντίστροφα τα κέρδη των εμποροβιομηχάνων –υψηλές τιμές– είναι τεράστια, γι' αυτό και κατέχουν την πρώτη θέση ανάμεσα σε όλες τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Αντικειμενικά – επιστημονικά η συμμετοχή της συνολικής αξίας του όγκου της γεωργικής παραγωγής στο Α.Ε.Π., είναι υπερδιπλάσια και όχι όπως την θέλουν και την παρουσιάζουν οι διάφοροι μάγειροι οικονομολόγοι των εκάστοτε κυβερνήσεων.

Ας δούμε, όμως, τί έπραξε και τί πράττει η εκάστοτε πολιτική εξουσία για τη φρούρηση, ασφάλεια και προστασία των ιδιοκτησιών και περιουσιών αυτού του 20% του ενεργού πληθυσμού, δηλαδή του μαστού του έθνους, της αγροτιάς, γνωστού όντος ότι όλη σχεδόν η δύναμη των Σωμάτων Ασφαλείας σε όλη την επικράτεια ασχολείται με την τήρηση της τάξης στα γήπεδα του φανατισμού, της βίας και του αποπροσανατολισμού, με τη φύλαξη των Καζίνων, που καταστρέφουν και αγρότες αυτή τη φορά, των Καζίνων με παίχτες των δις σ' ένα βράδυ, των Λεσχών, των τοκογλυφικών Τραπεζών, των υψηλών προσώπων και των άλλων προσώπων του αφρού της αστικής κοινωνίας, **ενώ για τη φύλαξη, προστασία και φρούρηση της αγροτικής περιουσίας η εξουσία δεν δίνει δεκάρα και μιλούσε για τον σταδιακό παροπλισμό και τελικά εν έτει 1997 την οριστική και επίσημη κατάργηση του σώματος της Αγροφυλακής, της εξουσίας της υπαίθρου.**

III. Ο φύλακας των αγρών ο αγροφύλακας ιστορικό και μουσειακό πρόσωπο

Ποιός, ποιά υπηρεσία θα προστατεύει τώρα την αγροτική ιδιοκτησία απ' τους καταπατητές, τους εμπρηστές, τους ληστές, τους άρπαγες και τους λαθροκυνηγούς; Οι κτηνοτρόφοι παλιό τους βιολί με τα γιδοπρόβατά τους θα λεηλατούν τις καλλιέργειες και δεν θα δίνουν λόγο σε κανένα, αφού ούτε αγροφύλακας, ούτε Αγρονομείο θα υπάρχει για να εκτιμήσει τις αγροζημιές και τις ζημιές απ' τις ζωοκλοπές και ν' αποδώσει δίκαιο.

Οι ζωοκλέφτες απερίσπαστοι θα αδειάζουν μαντριά από πρόβατα – όπως γίνεται στην Κρήτη– χρησιμοποιώντας σύγχρονα μέσα, δηλαδή φορτηγά αυτοκίνητα και κινητά τηλέφωνα. Οι χασισέμποροι θα βρίσκουν άφθονη κάνναβη, που συνεργάτες τους θα καλλιεργούν σε απόμερα χωράφια και μέσα σε δάση, για να μεγαλώνει ο ήδη μεγάλος αριθμός των εξαρτημένων νέων απ' το χασίσι και τα άλλα ναρκωτικά. Οι αδίστακτες συμμορίες θα τρυγούν τα αμπέλια μας χωρίς ο ιδιοκτήτης να μπορεί ν' αντιδράσει όταν αγαπά τη ζωή του.

Στα ελαιοπερίβολα οι χορταράδες θα γεμίζουν τα τσουβάλια τους με ελιές αντί με χόρτα, το ίδιο οι περαστικοί, οι εξ επαγγέλματος ορισμένες ομάδες τσιγγάνων κλεφτών, οι λαθροκυνηγοί και οι πεινασμένοι φτωχoturίστες, που συνήθως χορταίνουν στα μπουστάνια και στα περιβόλια των αγροτών. **Ακρίδα, δηλαδή, στην αφύλαχτη αγροτική ιδιοκτησία και περιουσία.**

Ακόμα τα χιλιάδες πανάκριβα μοτέρ στις πομόνες, τα χιλιάδες μέτρα ποτιστικών σωλήνων, το αυτόματο πότισμα με λάστιχα, όλα είναι εκτεθειμένα, αφύλαχτα και πρόκληση στον κάθε διεφθαρμένο κλέφτη που τα θέλει δικά του. **Όλα μέσα σε μια νύχτα μπορεί να αλλάζουν χέρια.**

Ποιά άλλη υπηρεσία θα μπορούσε να καλύψει τις σημερινές μεγάλες ανάγκες σε αγροτική ασφάλεια, με πείρα 164 ετών και με ένα τεράστιο και πολύ σπουδαίο έργο εκτός απ' την Αγροφυλακή; Πού θα βρουν οι αγρότες την προστασία ή την επιείκεια, τη συμβουλή ή το συμβιβαστικό πνεύμα του αγροφύλακα; Πώς θα λύνουν τις μικροδιαφορές τους χωρίς αγρονομείο; Θα καταλήγουν στους Δικηγόρους της Πόλης; Αλοίμονό τους. Πώς θα αποφευχθούν οι καυγάδες και τα εγκλήματα καμιά φορά, που έχουν πάντα αιτία τις μεταξύ τους αντιδικίες;

Ο αγροφύλακας –η εξουσία της υπαίθρου– που η πολιτική εξουσία του 1833 τον καθιέρωσε, τώρα η ίδια η εξουσία τον παροπλίζει, τον καθαιρεί και τον «ανάγει» σε ιστορικό και μουσειακό πρόσωπο. Ένα από τα πολλά ανοσιουργήματα στον αγροτικό τομέα. Οι αγρότες του λοιπού καλούνται μόνοι να υπερασπιστούν τις περιουσίες τους –έστω και με τις караμπίνες– με την Αγροφυλακή στο Αρχείο. Με την πλήρη ανασφάλεια, τις αγροζημιές, τις ζωκλοπές και το διαίρει και βασίλευε στις μικροκοινωνίες της υπαίθρου θα μειωθεί το κόστος παραγωγής και θα επιτευχθεί η ανταγωνιστικότητα.

ΒΑΣΙΛΗΣ ΜΠΟΥΦΙΔΗΣ

Γεωπόνος

Πηγές:

1. *Ιδρυτικός νόμος για την Αγροφυλακή.*
2. *Γ. Σελλιανάκη: Η αγροτική στο Αρχείο*
3. *Πληροφορίες – εκτιμήσεις από Αγρονόμους*

Σημ.: Τα ποσοστά και οι αριθμοί που αναφέρονται στο κείμενο αντιστοιχούν στην εποχή που συγγράφηκε (1997).

Για όσους θέλουν να στείλουν κείμενά τους στη ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΠΟΡΕΙΑ

Παρακαλούμε τους φίλους μας που θέλουν να στείλουν κείμενα στη ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΠΟΡΕΙΑ για δημοσίευση, να έχουν υπόψη τους ότι για να δημοσιευθούν στην αμέσως πρώτη από της αποστολής τους έκδοσή της, θα πρέπει να φθάσουν στα Γραφεία μας (Γενναδίου 8 ΑΘΗΝΑ Τ.Κ. 106 78) το αργότερο 20 μέρες πριν από την ημερομηνία εκτύπωσης και κυκλοφορίας του Περιοδικού.

ΕΞΑΙΡΕΤΙΚΟ ΠΑΡΘΕΝΟ ΕΛΑΙΟΛΑΔΟ ΣΠΙΤΙΚΟ

Βάλτε το
στην
καρδιά σας.

θα σας
το
ανταποδώσει.

ΕΛΑΙΟΥΡΓΙΚΗ
ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΕΝΩΣΗ ΠΑΡΑΓΩΓΩΝ
ΕΛΑΙΟΚΟΜΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ

Νέα δεδομένα στην ποιότητα των τροφίμων(*)

Αναγκαία προϋπόθεση η προστασία του περιβάλλοντος
για να χαρακτηριστεί «άριστο» ένα προϊόν

Της **ΤΑΣΟΥΛΑΣ ΚΑΡΑΪΣΚΑΚΗ**

«Η διάσταση της ποιότητας λείπει απ' όλες τις εκδηλώσεις μας», από τον τρόπο που ζούμε και παράγουμε από τον τρόπο που διεκδικούμε, από τις προτεραιότητες που θέτουμε...

«Δεν έχουμε διοίκηση, δεν διαμορφώνουμε πολιτικές, εμείς οι ίδιοι έχουμε καταδικάσει τη χώρα μας στο ρόλο της Μπανανίας», λέει σε μια συνέντευξη – ποταμό, ο κτηνίατρος και πανεπιστημιακός δάσκαλος κ. Απόστολος Ράντσιος, που εργάζεται εντατικά για να βγει η ελληνική κοινωνία από την επαρχιώτικη εσωστρέφειά της. Άριστος γνώστης των νέων παγκόσμιων τάσεων στον τομέα της παραγωγής, της μεταποίησης και της διακίνησης τροφίμων, λόγω μιας πλουσιότατης εμπειρίας από τον διεθνή χώρο (πρόεδρος επί δεκαετία ομάδων εργασίας του NATO για θέματα υγιεινής και τεχνολογίας τροφίμων, πρόεδρος έως πρόσφατα της Παγκόσμιας Κτηνιατρικής Εταιρείας, αλλά και της Ελληνικής Κτηνιατρικής Εταιρείας για 10 χρόνια) προσπαθεί να εμφυσήσει πρωτοποριακές ιδέες στην αδρανή και ομφαλοσκοπική Ελλάδα. Μετά τις μεγάλες διατροφικές κρίσεις που ξέσπασαν τα τελευταία χρόνια στην Ευρώπη –μας λέει– μια νέα φιλοσοφία ανατέλλει στους κόλπους της Ε.Ε., για την προστασία της στοιχειώδους ανθρώπινης λειτουργίας που λέγεται **βρώσις** και πόσις. Μια φιλοσοφία που αγκαλιάζει όχι μόνο τον τρόπο ζωής μας, αλλά και τον τρόπο που οι οικονομίες αναπτύσσονται, μια φιλοσοφία που επαναδιαπραγματεύεται το περιεχόμενο και τα όρια της έννοιας «ποιοτικά». Ποιοτικό πλέον είναι το προϊόν που παράγεται και με «προδιαγραφές» ευαισθησίας σε φαινομενικά άσχετους με αυτό παράγοντες, όπως η ανθρωπιστική μεταχείριση των ζώων, η προστασία του περιβάλλοντος, η αειφορία. Αυτή είναι η νέα, ριζοσπαστική διάσταση στον ορισμό του ποιοτικού που διαμορφώνεται σήμερα στην Ευρώπη, «την πιο πολιτισμένη περιοχή του κόσμου»...

• *Είναι καλά τα ελληνικά τρόφιμα; Οι αρμόδιοι λένε ότι είναι.*

– Τα αποδεικτικά στοιχεία των ισχυρισμών αυτών δεν παρουσιάζονται, ίσως να έχουμε ποιοτικά προϊόντα στην αρχική παραγωγή ή σε κάποια συγκεκριμένη φάση της μεταποίησης, αλλά δεν έχουμε τα αποδεικτικά στοιχεία.

• *Είναι εν γένει ασφαλή τα τρόφιμα που καταναλώνουμε;*

– Το ζήτημα της ασφάλειας των τροφίμων έχει γίνει πολύπλοκο σήμερα που αυξήθηκαν σε μέγεθος οι μονάδες επεξεργασίας τροφίμων, που αυξήθηκε η έκταση της γεωγραφικής περιοχής όπου διακινούνται τα προϊόντα (απ' άκρη σε άκρη του πλανήτη), που οι πρώτες ύλες προέρχονται από πολλά

(*) Αναδημοσίευση από την εφημερίδα ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ της 9 Μαρτίου 2003.

σημεία παραγωγής στον κόσμο.

Δεν υπάρχει, λοιπόν, 100% ασφαλές τρόφιμο. Κάθε φορά που θα φάμε κάτι, ασυνείδητα ή ενσυνείδητα παίρνουμε ένα ρίσκο.

- *Μεγάλο ή μικρό; Ποιός το γνωρίζει, ποιός το αξιολογεί;*

– Οι αρμόδιες αρχές. Εκείνο, βέβαια, που μας λείπει είναι η πραγματική αξιολόγηση του κινδύνου. Όμως νομίζω ότι αυτή τη στιγμή στην Ε.Ε., για πρώτη φορά μπαίνουμε στον σωστό δρόμο. Τα μεγάλα διατροφικά σκάνδαλα βοήθησαν ούτως ώστε να περάσουμε σε μια καινούργια φιλοσοφία όσον αφορά τον έλεγχο της ασφάλειας των τροφίμων. Η Ευρωπαϊκή Αρχή Ασφάλειας Τροφίμων, με ειδικές επιστημονικές ομάδες εργασίας, θα ασχολείται με την αξιολόγηση των κινδύνων ενώ η διαχείριση τους αφήνεται στις εθνικές αρχές. Οι ίδιες αρχές, ευρωπαϊκές και εθνικές, είναι υπεύθυνες και για τη γνωστοποίηση των κινδύνων στον καταναλωτή με γνώμονα αφ' ενός να μην πανικοβάλλεται, αφ' ετέρου να είναι

- *Και η Ελλάδα;*

– Πρέπει να τα «μεταφράσουμε» αυτά στην Ελλάδα και να δούμε που βρισκόμαστε...

- *Σε τί στάδιο βρισκόμαστε;*

– Αφασίας. Η συνήθης απάντηση είναι, αυτά θα τα αποφασίσει η Επιτροπή... Δεν έχουμε συνηθίσει να είμαστε διαμορφωτές πολιτικής στους διεθνείς οργανισμούς, πράγμα το οποίο είναι πολύ σημαντικό.

- *Εμείς δεν μπορούμε ούτε να εφαρμόσουμε πολιτικές...*

– Μα δεν είμαστε σε θέση. Διότι όποια πολιτική απόφαση λαμβάνεται ερήμην σου, μόνο τυχαία μπορεί να συμπίπτει με τα συμφέροντά σου. Γι' αυτό και αντιδρούμε μονίμως. Δεν ενεργούμε από πριν, αλλά προσπαθούμε να αντιδράσουμε μετά. Που είναι τελείως λάθος.

Το βαμβάκι είναι μια τραγική ιστορία. Και οι φυσικοί πόροι εξαντλούνται (τεράστιες είναι οι απαιτούμενες ποσότητες νερού) και το περιβάλλον επιβαρύνεται με την εντατική χρήση φυτοφαρμάκων και αποτελεί λάθος επένδυση. Οι βαμβάκοπαραγωγοί ζουν με τις επιδοτήσεις (το βαμβάκι έχει διεθνή τιμή 65 δρχ.), που σε λίγα χρόνια θα σταματήσουν, αφού το χρήμα θα δοθεί στην προστασία του περιβάλλοντος. Γιατί συνεχίζουμε να το καλλιεργούμε; Γιατί οι αγρότες δεν ενημερώνονται επ' αυτού; Γιατί δεν διαμορφώνουμε τη δική μας πολιτική; Βλέπω χώρες όπως το Βέλγιο ή η Δανία, που δεν είναι μεγάλες χώρες, αλλά απαιτούν από διεθνείς οργανισμούς να ικανοποιούν τις θέσεις τους, που στηρίζονται σε συγκεκριμένες πολιτικές. Δεν καταλαβαίνω γιατί η Ελλάδα πρέπει να είναι μια Μπανανία. Εμείς οι ίδιοι την έχουμε καταδικάσει σ' αυτόν το ρόλο. Και δεν μας σέβεται κανένας.

Η Ελλάδα έχει δύο όψεις, μια ευρωπαϊκή και μια ανατολίτικη. Τις επιλογές μας στο πολιτικό επίπεδο τις έχουμε κάνει, το θέμα είναι πόσο μας αφήνει ο κακός εαυτός μας να τις υλοποιήσουμε. Να προστατεύσουμε τα συμφέροντά μας προβλέποντας έγκαιρα που θα πάνε τα πράγματα και δημιουργώντας τις κατάλληλες συμμαχίες κατά περίπτωση.

- *Γιατί δεν το κάνουμε; Ποιό είναι το βασικό πρόβλημά μας;*

– Δεν έχουμε αντίληψη των πραγμάτων. Ζούμε ανάμεσα στους περιθωρια-

κούς της αφθονίας (οι ανεπτυγμένες χώρες έχουν συνολικό πληθυσμό κάτω του 1 δισ.), ενώ είναι άλλη η κύρια κατεύθυνση στον κόσμο (στην Ινδία, λ.χ., 3 εκατ. λεπροί κυκλοφορούν στο δρόμο και 50.000 άνθρωποι πεθαίνουν κάθε χρόνο από λύσσα). Αν το καταλάβουμε αυτό, δεν θα διαμαρτυρόμαστε γιατί δεν μας επιδοτούν το βαμβάκι. Θα ξέρουμε ότι παράγεται κάπου αλλού φτηνότερα, είναι καλύτερης ποιότητας και δεν επιβαρύνει το περιβάλλον. Αλλά για να τα δούμε αυτά, πρέπει να βγούμε έξω από τον εαυτό μας. Από την ομφαλοσκοπήση και την εσωστρέφεια. Να ανοίξουμε τους ορίζοντές μας.

Οι ιδέες

Σε δυο χρόνια έχουμε ευρωεκλογές. Ποιοί θα αντιπροσωπεύσουν την Ελλάδα; Ποιές ιδέες θα κομίσουν στο νέο Ευρωκοινοβούλιο; Πώς θα εκπροσωπηθεί η ελληνική κουλτούρα στην Ευρώπη; Ζητούμε η ελληνική γλώσσα να συμπεριλαμβάνεται ανάμεσα στις επίσημες. Πώς στηρίζουμε αυτό το αίτημα; Διεκδικήσαμε επιτυχώς την ελληνικότητα της φέτας. Αυτό όμως δεν μας δίνει το δικαίωμα να κάνουμε ό,τι θέλουμε. Αυτήν τη στιγμή κυκλοφορούν στη χώρα μας Δανοί, Γερμανοί και άλλοι ειδικοί, που μαζεύουν εργαστηριακές εξετάσεις από προϊόντα που ονομάζονται φέτα και δεν είναι σύμφωνα με τις δικές μας προδιαγραφές. Το πρόβλημά μας είναι ότι λείπει απ' όλες μας τις εκδηλώσεις η διάσταση της ποιότητας. Και δεν πιστεύουμε στον εαυτό μας. Δεχόμαστε τους ξένους περισσότερο από τους Έλληνες. Επί 20 χρόνια, η κατάσταση στη λαχαναγορά του Ρέντη ήταν γνωστή σε όλους: Ένα αίσχος που έπρεπε να σταματήσει. Όμως αναστατώθήκαμε μόνον όταν ήρθαν οι ελεγκτές από το Δουβλίνο. (Προφανώς, περιμένουμε να συμβεί το ίδιο στη Βαρβάκειο, η οποία είναι σε παρόμοια κατάσταση, για να ανησυχήσουμε και πάλι). Γιατί τα μέσα μαζικής ενημέρωσης ενδιαφέρθηκαν μόνο τότε και όχι νωρίτερα; Γιατί αυτά που λέω εδώ δεν τα ακούει κανένας αλλά όταν τα πω αλλού με ακούν;

- *Ποιό θα ήταν το μεγάλο μας στοίχημα;*

- Η ποιότητα. Πρέπει να καταλάβουμε ότι η ποιότητα είναι εκείνο που πρέπει να πουλήσουμε με την ποιότητα θα ζήσουμε και η ποιότητα είναι η μόνη που μπορούμε να παράγουμε. Δεν μπορούμε να ανταγωνιστούμε κανέναν ποσοτικά.

- *Πρακτικά αυτό πώς θα εφαρμοζόταν στη σπογγόμορφη εγκεφαλοπάθεια.*

- Στην Ευρώπη, αυτήν τη στιγμή ξοδεύουμε 1,5 εκατ. ευρώ για κάθε άρρωστο ζώο που ανακαλύπτουμε...

- *Να μην τα ξοδεύαμε;*

- Σε καμιά περίπτωση δεν εννοώ αυτό. Η σπογγόμορφη εγκεφαλοπάθεια είναι μείζον πρόβλημα. Βρισκόμαστε μπροστά σε καινούργιους παθογόνους παράγοντες, όπως τότε που ανακαλύψαμε για πρώτη φορά τα μικρόβια ή που διαπιστώσαμε την ύπαρξη των ιών. Από αυτήν τη σκοπιά το πρόβλημα είναι πολύ σημαντικό. Όχι όμως αν θα θανατώσουμε δέκα ζώα ή θα νοσήσει ένας στο εκατομμύριο, όταν σκοτώνονται 20 και 30 κάθε Σαββατοκύριακο στο δρόμο.

- *Μιλήσαμε για μια νέα φιλοσοφία. Ποιά είναι αυτή.*

- Η νέα ευρωπαϊκή νομοθεσία περί τροφίμων (κανονισμός 178/2002), που

ισχύει από τον Φεβρουάριο του 2002, ασχολείται πρωτίστως με τα στάδια παραγωγής (π.χ., απαιτεί οι ζωτροφές να έχουν τις ίδιες προδιαγραφές ασφαλείας με τα τρόφιμα), μεταποίησης και διακίνησης, ώστε να μη φτάσουμε να διαπιστώσουμε την ακαταλληλότητα ενός προϊόντος στα ράφια (και τότε το μόνο που μπορούμε να κάνουμε είναι να το καταστρέψουμε). Επίσης, προσεγγίζει το θέμα διακλαδικά, δηλαδή, με πολυεπιστημονικό έλεγχο. Κτηνίατροι, γιατροί, χημικοί, κ.λπ., εργάζονται όλοι μαζί, με τον κτηνίατρο –πρέπει να το ομολογήσουμε– στον πιο σημαντικό ρόλο, γιατί ανεξάρτητα από το στάδιο –παραγωγή, μεταποίηση ή διακίνηση του προϊόντος– έχει γνώσεις υποβάθρου για όλη την αλυσίδα. Είναι το πρώτο βιολί σ' αυτήν την ορχήστρα. Στην Ελλάδα είμαστε πολύ πίσω σ' αυτό. Και η περιχαράκωση των επαγγελματιών δημιουργεί πρόβλημα και στους ελέγχους και στην προσέγγιση του προβλήματος.

- *Δεν είναι γνωστή στη χώρα μας αυτή η νέα φιλοσοφία.*

– Ο ΕΦΕΤ εργάζεται μέσα σ' αυτό το πλαίσιο, αλλά δεν έχει ολοκληρώσει... Επειδή, λοιπόν, υπάρχουν εν γένει πολλά προβλήματα, οι 17 ευρωπαϊκές οδηγίες για την ασφάλεια των τροφίμων θα γίνουν σύντομα πέντε κανονισμοί. Πρακτικά αφαιρούνται πολλές νομοθετικές αρμοδιότητες από τις εθνικές κυβερνήσεις.

- *Πότε προβλέπεται να εφαρμοστεί ο νέος νόμος στη χώρα μας;*

– Όταν αποκτήσουμε κράτος. Εννοώ, διοίκηση.

- *Στο μεταξύ;*

– Στο μεταξύ, στον ανεπτυγμένο κόσμο, ο καταναλωτής οριοθετεί την παραγωγή. Με τις επιλογές του «ψηφίζει» τι θέλει να παράγεται. Δυστυχώς αλλού, σε περιοχές όπου υπάρχει πείνα, όλη τη διαδικασία κατευθύνει η παραγωγή. Ό,τι παράγεται καταναλώνεται. Γι' αυτό και η Ευρώπη είναι στη γωνία. Όλοι πλην Ευρώπης (Αμερική, Ιαπωνία, Αυστραλία, Λατινική Αμερική), επικαλούνται την επιστήμη (ασφαλή παραγωγή προϊόντων με όσο το δυνατόν οικονομικότερες διαδικασίες). Η Ευρώπη επικαλείται κάτι περισσότερο. Επικαλείται και «άλλους νομιμοποιητικούς παράγοντες», ζητήματα που δεν έχουν άμεση σχέση με το τρόφιμο: την ανθρωπιστική εκμετάλλευση των ζώων, την προστασία του περιβάλλοντος, την αειφορία στην παραγωγή και την εκμετάλλευση...

Επιδοτήσεις

Γι' αυτό και με τη νέα κοινή αγροτική πολιτική η Ευρώπη δεν επιδοτεί πλέον τους παραγωγούς, αλλά τον παραγωγό, αφενός μεν για να απαλλαγεί από τις επιδοτήσεις που δημιουργούν τεχνητούς παραδείσους για τα προϊόντα, αφετέρου για να εξυπηρετήσει έναν πολιτισμό που θέλει να νοιαζόμαστε για τις γενιές που θα 'ρθουν και για το περιβάλλον, να αγαπούμε τα ζώα. Τρώμε το χοιρινό, αλλά αυτό δεν μας εμποδίζει να θέλουμε το ζώο να ζει όσο το δυνατόν καλύτερα. Εξάλλου, είναι βλακώδες να το βασανίζουμε, διότι δίνει κακής ποιότητας κρέας.

Στα σημεία αυτά υπάρχει μια τεράστια διαφορά μεταξύ Ευρώπης και των υπολοίπων. Φοβάμαι ότι η Ευρώπη εξακολουθεί να είναι η πιο πολιτισμένη περιοχή στον κόσμο...

Προεδρικό Διάταγμα για τους Αγροτικούς Συνεταιρισμούς

Στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως (τεύχος Α', αριθμός 96) δημοσιεύθηκε την 23 Απριλίου 2003 Προεδρικό Διάταγμα με το οποίο καθορίζονται κίνητρα για τη συγχώνευση και την ανάπτυξη των αγροτικών συνεταιριστικών οργανώσεων.

Το προεδρικό αυτό διάταγμα έχει ως εξής:

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Έχοντας υπόψη:

1. Τις διατάξεις:

α) Της παρ. 1 του άρθρου 36 του Ν. 2810/2000 «Αγροτικές Συνεταιριστικές Οργανώσεις» (Α61).

β) Του άρθρου 29Α του Ν. 1558/1985 «Κυβέρνηση και κυβερνητικά όργανα» (Α 137), όπως το άρθρο αυτό προστέθηκε με το άρθρο 27 του Ν. 2081/1992 «Ρύθμιση του θεσμού των Επιμελητηρίων, τροποποίηση διατάξεων του Ν. 1712/1987 για τον εκσυγχρονισμό των επαγγελματικών οργανώσεων των εμπόρων, βιοτεχνών και λοιπών επαγγελματιών και άλλες διατάξεις» (Α 154) και τροποποιήθηκε με το άρθρο 1 του Ν. 2469/1997 «Περιορισμός και βελτίωση της αποτελεσματικότητας των κρατικών δαπανών και άλλες διατάξεις» (Α 38).

2. Την Ν. 577/2000 (ΕΕC 374/29.12.2001) Απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής με την οποία εγκρίνεται το καθεστώς ενίσχυσης που προβλέπεται από τις διατάξεις του παρόντος διατάγματος, για στήριξη της προσπάθειας συγχώνευσης και ανάπτυξης των αγροτικών συνεταιριστικών οργανώσεων.

3. Το γεγονός ότι από τις διατάξεις του παρόντος διατάγματος προκαλείται δαπάνη σε βάρος του κρατικού προϋπολογισμού, το ύψος της οποίας δεν μπορεί να προσδιοριστεί και η οποία θα καλυφθεί από πιστώσεις του ΚΑΕ 5115.

4. Την 399580/30.10.2001 απόφαση του Πρωθυπουργού και του Υπουργού Γεωργίας «Ανάθεση αρμοδιοτήτων στους Υφυπουργούς Γεωργίας Ευάγγελο Αργύρη και Φώτη Χατζημιχάλη» (Β 1479).

5. Την 58/2003 γνωμοδότηση του Συμβουλίου της Επικρατείας, με πρόταση του Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών και του Υφυπουργού Γεωργίας, αποφασίζουμε:

Άρθρο 1

Καθιέρωση καθεστώτος ενίσχυσης εκκίνησης

1. Ενισχύονται οι παρακάτω Αγροτικές Συνεταιριστικές Οργανώσεις (ΑΣΟ), εφόσον πληρούν, κατά περίπτωση, τις αντίστοιχες προϋποθέσεις:

α) Οι Αγροτικοί Συνεταιρισμοί, οι οποίοι συγχωνεύονται, εφόσον:

αα) Έχουν ως περιφέρεια τα όρια τουλάχιστον ενός Δήμου ή μιας Κοινότητας όπως προσδιορίζονται στο Ν. 2539/1997 «Συγκρότηση της Πρωτοβάθμιας Τοπικής Αυτοδιοίκησης» (Α 244), όπως ισχύει κάθε φορά.

ββ) Η συγχώνευση οδηγεί σε ποσοτική διεύρυνση των δραστηριοτήτων του νεοϊδρυμένου συνεταιρισμού τουλάχιστον κατά 30% ή σε σημαντική επέκταση των δραστηριοτήτων του, που να καλύπτουν νέα προϊόντα ή νέους τομείς. Στην περίπτωση αυτή οι επιλέξιμες δαπάνες της παρ. 2 περιορίζονται στις δαπάνες που προκύπτουν από τη διεύρυνση.

β) Οι νεοϊδρυόμενοι Αγροτικοί Συνεταιρισμοί οποιουδήποτε κλάδου ή δραστηριότητας της αγροτικής οικονομίας, όπως αλιευτικοί, κτηνοτροφικοί, μελισσοκομικοί, σηροτροφικοί, δασικοί, αγροτουριστικοί, αγροτοβιοτεχνικοί και οικοτεχνικοί εφόσον:

αα) Αναγνωρίζονται ως Ομάδες Παραγωγών (Ο.Π.) (Π.Δ. 614/1981, Π.Δ. 36/1986, Π.Δ. 230/1991, Ν. 2637/1998, Ν. 2732/1999, Κανονισμοί 136/66, 3759/92, 403/93, 2200/96, 2201/96, 2202/96 και 2848/98).

ββ) Έχουν ως περιφέρεια τα όρια τουλάχιστον ενός Δήμου ή μιας Κοινότητας, όπως προσδιορίζονται στο Ν. 2539/1997, όπως ισχύει κάθε φορά.

γγ) Ο ειδικός κανονισμός της ομάδας παραγωγών να προβλέπει την υποχρέωση των μελών να εμπορεύονται τα προϊόντα της παραγωγής ή της επεξεργασίας, σύμφωνα με τους κανόνες προσφοράς και ζήτησης στην αγορά, που έχουν καθοριστεί από την ομάδα. Ο κανονισμός μπορεί να επιτρέπει την απευθείας από τον παραγωγό διάθεση στην αγορά ενός ποσοστού των προϊόντων της παραγωγής και πρέπει να προβλέπει ότι οι παραγωγοί που γίνονται μέλη της ομάδας θα παραμείνουν σ' αυτή τουλάχιστον για τρία (3) χρόνια και να γνωστοποιούν την αποχώρησή τους δώδεκα (12) τουλάχιστον μήνες πριν από αυτή.

δδ) Προβλέπονται κοινοί κανόνες σχετικά με την παραγωγή, ιδίως, όσον αφορά την ποιότητα των προϊόντων ή τη χρήση μεθόδων βιολογικής παραγωγής, κοινοί κανόνες σχετικοί με την πληροφόρηση για τα προϊόντα, ιδίως όσον αφορά τη συγκομιδή και τη διάθεσή τους.

εε) Προβλέπει ότι οι παραγωγοί θα παραμείνουν οι ίδιοι υπεύθυνοι για τη διαχείριση των εκμεταλλεύσεών τους και σε κάθε περίπτωση θα τηρούνται οι κανόνες ανταγωνισμού.

γ) Οι Ενώσεις Αγροτικών Συνεταιρισμών (Ε.Α.Σ.) οι οποίες συγχωνεύονται, εφόσον η συγχώνευση οδηγεί σε ποσοτική διεύρυνση των δραστηριοτήτων της νεοϊδρυόμενης Ένωσης. Στην περίπτωση αυτή οι επιλέξιμες δαπάνες της παρ. 2 περιορίζονται στις δαπάνες που προκύπτουν από τη διεύρυνση.

δ) Οι Κοινοπραξίες Αγροτικών Συνεταιριστικών Οργανώσεων (Κ.Α.Σ.Ο.), εφόσον αναγνωρίζονται ως ομάδες παραγωγών και πληρούν τις προϋποθέσεις των υποπεριπτώσεων αα, γγ και δδ της περίπτωσης β της παρούσας παραγράφου.

2. Οι ενισχύσεις καλύπτουν τα διοικητικά έξοδα εκκίνησης των περιπτώσεων της παρ. 1. Στις επιλέξιμες δαπάνες περιλαμβάνονται η μίσθωση κατάλληλων

εγκαταστάσεων ενώ σε περίπτωση αγοράς εγκαταστάσεων οι επιλέξιμες δαπάνες περιορίζονται στο κόστος μίσθωσης που δεν μπορεί να υπερβαίνει ετησίως το 6% της αντικειμενικής αξίας του ακινήτου, όπως αυτή προσδιορίζεται κάθε φορά, η προμήθεια εξοπλισμού γραφείου, συμπεριλαμβανομένου του υλικού και λογισμικού ηλεκτρονικών υπολογιστών, η πρόσληψη προσωπικού πανεπιστημιακής και τεχνολογικής εκπαίδευσης, τα γενικά έξοδα και τα έξοδα για διοικητικές και νομικές αμοιβές, σύμφωνα με τον κώδικα περί δικηγόρων.

Το ποσό της ενίσχυσης δεν μπορεί να υπερβαίνει το 100% των επιλέξιμων δαπανών κατά το πρώτο έτος, μειούμενο κατά 20 εκατοστιαίες μονάδες για κάθε έτος λειτουργίας, έτσι ώστε κατά το πέμπτο έτος λειτουργίας το ποσό της ενίσχυσης να περιορίζεται στο 20% των πραγματικών επιλέξιμων δαπανών του έτους εκείνου. Δεν επιτρέπεται να καταβάλλεται καμιά ενίσχυση μετά το έβδομο έτος στους δικαιούχους της παρ. 1.

Ειδικά οι ενισχύσεις για την πρόληψη επιστημονικού προσωπικού πανεπιστημιακής και τεχνολογικής εκπαίδευσης, οι οποίες παρέχονται στις αγροτικές συνεταιριστικές οργανώσεις όλων των βαθμίδων που προέρχονται από συγχώνευση, χορηγούνται για μια τριετία και το ποσό της ενίσχυσης καλύπτει το 60% της συνολικής δαπάνης μισθοδοσίας για το πρώτο έτος από την πρόσληψή του, το 40% για το δεύτερο έτος και το 20% για το τρίτο έτος. Στις περιπτώσεις των πρωτοβάθμιων συνεταιρισμών που προέρχονται από συγχώνευση με έδρα σε δήμο ή κοινότητα, που από την νομοθεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης χαρακτηρίζεται ως ορεινή και μειονεκτική περιοχή, και περιφέρεια τα όρια τουλάχιστον ενός δήμου ή κοινότητας, όπως προσδιορίζονται στο Ν. 2539/1997, οι ενισχύσεις για την πρόσληψη επιστημονικού προσωπικού πανεπιστημιακής και τεχνολογικής εκπαίδευσης καλύπτουν το 80% της συνολικής δαπάνης μισθοδοσίας για το πρώτο έτος από την πρόσληψή του, το 60% για το δεύτερο έτος και το 40% για το τρίτο έτος.

Οι ενισχύσεις για την πρόσληψη επιστημονικού προσωπικού πανεπιστημιακής και τεχνολογικής εκπαίδευσης των προηγούμενων εδαφίων υπολογίζονται με βάση τη μισθοδοσία που προβλέπεται στη Συλλογική Σύμβαση Εργασίας από την οποία διέπονται οι συνεταιριστικοί υπάλληλοι.

Άρθρο 2

Καθορισμός καθεστώτος ενίσχυσης του αγροτικού τομέα

1. Καθιερώνεται καθεστώς ενίσχυσης για την υποστήριξη του γεωργικού τομέα δικαιούχοι του οποίου είναι οι οργανώσεις της παρ. 1 του άρθρου 1 του παρόντος για κάλυψη των ακόλουθων δραστηριοτήτων:

α) Εκπαίδευση και κατάρτιση. Οι επιλέξιμες δαπάνες περιλαμβάνουν το κόστος διοργάνωσης του προγράμματος κατάρτισης, τα έξοδα μετακίνησης και διαμονής, καθώς και το κόστος παροχής υπηρεσιών αντικατάστασης κατά το χρόνο απουσίας του αγρότη.

β) Παροχή υπηρεσιών αγροτικής διαχείρισης και υπηρεσιών αντικατάστασης στην αγροτική εκμετάλλευση.

γ) Αμοιβές συμβούλων τεχνικής στήριξης των γεωργών.

δ) Διοργάνωση διαγωνισμών και εκθέσεων, περιλαμβανομένης και της στήρι-

ξης για το κόστος συμμετοχής στις εκδηλώσεις αυτές.

ε) Δραστηριότητες για τη διάδοση νέων τεχνικών όπως είναι πιλοτικά έργα μικρής κλίμακας ή έργα επίδειξης.

2. Για να αποτραπεί η δημιουργία στρεβλώσεων στη χορήγηση των ενισχύσεων, πρέπει να συντρέχουν οι ακόλουθες προϋποθέσεις:

α) Τα μέτρα δεν πρέπει να ενισχύονται από άλλο μέτρο ή πρόγραμμα.

β) Τα μέτρα που λαμβάνονται είναι διαθέσιμα σε όλους τους επιλέξιμους γεωργούς που είναι μέλη των οργανώσεων της παρ. 1 του άρθρου 1.

γ) Το συνολικό ποσό της ενίσχυσης δεν μπορεί να υπερβαίνει τα εκατό χιλιάδες (100.000) Ευρώ ανά δικαιούχο σε διάστημα τριών (3) ετών.

3. Για τον υπολογισμό του ποσού της ενίσχυσης, δικαιούχος θεωρείται ότι είναι το νομικό πρόσωπο που είναι λήπτης των υπηρεσιών.

Άρθρο 3

Κίνητρα συγχώνευσης Α.Σ.Ο.

1. Οι πρωτοβάθμιοι συνεταιρισμοί που είναι αδρανείς και δεν είχαν υποχρέωση καταβολής Φ.Π.Α., κατά την τελευταία διετία, εφόσον με απόφαση της γενικής συνέλευσης θα συγχωνευθούν με άλλους, θεωρούνται ως συνεπείς στις φορολογικές τους υποχρεώσεις, με υπεύθυνη δήλωση του Ν. 1599/1986 «Σχέσεις κράτους - πολίτη, καθιέρωση νέου τύπου δελτίου ταυτότητας και άλλες διατάξεις» (Α 75) του προέδρου του διοικητικού συμβουλίου, ότι κατά την περίοδο αυτή δεν ανέπτυξαν οικονομικές δραστηριότητες.

2. Οι αγροτικές συνεταιριστικές οργανώσεις ή συνεταιριστικές εταιρείες που θα προέλθουν από συγχωνεύσεις ή από μετατροπή Α.Σ.Ο., σε συνεταιριστική Α.Ε. ή Ε.Π.Ε. θεωρούνται ως νέες επιχειρήσεις κατά την έννοια της παρ. 1 του άρθρου 1 του Ν. 2166/1993 «Κίνητρα ανάπτυξης επιχειρήσεων, διαρρυθμίσεις στην έμμεση και άμεση φορολογία και άλλες διατάξεις» (Α 137), καθώς και κατά τις διατάξεις του άρθρου 2 του Ν. 2601/1998 «Ενισχύσεις ιδιωτικών επενδύσεων για την οικονομική και περιφερειακή ανάπτυξη της χώρας και άλλες διατάξεις» (Α 81) και γενικά των αναπτυξιακών νόμων, όπως ισχύουν κάθε φορά.

Στον Υφυπουργό Γεωργίας αναθέτουμε τη δημοσίευση και εκτέλεση του παρόντος διατάγματος.

Αθήνα, 17 Απριλίου 2003

Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας
ΚΩΝ/ΝΟΣ ΣΤΕΦΑΝΟΠΟΥΛΟΣ

Οι Υπουργοί Οικονομίας και Οικονομικών
Ν. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΑΚΗΣ

Υφυπουργός Γεωργίας
ΕΥΑΓ. ΑΡΓΥΡΗΣ

**Έχει μέλλον το Έθνος που είναι:
Ομόαιμο - Ομόθρησκο - Ομόγλωσσο**

Αριστοτέλης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ

Η ΕΥΡΩΠΗ ΤΩΝ 25 ΚΡΑΤΩΝ ΜΕΛΩΝ

Η ΜΕΓΑΛΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΔΥΝΑΜΗ

Η Ευρωπαϊκή Ένωση φιλοδοξεί να ενώσει την ευρωπαϊκή ήπειρο και έτσι να διασφαλίσει την ειρήνη, τη δημοκρατία και την ευημερία των κρατών μελών της.

Από την Τετάρτη 16-4-2003, τα 15 κράτη μέλη της έγιναν 25. Στη διάσκεψη των Αθηνών, τη μέρα αυτή υπογράφηκε κατά τη διάρκεια τελετής η συνθήκη προσχώρησης των δέκα νέων κρατών-μελών από τους εξουσιοδοτημένους εκπροσώπους τους: Της Κύπρου, της Μάλτας, της Τσεχίας, της Σλοβακίας, της Πολωνίας, της Ουγγαρίας, της Σλοβενίας, της Εσθονίας, της Λεττονίας και της Λιθουανίας.

Είναι η πέμπτη διεύρυνση¹ της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας (Ε.Ο.Κ.) που ιδρύθηκε το 1957 με τη Συνθήκη της Ρώμης, από το Βέλγιο, τη Γαλλία, τη Γερμανία (Δυτική), την Ιταλία, την Ολλανδία, το Λουξεμβούργο και μετεξελίχθηκε στη σημερινή της μορφή ως Ευρωπαϊκή Ένωση.

Με τα νέα κράτη-μέλη της, η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει συνολική γεωγραφική έκταση 3.191.000 τετρ. χιλιομέτρων και συνολικό πληθυσμό 439.900.000 κατοίκων. Είναι **όγδοη** σε έκταση² και **τρίτη** σε πληθυσμό³ γεωγραφική και αντίστοιχα οικονομική ενότητα στον κόσμο.

Αναλυτικά στοιχεία για τη γεωγραφική έκταση, τον πληθυσμό και το ακαθάριστο εθνικό προϊόν (ΑΕΠ) σε ευρώ αναφέρονται στον πίνακα της επόμενης σελίδας (88).

Επιπτώσεις στην Ελλάδα από τη διεύρυνση με τους 10

Οι επιπτώσεις θα είναι σημαντικές για την ελληνική οικονομία από τη διεύρυνση της Ευρωπαϊκής Ένωσης με τα δέκα νέα «τέκνα» της ευρωπαϊκής οικογένειας. Εκτιμάται ότι:

1. Στο πολιτικό πεδίο

Η αναθεώρηση της λειτουργίας των θεσμικών οργάνων της Ένωσης είναι ενδεχόμενο να δημιουργήσει δυσμενέστερους συσχετισμούς και να περιορίσει το ρόλο της χώρας μας στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων.

1. Η πρώτη διεύρυνση έγινε την 1-1-1973 με την προσχώρηση της Αγγλίας, της Δανίας και της Ιρλανδίας (7ο, 8ο και 9ο μέλος). Η δεύτερη την 1-1-1981 με την προσχώρηση της Ελλάδας (10ο μέλος). Η τρίτη την 1-1-1986 με την προσχώρηση της Ισπανίας και της Πορτογαλίας (11ο και 12ο μέλος) και η τέταρτη την 1-1-1995 με την προσχώρηση της Αυστρίας, της Σουηδίας και της Φινλανδίας (13ο, 14ο και 15ο μέλος).

2. Προηγούνται κατά σειρά η Ρωσία, ο Καναδάς, η Κίνα, η Βραζιλία, οι ΗΠΑ, η Αυστραλία και η Ινδία.

3. Προηγούνται κατά σειρά η Κίνα και η Ινδία.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση την 16.4.2003

α/α	Κράτη μέλη	Έκταση σε χιλ. τ. χλμ.	Πληθυσμός σε χιλιάδες	Κατά κεφαλήν Α.Ε.Π. σε ευρώ
α) 15 μέλη				
1.	Βέλγιο	31.000	10.200	25.000
2.	Δανία	43.000	5.300	26.400
3.	Γερμανία	357.000	82.000	24.000
4.	Ελλάδα	132.000	10.500	15.100
5.	Ισπανία	505.000	39.400	18.600
6.	Γαλλία	544.000	59.000	22.200
7.	Ιρλανδία	70.000	3.700	26.300
8.	Ιταλία	301.000	57.600	22.300
9.	Λουξεμβούργο	3.000	450	41.600
10.	Ολλανδία	41.000	15.800	25.900
11.	Αυστρία	84.000	8.100	24.900
12.	Πορτογαλία	92.000	10.000	17.100
13.	Φινλανδία	337.000	5.200	23.000
14.	Σουηδία	411.000	8.900	23.200
15.	Αγγλία	244.000	59.300	23.100
β) 10 νέα μέλη				
1.	Βουλγαρία	111.000	8.200	4.700
2.	Τσεχία	79.000	10.300	12.500
3.	Εσθονία	45.000	1.400	7.200
4.	Λεττονία	65.000	2.400	5.800
5.	Λιθουανία	65.000	3.700	6.200
6.	Ουγγαρία	93.000	10.100	10.700
7.	Μάλτα	300	400	8.800
8.	Πολωνία	238.000	22.500	5.700
9.	Σλοβενία	20.000	2.000	15.000
10.	Σλοβακία	49.000	5.400	10.000
25 μέλη				
		3.956.300	441.850	20.325

2. Στο οικονομικό πεδίο

Τα σημαντικότερα ζητήματα που ανακύπτουν είναι:

– Τα κέρδη και οι ωφέλειες που ενδέχεται να έχει η ελληνική οικονομία από τον αυξημένο ανταγωνισμό.

– Η κατανομή των κοινοτικών πόρων η οποία είναι βέβαιο ότι θα επηρεασθεί σημαντικά από τη διεύρυνση, δεδομένου ότι οι κοινοτικοί πόροι είναι συγκεκριμένοι και περιορισμένοι. Αυτό θα σημαίνει μείωση των κοινοτικών πόρων προς την Ελλάδα.

Το πρώτο θέμα, η νέα δηλαδή ανταγωνιστική πραγματικότητα που δημιουργεί η ένταξη και οι ενδεχόμενες επιπτώσεις της στην ελληνική οικονο-

μία, δεν μπορεί ασφαλώς να απαντηθεί στα πλαίσια αυτής της αναφοράς.

Πρέπει να γίνουν: λεπτομερής τομεακή ανάλυση των εμπορικών ροών και των οικονομικών σχέσεων ανάμεσα στην Ελλάδα και στις νέες χώρες και μελέτη της συγκριτικής θέσης της χώρας έναντι των λοιπών ανταγωνιστών.

Η Ατζέντα 2000, το πρόγραμμα δηλαδή που καθορίζει το μέγιστο των δαπανών του κοινοτικού προϋπολογισμού για την περίοδο 2000-2005 προβλέπει τα ακόλουθα:

- Ανώτατο όριο ιδίων κοινοτικών πόρων ορίζεται το 1,27 του ΑΕΠ της Ε.Ε.
- Για τα νέα μέλη οι συνολικές χρηματοδοτήσεις την περίοδο 2004-2006 θα είναι 34,5 δις ευρώ.
- Οι συνολικές δαπάνες για την αγροτική πολιτική θα αρχίσουν να μειώνονται βαθμιαία από το 2004.
- Μείωση θα έχουν και οι δαπάνες για την περιφερειακή πολιτική.

Προκύπτει δηλαδή ότι, παρά τις αυξημένες ανάγκες της ένταξης, οι συνολικές δαπάνες της Ε.Ε. στην καλύτερη περίπτωση θα συγκρατηθούν στο επίπεδο του 2004.

3. Στην Αγροτική Πολιτική.

Ειδικότερα σε ό,τι αφορά την αγροτική πολιτική, δεν προβλέπεται ότι θα αλλάξει δραστικά την επόμενη τετραετία. Ωστόσο η ανάγκη να σταθεροποιηθεί το κόστος της θα επιτείνει τις πιέσεις για αναθεώρησή της στο μέλλον. Η αναθεώρηση θα έχει στόχο την περαιτέρω συμπίεση του κόστους και τη μετατροπή της Κ.Α.Π. σε εργαλείο ενίσχυσης της ανταγωνιστικότητας και όχι απλής μεταφοράς εισοδημάτων. Στα πλαίσια μιας τέτοιας αναθεώρησης οι ροές προς την Ελλάδα είναι αναμενόμενο να μειωθούν.

Οι επιπτώσεις της διεύρυνσης στις ροές προς τον αγροτικό τομέα φαίνεται ότι θα είναι έμμεσες και θα προκληθούν από την ενδεχόμενη αναθεώρηση της ΚΑΠ. Οι επιπτώσεις όμως στην περιφερειακή πολιτική θα είναι άμεσες καθώς με τη διεύρυνση: α) προστίθενται νέες περιοχές επιλέξιμες για ενίσχυση, β) η πτώση των μέσων όρων, με την ένταξη λιγότερο ανεπτυγμένων περιοχών, αποκλείει άλλες που μέχρι σήμερα ήταν επιλέξιμες.

Η περιφερειακή πολιτική της Ένωσης ασκείται μέσω των Διαρθρωτικών Ταμείων και του Ταμείου Συνοχής. Εκτός από τα διαρθρωτικά ταμεία, που στοχεύουν σε περιοχές με κατα κεφαλή ΑΕΠ λιγότερο του 75% του μέσου όρου της Ε.Ε., το Ταμείο Συνοχής δημιουργήθηκε το 1993 για να χρηματοδοτήσει υποδομές μεταφορών και περιβάλλοντος στα κράτη-μέλη με κατά κεφαλή ΑΕΠ λιγότερο από το 90% του μέσου όρου της Ε.Ε.

Με την ένταξη των νέων χωρών ο κοινοτικός μέσος όρος του ΑΕΠ θα μειωθεί σημαντικά (υπολογίζεται ότι το μέσο κατά κεφαλήν ΑΕΠ στην διευρυμένη Ε.Ε. θα προσεγγίσει το 87%) αίροντας την επιλεξιμότητα πολλών περιφερειών της υπάρχουσας δομής της Ε.Ε. για τα διαρθρωτικά ταμεία. Επομένως, το δεύτερο σημαντικό αποτέλεσμα της διεύρυνσης προς τις χώρες της ΚΑΕ θα είναι μια σημαντική μείωση της χρηματοδότησης της περιφερειακής

πολιτικής σε χώρες της Ε.Ε.-15 και ιδιαίτερα στην Ελλάδα, καθώς η ένταξη των χωρών της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης θα αναδείξει φτωχότερες περιφέρειες από τις σημερινές κοινοτικές, που σημαίνει ότι περιφέρειες των χωρών συνοχής (Ελλάδα, Ισπανία, Πορτογαλία) θα βγουν από το Στόχο 1 που απολαμβάνει σημαντικών χρηματοδοτήσεων.

Σήμερα, οι περιφέρειες Στόχου 1 λαμβάνουν από τα διαρθρωτικά ταμεία κονδύλια ύψους μεγαλύτερου των 18 δισ. ευρώ ετησίως. Η Ελλάδα, σε αυτό το πλαίσιο λαμβάνει περίπου 3 δισ. ευρώ, δηλαδή το 16,5% του συνολικού προϋπολογισμού γι' αυτή την κατηγορία. Μετά τη διεύρυνση οι περιφέρειες Στόχου 1 των παρόντων μελών της Ε.Ε. θα λαμβάνουν συνολικά μόλις 5,5 δισ. ευρώ περίπου. Σε αυτό το σενάριο η Ελλάδα θα λαμβάνει 831 εκατ. ευρώ ετησίως για τις περιφέρειες που θα παραμείνουν επιλέξιμες σε αυτή την κατηγορία.

Τα νέα κράτη-μέλη θα λαμβάνουν κονδύλια ύψους 21 δισ. Το γεγονός αυτό αυξάνει τα συνολικά κονδύλια που δίδονται στο Στόχο 1 στα 27 δισ. ευρώ, που ισοδυναμεί με αύξηση 3 δισ. ευρώ ανά έτος. Η αύξηση αυτή συχνά αποτελεί αντικείμενο συζήτησης στα πλαίσια του κατά πόσον το τρέχον όριο του κοινοτικού προϋπολογισμού μπορεί να διατηρηθεί (1,27% του ΑΕΠ της Ε.Ε.).

Ωστόσο θα πρέπει να τονισθεί ότι υφίσταται ένα αποθεματικό κονδυλίων ύψους 10 δισ. ευρώ για την περιφερειακή ανάπτυξη μετά τη διεύρυνση, έτσι ώστε να μη διαταραχθεί η οροφή του κοινοτικού προϋπολογισμού.

Το ύψος των κονδυλίων που θα λάβουν οι χώρες της ΚΑΕ από την ανακατανομή των πόρων θα εξαρτηθεί από τον πληθυσμό που ζει στις περιφέρειες Στόχου 1.

4. Προβλέψεις για τη γεωργία.

Κανείς δεν μπορεί να κάνει ακριβείς προβλέψεις για τη γεωργία μας. Το βέβαιο είναι ότι οι κοινοτικές χρηματοδοτήσεις θα συνεχισθούν χωρίς αλλαγές έως το 2006. Από το 2007 και έως το 2013 – στο πλαίσιο και της αναδιάρθρωσης της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής – θα υπάρξει πιθανότατα μια τάση για σταθεροποίηση των κονδυλίων, μείωση των ενισχύσεων δηλαδή προς τους Έλληνες αγρότες 3 έως 5%.

11 εκατ. νέοι αγρότες

Και σ' αυτή την περίπτωση υπάρχουν εκείνοι που ισχυρίζονται ότι αν συνεχισθεί η συρρίκνωση του αγροτικού πληθυσμού, τότε σε λίγα χρόνια θα υπάρχουν περισσότερα κονδύλια για λιγότερους όμως αγρότες.

Σήμερα στη χώρα απασχολούνται 400.000 αποκλειστικά με τη γεωργία, ενώ συνολικά 500.000 έχουν αγροτικά εισοδήματα. Με την προσχώρηση των νέων μελών θα προστεθούν στον αγροτικό πληθυσμό της Ε.Ε. περίπου 11 εκατομμύρια αγρότες, ενώ 587 εκατ. στρέμματα καλλιεργήσιμης γης θα προστεθούν στα 1,3 δισ. στρέμματα.

Τέσσερα είναι τα βασικά αρνητικά σημεία της διεύρυνσης της Ε.Ε.:

1. Θα διογκωθεί ο αγροτικός τομέας.
 2. Τα παλαιά κράτη-μέλη κάποια στιγμή θα υποχρεωθούν να μοιραστούν τους πόρους της ΚΑΠ με τα νέα δέκα μέλη.
 3. Η συνολική παραγωγή των 25 χωρών θα είναι πολύ μεγαλύτερη από την επιθυμητή.
 4. Οι Έλληνες αγρότες θα υποχρεωθούν, κάτω από αντίξοες συνθήκες, να παράγουν πιο ποιοτικά προϊόντα, ώστε να μπορέσουν να ανταπεξέλθουν στις νέες συνθήκες, με στροφή σε νέα είδη.
- Όμως η διεύρυνση έχει και τα καλά της:
- Θα ανοίξουν νέες αγορές κι έτσι θα είναι δυνατή η αύξηση των εξαγωγών μας.
 - Η χώρα μας δεν θα έχει μεγάλες επιπτώσεις στον τομέα του ανταγωνισμού και στην προώθηση των «εθνικών προϊόντων». Οι νέες χώρες δεν παράγουν λάδι, εσπεριδοειδή, ενώ και με τα φρέσκα κηπευτικά που καλλιεργούν δεν φαίνεται πως θα πλήξουν την ελληνική αγορά.
 - Η Ε.Ε. θα ισχυροποιήσει τη διαπραγματευτική της θέση έναντι του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου, ο οποίος πιέζει για μείωση των επιδοτήσεων.

Αισιόδοξη η κυβέρνηση

Ο Υπουργός Γεωργίας **Γ. Δρυς** εμφανίζεται αισιόδοξος για το μέλλον. Υποστηρίζει ότι: «Ο ευρωπαϊκός αγροτικός τομέας θα αποκτήσει μια νέα δυναμική και θα γίνει ανταγωνιστικότερος στο διεθνές περιβάλλον. Ωστόσο δεν μπορούμε να παραβλέψουμε ότι είναι εύκολο το έργο της ενοποίησης των παραγωγικών και διοικητικών δομών των 10 νέων κρατών με τις δομές των 15».

Οι φόβοι των αγροτών

Ο πρόεδρος της ΠΑΣΕΓΕΣ **Τζανέτος Καραμίχας** ομιλεί και για κινδύνους: «Η μεγέθυνση του αγροτικού τομέα –υποστηρίζει– έχει πολλές επιπτώσεις οι οποίες δύσκολα θα αντιμετωπισθούν, ενώ τα αναγκαία μέτρα αναμένεται να απειλήσουν ακόμη και την κοινωνική ειρήνη στα παλαιά μέλη».

Θα υπάρξουν προβλήματα, επισημαίνει και ο πρόεδρος της **ΣΥΔΑΣΕ Γιάννης Πίπας**: «Σίγουρα δεν είναι ένας δρόμος ανθόσπαρτος. Πολλοί φοβούνται ότι τα προϊόντα των νέων μελών θα είναι φθηνότερα και ότι η πίτα των κοινοτικών επιδοτήσεων θα μοιραστεί σε περισσότερα κομμάτια. Όμως εμένα δεν με φοβίζει τόσο το αύριο. Με φοβίζει το σήμερα».

Το αγροτικό πορτρέτο των δέκα νέων μελών της Ε.Ε.

1. ΠΟΛΩΝΙΑ

Η Πολωνία είναι η πιο μεγάλη «αγροτική» χώρα από αυτές που εντάχθηκαν. Η «πίεση» που θα ασκήσει στον γεωργικό τομέα της Ενωμένης Ευρώπης θα είναι πολύ μεγάλη, καθώς θα ανατρέψει τους συσχετισμούς σε βασικά προϊόντα των βόρειων χωρών, όπως το γάλα, το κρέας και τα δημητριακά.

Με την ένταξή της αυξάνεται η ευρωπαϊκή έκταση κατά 18,2 εκατομμύρια εκτάρια τα οποία αποτελούν το 58,3% της συνολικής έκτασής της. Σε επίπεδο απασχόλησης ο αγροτικός τομέας καλύπτει το 18,8% του ενεργού πληθυσμού, αλλά η αγροτική οικονομία συμμετέχει μόλις κατά 2,9% στη διαμόρφωση του ΑΕΠ της χώρας.

Η είσοδος της Πολωνίας στο ευρωπαϊκό αγροτικό γίνεσθαι θα είναι «σαρωτική». Θα προσθέσει περισσότερα από 22,5 εκατ. τόννους δημητριακών, 17 εκατομμύρια χοίρων, 12 εκατ. τόννους γάλακτος, 24,3 εκατ. τόννους πατάτας και 13,2 εκατ. τόννους τεύτλων. Δεν πρέπει όμως να αγνοούνται τα μεγέθη των άλλων προϊόντων που δεν είναι ευκαταφρόνητα για τα Γεωργικά Ταμεία και τις αγορές της Ενωμένης Ευρώπης.

2. ΟΥΓΓΑΡΙΑ

Συνολικά καλλιεργούνται 6 εκατ. περίπου εκτάρια, που αποτελούν το 62,9% της συνολικής έκτασης της χώρας. Η αγροτική οικονομία απασχολεί το 6% του ενεργού πληθυσμού της χώρας, που σημαίνει ότι είναι αρκούτως εκμηχανισμένη και οργανωμένη σε μεγάλες εκμεταλλεύσεις που εξασφαλίζουν σχετικά μικρό κόστος παραγωγής. Τέλος, η γεωργία, σύμφωνα με στοιχεία του 2000, συμμετέχει κατά 3,9% στη διαμόρφωση του ΑΕΠ.

3. ΤΣΕΧΙΑ

Ήδη η αγροτική οικονομία της χώρας αυτής έχει προσαρμοστεί περισσότερο από όλες τις άλλες στις απαιτήσεις και τις δομές της Ε.Ε. Το εξαγωγικό εμπόριο αγροτικών προϊόντων κινείται σε ποσοστό 60% γύρω από την Ενωμένη Ευρώπη, την οποία εφοδιάζει με γαλακτοκομικά προϊόντα, γάλα, κρασί, μπίρα και καπνά. Στην Τσεχία καλλιεργούνται περισσότερα από 4,3 εκατ. εκτάρια, που αποτελούν το 54,3% της έκτασης της χώρας. Στην αγροτική οικονομία απασχολείται το 4,5% του ενεργού πληθυσμού και ο τομέας συμμετέχει κατά 3,4% στη διαμόρφωση του ΑΕΠ.

4. ΛΙΘΟΥΑΝΙΑ

Η Λιθουανία διαθέτει αγροτικό τομέα ο οποίος συμμετέχει σχεδόν κατά 7% στη διαμόρφωση του ΑΕΠ της χώρας. Καλλιεργούνται 3,5 εκατ. εκτάρια που αντιπροσωπεύουν το 53,4% της συνολικής έκτασής της, ενώ η γεωργία απασχολεί το 19,6% του ενεργού πληθυσμού της χώρας. Η Λιθουανία εμφανίζει σημαντική παραγωγή κτηνοτροφικών προϊόντων και αροτραίων και μέχρι σήμερα έχει κατορθώσει να εξάγει μεγαλύτερες ποσότητες από εκείνες που εισάγει.

5. ΛΕΤΤΟΝΙΑ

Η Λεττονία είναι μια από τις πλέον δασώδεις χώρες και η καλλιεργήσιμη έκτασή της δεν ξεπερνά τα 2,5 εκατ. εκτάρια, που αποτελούν το 38,5% της συνολικής έκτασης της χώρας. Στον πρωτογενή τομέα απασχολείται το 13,5% του ενεργού πληθυσμού και η γεωργία συμμετέχει κατά 4% στη διαμόρφωση του ΑΕΠ. Η Λεττονία εξάγει κυρίως γάλα και αυγά, ενώ είναι πολύ κοντά στο να γίνει αυτάρκης σε σιτάρι και βρώμη.

6. ΣΛΟΒΑΚΙΑ

Κύριο χαρακτηριστικό της σλοβακικής γεωργίας είναι οι μεγάλες εκμεταλλεύσεις που διαμορφώνονται στα 300 εκτάρια κατά μέσο όρο και βεβαίως απέχουν κατά παρασάγγες από την ελληνική πραγματικότητα του κατακερματισμένου κλήρου. Συνολικά καλλιεργούνται 2,4 εκατ. εκτάρια που αποτελούν το 49,8% της έκτασης της χώρας. Όμως, λόγω της μεγάλης έκτασης των εκμεταλλεύσεων η γεωργία απασχολεί το 6,7% του ενεργού πληθυσμού και συμμετέχει στη διαμόρφωση του ΑΕΠ κατά 4,5%.

7. ΕΣΘΟΝΙΑ

Η αγροτική οικονομία ήταν πολύ σημαντική για την Εσθονία, καθώς μέχρι το 1992 αντιπροσώπευε το 12% του ΑΕΠ. Οι εξελίξεις όμως στην τότε Σοβιετική Ένωση και οι οικονομικές αλλαγές στη χώρα, είχαν ως αποτέλεσμα τη μείωση της συμμετοχής της στο ΑΕΠ σχεδόν στο 5%. Η αρνητική αυτή εξέλιξη οφείλεται στη μείωση της αξίας της αγροτικής παραγωγής κατά 60% τα τελευταία χρόνια.

Στην Εσθονία καλλιεργούνται 891.300 εκτάρια, που αποτελούν μόλις το 19,7% της συνολικής έκτασης της χώρας και απασχολείται το 7,6% του ενεργού πληθυσμού. Ωστόσο η αγροτική οικονομία συμμετέχει μόλις κατά 4,7% στη διαμόρφωση του ΑΕΠ. Σήμερα εξάγει κυρίως γάλα και κρέας.

8. ΣΛΟΒΕΝΙΑ

Ο αγροτικός τομέας στη Σλοβενία είναι ιδιαίτερα ισχνός. Η μορφολογία του εδάφους και η μεγάλη δασοκάλυψη, σε συνδυασμό με τη μικρή έκταση της χώρας αυτής, δεν αφήνουν πολλά περιθώρια για την ανάπτυξη μιας δυναμικής αγροτικής οικονομίας. Η καλλιεργήσιμη έκταση καταλαμβάνει 491.000 εκτάρια, δηλαδή το 24,2% του συνόλου. Ωστόσο στη γεωργία απασχολείται το 9,9% του ενεργού πληθυσμού και ο τομέας αντιπροσωπεύει μόλις το 2,9% του ΑΕΠ.

9. ΚΥΠΡΟΣ

Στην αγροτική οικονομία απασχολούνται μόλις 14.000 άνθρωποι και ο μέσος κλήρος διαμορφώνεται στα 3,6 εκτάρια κατά μέσο όρο. Η Κύπρος εμφανίζει κυρίως παραγωγή «μεσογειακών» προϊόντων. Η συνολική καλλιεργήσιμη έκταση είναι 134.000 εκτάρια και αποτελεί το 14,5% της συνολικής έκτασης του ελεύθερου τμήματος του νησιού. Η αγροτική οικονομία απασχολεί το 9,2% του ενεργού πληθυσμού και συμμετέχει στη διαμόρφωση του ΑΕΠ κατά 3,5%

10. ΜΑΛΤΑ

Ακόμα μικρότερα είναι τα μεγέθη της Μάλτας στην οποία καλλιεργούνται μόλις 12.000 εκτάρια, που όμως αντιπροσωπεύουν τα 38,1% της συνολικής έκτασης του νησιού.

Ο πρωτογενής τομέας απασχολεί μόνο το 1,9% του ενεργού πληθυσμού και συμμετέχει στη διαμόρφωση του ΑΕΠ κατά 2%.

(Γ.Β.Σ.)

Οι χαμηλότερες
επιβαρύνσεις στα δάνεια

Τα υψηλότερα
επιτόκια
καταθέσεων

Χρεοφιλία και
φιλική εξυπηρέτηση

Ασφαλής και
κερδοφόρα επένδυση

 **ΠΑΓΚΡΗΤΙΑ
ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ**

δίπλα μας τράπεζα

Ηράκλειο Κρήτης: Κόσμων 12, Τ.Κ. 71201, Τηλ.: 0810-342626, Fax: 0810-342122,
Αθήνα: Αρσάκη 6 & Στοά Ορφέως, Τ.Κ. 10564, Τηλ.: 010-3257010, Fax: 010-3313370

ΤΟ ΓΡΑΜΜΑΤΟΚΙΒΩΤΙΟ ΤΗΣ Σ.Π.

Επιμέλεια ΘΑΝΑΣΗ ΜΠΙΚΟΥ

**Πήραμε και δημοσιεύουμε τις παρακάτω επιστολές
και ευχαριστούμε τους αποστολείς τους:**

• Για τον Πιστωτικό Συνεταιρισμό Ερυθρών

(Γράφει ο συνεταιριστής κ. Κώστας Μπεμπής)

Τα δημοσιευθέντα αποσπάσματα από τα πρακτικά του Συνεταιρισμού Ερυθρών στο τεύχος 69 της «Συνεταιριστικής Πορείας» (σελ. 45-47) είναι στοιχεία που πρέπει με κάθε τρόπο να γίνουν γνωστά σε όλους τους συνεταιρισμένους αγρότες.

Τα στοιχεία αυτά δείχνουν πώς μπορεί να λειτουργήσει ένας καλός συνεταιρισμός και τι μπορεί να προσφέρει στα μέλη του και τον τόπο του. Γι' αυτό και πρέπει να αξιολογηθούν από κάθε ενδιαφερόμενο προκειμένου να εξαχθεί η αντικειμενική άποψη για τη σημασία και την έννοια του αγροτικού συνεταιριστικού κινήματος, το οποίο τελευταία κατηγορείται βάνουσα.

Δεν θα είναι καθόλου υπερβολή αν τα κείμενα αυτά στο σύνολό τους χαρακτηριστούν ως το **ευαγγέλιο της συνεταιριστικής ιδέας**. Οι πράξεις και ο σκοπός των αποφάσεων του Συνεταιρισμού Ερυθρών διέπεται από βαθιά οικονομική, πολιτιστική και πατριωτική αντίληψη. Διδάσκουν τη συνεργασία, την αλληλεγγύη, την προσφορά και την υποχρέωση συμμετοχής σε τοπικά, κοινωνικά προβλήματα και αναπτυξιακές επιδιώξεις. Δίδουν την απάντηση με τρόπο κάθετο και απόλυτο στους επικριτές του συνεταιριστικού κινήματος και βεβαιώνουν για τη δυνατότητα ωφέλιμης και παραγωγικής λειτουργίας του Συνεταιρισμού υπό ανάλογες βέβαια προϋποθέσεις.

Ο Συνεταιρισμός προβαίνει σε παροχές και συμμετέχει ενεργά σε κάθε τομέα ζωής και δράσης της κοινωνίας την οποία καλύπτει. Αντιμετωπίζει ανάγκες αποκλειστικής ευθύνης της πολιτείας στην επιθυμία του να συμβάλει στην ευημερία της τοπικής κοινωνίας.

Αυτή τη φιλοσοφημένη έννοια του Συνεταιρισμού προσπάθησαν – και δυστυχώς πέτυχαν – να δυσφημήσουν τα διγόμενα συμφέροντα από τη λειτουργία και δράση του, **με τεράστια ευθύνη όσων κατά καιρούς κακοδιοίκησαν συνεταιριστικές οργανώσεις**.

Ο Συνεταιρισμός είναι ένας σημαντικός οικονομικοκοινωνικός φορέας, που μπορεί να προσφέρει πολλά στα μέλη και στον τόπο δράσης του. Απαραίτητη προϋπόθεση βέβαια είναι τα υγιή οικονομικά του.

Σχολιάζοντας το κεφάλαιο αυτό, οφείλουμε να ομολογήσουμε ότι για τα αρνητικά οικονομικά των Συνεταιρισμών ευθύνες έχουν πολλοί παράγοντες:

1. Οι **διοίκησαντες** το Συνεταιριστικό Κίνημα (Σ.Κ.) σε όλες του τις βαθμίδες με τα λάθη, την ανεπάρκεια ή ακόμη και την ιδιοτέλεια που καθώς φημολογείται επέδειξαν ορισμένοι.

2. Τα **φυσικά μέλη** των Συν/σμών, που δεν στήριξαν στο βαθμό που έπρεπε τις δραστηριότητές των οργανώσεών τους και

3. Η πολιτεία. Οι ευθύνες της πολιτείας μάλιστα είναι πολλές και καθοριστικές. Οι απανωτές αλλαγές του Νόμου περί συνεταιρισμών επέφεραν σύγχυση και άνοιξαν την κερκόπορτα σε εξωγενείς παράγοντες για την άλωση του συνεταιριστικού κινήματος. Επέτρεψαν επίσης τη συμμετοχή στοιχείων ξένων και τελείως άσχετων με το αγροτικό επάγγελμα, πολλά από τα οποία ζημίωσαν σοβαρά τις οργανώσεις.

Ευθύνεται επίσης η πολιτεία γιατί δεν έλαβε τα απαραίτητα μέτρα, ώστε να υπάρχουν εγκαίρως στην αγορά ίσοι όροι ανταγωνισμού και να μη συμβαίνουν νοθείες και φοροδιαφυγή που ζημιώνουν και το καταναλωτικό κοινό και την εθνική οικονομία.

Όλα τα παραπάνω αρνητικά δεδομένα, μαζί και με πολλά άλλα μικροτέρας σημασίας, ήταν φυσικό να προκαλέσουν τη σημερινή κρίση και τη δυσφήμιση του Συνεταιριστικού Κινήματος. Η ύπαρξη, επομένως, και η δράση του Συνεταιρισμού Ερυθρών, σύμφωνα πάντοτε με τα αποσπάσματα των πρακτικών του, μπορεί να θεωρηθεί ως πρότυπο σωστής λειτουργίας και να επιβεβαιώσει τη χρησιμότητα των συνεταιριστικών οργανώσεων, όταν λειτουργούν κάτω από τις κατάλληλες και αναγκαίες συνθήκες.

Αυτές τις συνθήκες, χωρίς τις οποίες δεν μπορεί να υπάρξει υγιές συνεταιριστικό κίνημα, οφείλουν με ανάλογους αγώνες να προκαλέσουν οι διοικήσεις των συνεταιριστικών και των αγροτικών συνδικαλιστικών οργανώσεων. Ο αγροτικός κόσμος δικαιούται τη μέριμνα της πολιτείας, όπως άλλωστε ρητά αυτό αναφέρεται στο άρθρο 12 του Συντάγματος, και απαιτεί από τις διοικήσεις των οργανώσεών του να ανταποκριθούν στις ιστορικές τους ευθύνες».

Πρινές Μάϊος 2003

Κ. Μπεμπής

• Για τον όρκο του Μεγάλου Αλεξάνδρου

(Γράφει ο κ. Γιώργος Σωτηρίου, Μηχανικός Ε.Ν.)

Διαβάζοντας τον όρκο του Μεγάλου Αλεξάνδρου (που δημοσιεύσατε στη σελίδα 14 του προηγούμενου 69/2003τεύχους του έγκριτου περιοδικού σας) ο όποιος αναγνώστης του, αναγνωρίζει στον μεγάλο αυτό Έλληνα την πατρότητα της παγκοσμιοποίησης, της μεγάλης αυτής ιδέας, που με πολλή ασάφεια, ως προς τον όρο, τα όρια και το περιεχόμενο, προπαγανδίζεται τελευταία.

Έτσι, ο Μ. Αλέξανδρος δεν είναι μόνο ο πρώτος που μίλησε για την παγκοσμιοποίηση, αλλά και με τη σαφήνεια που του υπαγορεύει η κρυστάλλινη λογική του, έδωσε το νόημα και την πραγματική της διάσταση.

Αυτή και μόνο η παραβολή φανερώνει το τεράστιο μπόι του σαν ηγέτη, που δε φαίνεται να το φθάνουν ούτε μέχρι τα γόνατά του όλοι μαζί οι σημερινοί ηγέτες του κόσμου.

Αν ποτέ αποκτήσουν παραπάνω μπόι, δύο πράγματα πρέπει να κάμουν: Πρώτον, να διαβάσουν και να ερμηνεύσουν σωστά κάθε λέξη του όρκου του Μεγάλου Αλεξάνδρου και δεύτερον, να ανακηρύξουν τον Μέγα Αλέξανδρο πατέρα της παγκοσμιοποίησης και να στήσουν το άγαλμά του σε όλες τις πρωτεύουσες των κρατών που θα προσχωρήσουν στην παγκοσμιοποίηση.

Αθήνα Μάϊος 2003

Γ. Σωτηρίου

• Για τα χρέη των ΑΣΟ

(Γράφει ο κ. Γιώργος Φραγκιαδουλάκης)

Κατανοητό, όπως πάντα, ήταν το κύριο άρθρο του κ. Σελλιανάκη στο προηγούμενο τεύχος της «Συνεταιριστικής Πορείας» (τ/69/2003, σελ. 1-3). Πετυχημένος από τα πράγματα ο παραλληλισμός «Ο Συνεταιρισμός είναι καταδικασμένος να κουβαλά τα χρέη του, όπως ο Σίσιφος την πέτρα του».

Αυτό που δεν καταλαβαίνω – και μ' αυτό αναφέρομαι στην εξουσία – γιατί παρατείνεται ακόμη η εκκαθάριση της ΚΥΔΕΠ – ασφαλώς και άλλων ΑΣΟ – και γιατί δε δίδεται απάντηση στα, με σαφήνεια πράγματι διατυπωμένα, ερωτήματα των τεσσάρων βουλευτών, που είναι καταχωρημένα στις σελίδες 2 και 3 του άρθρου του κ. Σελλιανάκη.

Αθήνα Ιούνιος 2003

Γ. Φραγκιαδουλάκης

• Για το βαμβάκι

(Γράφει ο γεωπόνος κ. Γιάννης Τσιρώνης)

Διαφορετική, όπως και αποκαλυπτική, είναι πράγματι η προσέγγιση στο μέγα σήμερα πρόβλημα του βαμβακιού που κάνετε με το άρθρο σας «**Το βαμβάκι**» στο προηγούμενο τεύχος της «Συνεταιριστικής Πορείας» (69/2003, σελ. 5-13).

Διαφορετική, γιατί η συνήθης πληροφόρηση για τα προβλήματα του βαμβακιού μας αναφέρεται στη διαπραγματευτική δεινότητα των μεν για περισσότερα χρήματα από τις Βρυξέλλες (το πολιτικό ανταλλακτήριο, όπως αναφέρεται στο άρθρο), τις παραλείψεις ή και για την ανικανότητα για τον ίδιο λόγο των δε, για τη στρατηγική των κινητοποιήσεων, τις μεθόδους αντιμετώπισής τους και άλλα άσχετα με την ουσία του προβλήματος.

Αλλά και **αποκαλυπτική**, γιατί ακόμη και η συνοπτική αυτή έρευνα απέδειξε ότι το σημερινό πρόβλημα του βαμβακιού μας δεν είναι ούτε απλό ούτε επιφανειακό, όπως το θέλουν οι κομματικοί ανταγωνισμοί και οι λογής-λογής σκοπιμότητες.

Είναι πολύ βαθύ και πολύ σύνθετο. Και το βάθος του φθάνει στην εποχή που καταστρέφονταν τα 4.300 ελληνικά κλωστοϋφαντήρια με το Νόμο 1386/1983 «περί οργανισμού ανασυγκρότησης επιχειρήσεων», του οποίου το έργο και το κόστος εφαρμογής του κάποτε θα πρέπει να αποτιμηθούν, για να επισημανθεί ένα κακό προηγούμενο προς «αποφυγή».

Ναί, φύγανε οι... κακοί βιομήχανοι, μα γιγαντώσανε τα προβλήματα του ελληνικού βαμβακιού, που για χρόνια θα τα αντιμετωπίζουν εκείνοι που τους έδιωξαν με τη λαϊκίστικη πολιτική τους: οι στρατιές των «ειδικών», που κάθησαν στις καρέκλες τους, πούλησαν τα μηχανήματα και τα οικόπεδά τους και ...αύξησαν τα χρέη τους στις τράπεζες.

Έτσι σήμερα, πράγματι η **βαμβακοπαραγωγός** χώρα μας συντηρεί με το επιδοτούμενο βαμβάκι της την ξένη κλωστοϋφαντουργία και πληρώνει το μεροκάματο του προσωπικού της με τις αγορές των νημάτων και των έτοιμων ενδυμάτων που εισάγει.

Τα στοιχεία που είναι καταχωρημένα στη σελίδα 8 του άρθρου σας είναι

αρκούντως αποκαλυπτικά. Και δεν θά 'θελα να κλείσω το συνοπτικό αυτό σημείωμά μου, χωρίς να αναφερθώ και στις επισημάνσεις του **βουλευτή κ. Αθανασίου Γιαννοπούλου**.

Πράγματι, ο διακεκριμένος πολιτικός κάνει μια σωστή πολιτική προσέγγιση στο θέμα και είναι πολύ χρήσιμο να δώσει συνέχεια, τώρα που έχει τα στοιχεία που δεν είχε τότε που έγραφε το άρθρο του.

Αθήνα Ιούνιος 2003

Γ. Τσιρώνης

• Για τις επισημάνσεις των 7 καθηγητών για τη γεωργία

(Γράφει ο γεωπόνος κ. Γιώργος Ντούτσιος)

Οι επισημάνσεις που κάνουν οι 7 καθηγητές στη μελέτη τους για την ελληνική γεωργία, που δημοσιεύεται στη σελ. 21 του προηγούμενου τεύχους της «Συνεταιριστικής Πορείας», (τ. 69/2003), είναι ότι σωστότερο θα μπορούσε να αποδώσει την πραγματικότητα.

Έχουν απόλυτο δίκιο οι καθηγητές και όλοι σήμερα στη χώρα μας πολύ καλά γνωρίζουν αυτό που επισημαίνουν, ότι δηλαδή:

- Η ελληνική γεωργία μοιάζει ανοχύρωτη στο πλαίσιο του διεθνούς ανταγωνισμού, παρά τα τεράστια κονδύλια που έχουν εισρεύσει στη χώρα για τον αγροτικό τομέα από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ε.Ε.).

- Τα χρήματα αυτά χρησιμοποιήθηκαν λανθασμένα ή εξυπηρέτησαν εντελώς διαφορετικά συμφέροντα από αυτά της ανάπτυξης της γεωργίας μας.

- Δημιουργήθηκαν σχέσεις εξάρτησης των παραγωγών με τα κόμματα και τον κρατικό μηχανισμό.

- Οι γεωπόνοι έφυγαν από το χωράφι και μετατράπηκαν σε υπαλλήλους γραφείων που μοιράζουν κοινοτικές επιδοτήσεις.

- Οι μόνοι σύμβουλοι των αγροτών είναι οι γεωπόνοι-πωλητές φαρμάκων και

- Δημιουργήθηκαν δύο τύποι γεωργίας και οι δύο προβληματικοί.

Οι επισημάνσεις αυτές των 7 καθηγητών είναι ένας μικρός απολογισμός της κομματικής δραστηριότητας των πολιτικών μας στον αγροτικό χώρο.

Αθήνα Μάιος 2003

Γ. Ντούτσιος

• Για τον Συνεταιρισμό Ερυθρών

(Γράφει ο πρόεδρος της Ε.Φ.Σ. κ. Απόστολος Ανδριανόπουλος)

Ηλιαχτίδα στο σκοτάδι θα μπορούσε να πει, ο όποιος αναγνώστης, γνώστης των συνεταιριστικών μας πραγμάτων, για τα όσα γράφετε στις σελίδες 45-47 του προηγούμενου τεύχους (69/2003) από τις δραστηριότητες του Γεωργικού Πιστωτικού Συνεταιρισμού Ερυθρών.

Αυτά που γνωρίζουμε, αυτά που διαβάζουμε και αυτά που ακούμε για τους Συνεταιρισμούς, σ' αυτό το συμπέρασμα μας βγάζουν. Μπράβο στους συνεταιριστές που διοίκησαν, στα 88 χρόνια της λειτουργίας του, αυτό το Συνεταιρισμό.

Μακάρι να υπήρχαν και άλλοι πολλοί Συνεταιρισμοί όμοιοί του και μακάρι να γίνουν έτσι και όσοι δεν είναι σήμερα. Τα πράγματα θα ήταν πολύ-πολύ καλύτερα για τους αγρότες, για όλους τους Έλληνες.

Αθήνα Μάιος 2003

Α. Ανδριανόπουλος

• Από την κ. Έλλη Χαρμπούρη

(ένα ποίημα του Πολέμη)

Η αποδοχή και υποδοχή στα ποιήματα που σας στέλνω, όπως εκφράζονται με το κάλεσμά σας από το προηγούμενο τεύχος (69/2003, σελ. 39) της «Συνεταιριστικής Πορείας», να συνεχίσω την αποστολή τους, μου δημιουργούν πιεστική την ανάγκη να τα αναζητώ και να τα επιλέγω από την πλούσια πράγματι συλλογή μου.

Έχω πάντα τον αυτοέλεγχο, αν αυτό που θα επιλέξω για να σας αποστείλω ανταποκρίνεται στα ενδιαφέροντα των αναγνωστών σας. Σ' αυτό ζητώ τη δική σας εγκυρότερη κρίση και, ήσυχη γι' αυτό, σας στέλλω το εσώκλειστο ποίημα και εσείς αποφασίσατε για τη δημοσίευσή του.

* * *

Συμφωνούμε με την επιλογή της κ. Έλλης Χαρμπούρη και καταχωρούμε στη συνέχεια το ωραιότατο πράγματι ποίημα του Ι. Πολέμη «**Στο σπίτι μου το πατρικό**», βέβαιο πως ανταποκρίνεται στα αισθήματα των αναγνωστών μας.

Για την κ. Χαρμπούρη πολλές ευχαριστίες και θα περιμένουμε το επόμενο ποίημα της επιλογής της.

ΤΟ ΣΠΙΤΙ ΜΟΥ ΤΟ ΠΑΤΡΙΚΟ

Πέρα στην άκρη του χωριού
που ο μύλος μας γοργά γυρνά
κι ο ήλιος του καλοκαιριού
μέσα απ' τα δέντρα δεν περνά.
Εκεί είναι το φτωχικό
το σπίτι μου το πατρικό.

Εκεί πρωτάνοιξα στο φως
τα μάτια μου και την καρδιά
κι ήμουν σαν ένας αδελφός

με τ' άλλα του χωριού παιδιά
παιγνίδια γέλια ως την αυγή
κοντά στη δροσερή πηγή.

Δεν θέλω εγώ φανταχτερά
παλάτια να λαμποκοπούν
ούτε την ψεύτικη χαρά
που μες στα πλούτη τους σκορπούν.
Εγώ ποθώ το φτωχικό
το σπίτι μου το πατρικό.

• Για την Εισηγητική Έκθεση του Ν. 2810/2000 που αφορά το άρθρο 15

(Γράφει ο κ. Γιώργος Καφετζάκης)

Διαβάζοντας το άρθρο «Η πρόκληση έχει και τα όριά της», που δημοσιεύθηκε στις σελίδες 25 και 26 του τεύχους 69/2003 της «Σ.Π.» και συγκεκριμένα την περικοπή της εισηγητικής έκθεσης που αναφέρεται στο άρθρο 15 του Ν. 2810/2000, διερωτήθηκα για την «περί των νομοθετών» σοβαρότητα τα τελευταία χρόνια και θυμήθηκα τα του Ζάλευκου που δημοσιεύσατε στο τεύχος 67/2002 (σελίδες 139-143).

Πράγματι χρειαζόταν πολύ θάρρος για εκείνους που είχαν την παγκόσμια κατακραυγή όταν θεσμοθετούσαν την κομματικοποίηση των Ελληνικών Αγροτικών Συνεταιρισμών, να επικαλούνται την κατάργηση αυτού του νομοθετή-

ματός τους μετά από 18 χρόνια, με την αιτιολόγηση ότι «από την εμπειρία που αποκτήθηκε, συνάγεται ότι η δυνατότητα διάκρισης ομάδων εντός του συνεταιρισμού ενθαρρύνει τη δημιουργία και τη διακριτή αντιπαλότητα ομάδων και όχι τη σύζευξη των απόψεων».

Αν, ωστόσο, η κατάργηση ήταν γενναία πράξη, η αιτιολόγησή της είναι «δούλεμα με φιλό γαζί», γιατί ούτε είχαν ούτε απέκτησαν ποτέ πείρα και το σίγουρο είναι ότι τα 18 χρόνια τα κόμματα εξυηρητήθηκαν σε βάρος του συνεταιριστικού μας κινήματος.

Αθήνα Μάιος 2003

Γ. Καφετζάκης

• Για τον Ματρόζο

(Γράφει η κ. Άννα Η. Αγαπίου)

Διάβασα στη σελ. 48 της «Συνεταιριστικής Πορείας» (τ/69/2003) για τον Ματρόζο, το μεγάλο εκείνο ήρωα του απελευθερωτικού του Έθνους αγώνα.

Είχα την ευτυχία, σαν μαθήτρια αλλά και μετά, αρκετές φορές σε τελετές να απαγγείλω το συγκλονιστικό ποίημα, που είναι αφιερωμένο στο διάλογό του με τον Κανάρη όταν τον επισκέφθηκε στο Υπουργείο, όπως γράφετε.

Είναι αρκετά μεγάλο και, όπως προανέφερα, συγκλονιστικό στο διάβασμα και στο άκουσμά του. Θυμούμαι ακόμα πολύ έντονα τη δική μου συγκίνηση όπως και την υπερηφάνειά μου σαν Ελληνίδα κάθε φορά που το απήγγελλα.

Σας το στέλνω με τη σιγουριά ότι, αν θα το δημοσιεύσετε, υπερηφάνεια θα προσφέρετε στους Έλληνες αναγνώστες σας, που τελευταία την έχουν στερηθεί.

Αθήνα Μάιος 2003

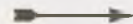
Άννα Αγαπίου

* * *

Ευχαριστούμε την κ. Άννα Αγαπίου για το συγκλονιστικό πράγματι αυτό ποίημα για το Ματρόζο που μας έστειλε. Με πολλή ευχαρίστηση το δημοσιεύουμε γιατί κι εμείς πιστεύουμε ότι υπερηφάνεια θα προσφέρει στους Έλληνες αναγνώστες μας, που τελευταία περισσότερο την έχουν στερηθεί.

Και ακόμη γιατί με τη δημοσίευσή του και την αναφορά σε ένα από τους ήρωές μας του '21, μικρό μνημόσυνο τον κάνουμε, όπως χρέος έχουμε, οποτεδήποτε, από οποιαδήποτε θέση και την όποια στήλη, κατά προτεραιότητα.

Διαβάστε λοιπόν, φίλοι Έλληνες αναγνώστες, ένα συγκλονιστικό διάλογο δυο ηρώων μας στην επόμενη σελίδα (101), νιώστε την υπερηφάνεια που δικαιούστε από το περιεχόμενό του, όσο αυτή η υπερηφάνεια σας ανήκει, και κλαύστε για το χθες που χάσαμε μα και για το σήμερα που βιώνουμε.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΟΥΜΕ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΣΗ

Ευχαριστούμε τους Συνδρομητές μας που ανταποκρίθηκαν στο κάλεσμά μας και μας έστειλαν τη συνδρομή τους. Μας βοήθησαν να ανταποκριθούμε κι εμείς στις απαιτήσεις μας της ευθύνης ενημέρωσής τους.

Ματρόζος

Ένας Σπετσιώτης γέροντας σκυφτός από τα χρόνια,
με κάτασιπρα μακριά μαλλιά, με πύρινη ματιά,
σαν πλάτανος θεώρατος, γυρμένος απ' τα χιόνια,
περνούσε πάντα στο νησί τα μαύρα γηρατιά.
Είναι από κείνη τη γενιά κι ο γέρο καπετάνιος,
που ακόμα και στον ύπνο του την έτρεμε ο σουλιάνος.

Είναι από κείνους που έχυσαν το θάνατό τους αίμα,
από τους χίλιους που έβγαλες, πατριδα μου χρυσή,
είν' από κείνους που έβαλαν στην κεφαλή σου στέμμα,
και άγνωστοι σβηστήκανε στο δοξασιό νησί.
Είχες αστέρια ολόλαμπρα στον ουρανό σου κι άλλα,
μα εκείνα που δεν έλαμπαν ήσανε πιο μεγάλα.

Σαν έγγραφαν με το δαυλό στην ιστορία μόνου,
χωρίς γι' αυτούς τους ήρωες μια λέξη αυτή να πει,
με την πληγή τους για σταυρό κι ατίμητο γαλόνη,
άλλοι στα δίχτια εγύριζαν και άλλοι στο κουπί.
Κι οι σιολοκαύτες των Σπετσιών, τ' ατρόμητα λιοντάρια,
με τις βαρκούλες έπιαναν στο περιγιάλι ψάρια.

Ο γέρος μας παράπονο ποτέ δε λέει κανένα,
μα καπετάνιους σαν ιδεί μες τα βασιλικά
εκείνους που 'χε ναύτες του, με μάτια βουρκωμένα
στα περασμένα εγύριζε και στα πυρπολικά,
και ξαπλωμένος δίπλα μου μού 'λεγε εκεί στην άμμο,
πόσα καράβια εκάψανε στην Τένεδο, στη Σάμο.

— Παιδί μου, τώρα εγέρασα, παιδί μου, θ' αποθάνω.
Στο τέλος πάντα μού 'λεγε μ' έν' αναστεναγμό:
Ένας Ματρόζος δεν μπορεί να κάνει το ζητιάνο,
μα να βαστάξω δεν μπορώ, της πείνας τον καημό,
κλαίω που αφήνω το νησί· θα πάω στην Αθήνα,
πριν πεθαμένο μ' έβρετε μια μέρα από την πείνα.

Μου λέν, ο καπιάν Κωσταντής απ' τα Ψαρά εκεί πέρα,
πώς υπουργός εγίνηκε μεγάλος και τρανός,
κι αν θυμηθεί πως τη ζωή του γλύτωσα μια μέρα,
απ' έξω απ' την Τένεδο μπορούσε ο Ψαριανός
να κάνει τίποτε για με, κι ίσως να δώκουν κάτι
σ' εκείνον που 'χε τάλλαρα τη σιέρνα του γεμάτη.

Πέντε έξη μέρες ύστερα εμπήκε στο βαπόρι
κι ακουμπιτός περίλυπος επάνω στο ραβδί,
ως που στην Ύδραν έφτασε, εγύριζε απ' την πλήρη,
το λατρευτό του το νησί ο γέροντας να δει·
και σκύβοντας, τα κύματα διακρύβρεχτος ερώτα,
πως φεύγει τώρα απ' το νησί και πως ερχόταν πρώτα.

- Εδώ τί θέλεις γέροντα; ρωτά τον καπετάνο
στο υπουργείον εμπροστά, κάποιος θαλασσινός,
ντυμένος μέσα στα χρυσά. — Παιδί μου είναι πάνω
ο Κωσιαντής; — Ποιός Κωσιαντής; — Αυτός... ο Ψαριανός.
- Δεν λεν κανένα Ψαριανό· εδώ είναι υπουργείο,
να ζητιανέφεις πήγαινε μες στο πτωχοκομείο!

Ο Γέρος ανασήκωσε το κάτασπρο κεφάλι
και τα μαλλιά του εσάλεψαν σαν χαιτή λιονταριού
και με σπιθόβολη ματιά, μες απ' τα στήθια βγάλει
με στεναγμό βαρύγκωμο φωνή παληκαριού:
— Αν οι ζητιάνοι σαν και με δεν έχνυαν το αίμα
οι καπετάνοι σαν και σε δε θα φορούσαν στέμμα!

Και ο Κανάρης π' άκουσε λογομαχία κάτω
στο παραθύρι επρόβαλε νά δει ποιός τον ζητεί
και το νησιώτη βλέποντας λαχτάρισε η καρδιά του
και νά ρθει επάνω εδιάταξε με τον νησασπιστή.

Κάτι η φωνή του γέροντα του εξύπνησε στα στήθι,
κάτι που μοιάζει μ' όνειρα μαζί και παραμύθι.

Τον κοίταξε· τα μάτια του μες στα μακριά του φρύδια,
που μοιάζανε σαν αετούς κρυμένους στη φωλιά,
στον καπετάνο εφάνηκαν με τη φωτιά την ίδια
όταν τα εφώτιζε ο δαυλός στα χρόνια τα παλιά.
Κι ένας τον άλλο κοίταζε κατάματα οι δυό γέροι,
ο ημίθεος το γίγαντα, ο ήλιος το αστέρι.

- Δε με θυμάσαι, Κωσιαντή; σε λίγο του φωνάζει·
γλήγορα συ με ξέχασες μα σε θυμάμαι εγώ...
Ποιός τό λπιζε να δει ποτές, ο γέροντας στενάξει,
τον καπετάνο ζήτουλα, το ναύτη υπουργό!...
Και σκύβοντας την κεφαλή στα διάπλατα τα στήθι,
τη φτώχεια του ελησιμόνησε, τη δόξα του εθυμήθη.

- Ποιός είσαι καπετάνο μου και ποιό 'ναι το νησί σου;

Ο Ψαριανός τον ερωτά με τόνο θλιβερό,
πενήντα χρόνια, μια ζωή, περάσανε, θυμήσου,
απ' της καλής μας εποχής εκείνης τον καιρό.
Μήπως στη Σάμο ήσουνε στην εποχή εκείνη,
στην Κω, στην Αλεξάνδρεια, στη Χίο, στη Μυτιλήνη;

— Απ' έξω απ' την Τένεδο· πενήντα πέντε χρόνια,
επέρασαν απ' τη στιγμή εκείνη σαν φτερό.
Σα να σε βλέπω, Κωσιαντή, δε θα ξεγιάσω αιώνια.
Ακόμα στο μπουρλότο σου καβάλα σε θωρώ.
Χρόνος, δεν ήταν που έκαψες στη Χίο τη ναυαρχίδα
κι ήταν η πρώτη μου φορά εκείνη που σε είδα...

Απ' έξω απ' την Τένεδο, θυμάσαι; Μια φρεγάδα
σ' έβαλε εμπρός μ' αράπικου αλόγου γρηγοράδα,
μ' οχτώ βατσέλα πίσω της· εμοιάζαν περιστέρια
και συ γεράκι γύρω τους... επάνω στο μπουρλότο,
που την κορβέτα τίναξες προτιύτερα σι' αστέρια,
σα δαίμονας μες στον καπνό γλυστρούσες και στον κρότο.

Σε καμαρώνω από μακριά. Κι οι ναύτες κι οι λοστρόμοι
μ' εξόρκισαν να φύγουμε τους είχε πιάσει τρόμος,
γιατί η αρμάδα ζύγωνε· επάνω στο τιμόνι
θάρρος στους ναύτες έδινες. Δε βάσταξε η καρδιά μου·
Σε μια στιγμή χανόσουνα, σε μια στιγμή και μόνη,
και, «όρτσα! μάινα τα πανιά!» φωνάζω στα παιδιά μου.

Στο στρίψιμο του τιμονιού μας σίμωσες. Μ' αντίαρα,
ο Τούρκος κοντοζύγωνε η μαύρη μου καμπάρα
αστροπελέκι και φωτιές και κεραυνούς πειτούσε,
μα σα δελφίνη γρήγορα και κείνος εγλιστρούσε.
Οι ναύτες μου φωνάζανε: — Τί κάνεις καπετάνο;
Κι εγώ τους λέω: — Τον Ψαριανό να σώσω κι ας νοθάνω.

Και σου πετώ τη γούμενα και δένεις το μπουρλότο·
κάνω τιμόνι δεξιά· το φλογερό το χνώτο
του Τούρκου θα σε βούλιαζε. Θυμάσαι; Σου φωνάζω:
— Πρώτος απ' όλους ν' ανεβείς, μα δε μ' ακούς κι αφίνεις
άλλοι ν' ανέβουν, έσκυψα κι απ' τα μαλλιά σ' αδράζω,
και σ' έσωσα κι εφύγαμε... Μα δάκρυα βλέπω χύνεις!

— Ματρόζε μου! δακρύβρεχτος ο Κωσιαντής φωνάζει
και μες στα σιήθη τα πλατιά σφιχτά τον αγκαλιάζει.
Κι ενώ οι δύο γίγαντες με τα λευκά κεφάλια
σι' άσπρα τους γένια δάκρυα κυλούσαν σαν κρυστάλλα,
δυο κορφοβούνια μοιάζανε γεμάτα από το χιόνι
όταν του ήλιου το φιλί την άνοιξη το λιώνει...

...ΓΡΑΜΜΑΤΟΚΙΒΩΤΙΟΥ ΣΥΝΕΧΕΙΑ...

• Σημειώσεις του Συντάκτη (επιμελητή) της στήλης

Ευχαριστώ τους αποστολείς των παραπάνω επιστολών και για το περιεχόμενο της κάθε μιας χωριστά αλλά και γιατί όλες μαζί αναβαθμίζουν τη στήλη μου. Και θα πρέπει να ομολογήσω ότι τα σχόλιά τους σε δημοσιεύματα της Σ.Π. με παρακίνησαν να τους μιμηθώ. Προσθέτω λοιπόν και εγώ στα δικά τους τα παρακάτω δικά μου σχόλια σε αντίστοιχα δημοσιεύματα με τη διευκρίνιση, ξεκινώντας τα σχόλια μου, ότι δεν είχα ποτέ καλές σχέσεις με τα Νομικά, γι' αυτό άλλωστε και έγινα γεωπόνος. Όμως, τα όσα διάβασα για τη Νομοθεσία του Ζάλευκου και των άλλων νομοθετών της αρχαιότητας στα τεύχη 67/2002 (σελ. 139-143) και 69/2003 (σελ. 35-37) της Σ.Π. απέσπασαν την προσοχή μου. Ιδιαίτερα στα εξής σημεία:

– Στο ότι οι νόμοι δεν άλλαζαν τότε, όπως σήμερα στην εποχή της αφθονίας, σαν τα πουκάμισα.

– Στο ότι αυτοί που νομοθετούσαν κι εκείνοι που εφάρμοζαν τους νόμους, αποδέχονταν τις δικές τους ευθύνες για καλούς και καλοεφαρμοζόμενους νόμους.

– Στο ότι ο πανίσχυρος νομοθέτης (Ζάλευκος) προτίμησε να υποστεί τις συνέπειες από την εφαρμογή του νόμου του, από του να τον τροποποιήσει και να γλυτώσει το μάτι του Παιδιού του και το δικό του.

– Στο ότι οι συκοφάντες στεφανώνονταν με αρμυρίκια για να δείχνουν ποταποί.

– Στο ότι απαγορεύονταν η φιλία και η συναναστροφή με ανάξιους.

– Στο ότι η περιουσία των ορφανών κοριτσιών επιτροπεύετο από τους πλησιεστέρους συγγενείς και

– Στο ότι οι λιποτάκτες υποχρεώνονταν να κάθονται στην Αγορά τρεις μέρες με γυναικεία ρούχα.

Ανεξάρτητα με την περί Δικαίου σήμερα (μετά 2.500 χρόνια) αντίληψη του καθένα, είναι πολύ χρήσιμο να γνωρίζουμε πως όλα αυτά αντιμετώπιζονταν στην αρχαιότητα.

Αμ' εκείνοι οι τρεις αναθεωρητές που τόλμησαν να βάλουν το κεφάλι τους στην αγχόνη (βλ. τ/69/2003, σελ. 36, περ. 8) και πέρασαν την τροπολογία τους χωρίς να πέσει η καρμανιόλα, πώς να μην αποσπάσουν την προσοχή σου;

– Ο μονόφθαλμος που δικαιολογημένα υποστήριζε ότι με την καταδίκη του να του αφαιρεθεί το ένα μάτι γίνεται τυφλός, πράγμα που δε συμβαίνει σε ένα που έχει και τα δυό του μάτια,

– η χωρισμένη γυναίκα που μπορεί να ξαναπαντρευτεί, όμως ο επόμενος άνδρας της να μην είναι μικρότερος σε ηλικία από τον προηγούμενο, και

– η επίκληρος (η ορφανή από πατέρα και μοναδική κληρονόμος) που πέτυχε αντί της πληρωμής 500 δραχμών από τους συγγενείς για το σχηματισμό της προίκας της, να την παντρευτεί ένας από αυτούς.

Όλα αυτά πολύ ενδιαφέροντα και για τους μη νομικούς, όπως εγώ, και για το σήμερα και για το χθές.

Αθήνα Μάιος 2003

Α. Μπίκος

Τη στήλη επιμελείται ο κ. Γ. ΦΡΑΓΚΙΑΔΟΥΛΑΚΗΣ

Μας ερωτούν και απαντούμε:

Φίλος της στήλης, με αφορμή το σάλο που δημιουργήθηκε με την δημοσίευση της ετήσιας έκθεσης του Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος κ. Ν. Γκαργκάνα, όπου μεταξύ άλλων εθίγη το ευαίσθητο θέμα της αύξησης των ορίων ηλικίας προς συνταξιοδότηση των εργαζομένων και ότι η πρόσφατη μεταρρύθμιση του ασφαλιστικού δεν φαίνεται ικανή να περιορίσει την μεγάλη αύξηση της συνταξιοδοτικής δαπάνης στα επόμενα χρόνια, διατυπώνει την απορία κατά πόσο ήσυχοι πρέπει να αισθανόμαστε για την βιωσιμότητα των ασφαλιστικών ταμείων και τι μέλλει γενέσθαι.

Απάντηση:

Αγαπητέ φίλε, αυτά που είπε ο Διοικητής της Τραπέζης της Ελλάδος δεν είναι διαφορετικά από εκείνα που από πέρυσι ανέφεραν η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και ο ΟΟΣΑ, όπου διατύπωναν τις αμφιβολίες τους ως προς την μεταρρύθμιση του ασφαλιστικού και καλούσαν την κυβέρνηση της Ελλάδος να πάρει άμεσα μέτρα για να σώσει τα ασφαλιστικά ταμεία.

Αλλά ας δούμε αναλυτικά τι ακριβώς λέει η έκθεση:

Πρώτον, ότι πρέπει να δουλεύουμε όλοι περισσότερο και έχει δίκιο, αφού όπως προκύπτει από τα επίσημα στοιχεία, το ποσοστό των εργαζομένων στην Ελλάδα σε σχέση με τον ενεργό πληθυσμό (ηλικίας από 15 έως 64 ετών) είναι μόνο 57%, έναντι 63%, που είναι ο μέσος όρος στην Ευρώπη και 70%, που έχει τεθεί ως στόχος για το 2010 από την διάσκεψη της Λισαβόνας. Από τα στοιχεία αυτά φαίνεται ότι η καθυστέρησή μας αυτή οφείλεται βασικά: α) στο χαμηλό ποσοστό της συμμετοχής των γυναικών στην παραγωγή, β) στη συνεχή έξοδο του εργαζομένου πληθυσμού από την γεωργία και γ) στο χαμηλό ποσοστό της μερικής απασχόλησης, που είναι 4% στην Ελλάδα, έναντι 18% στην Ευρώπη.

Η απόδοση όλης της ευθύνης, από τον κ. Διοικητή της Τραπέζης της Ελλάδας μόνο στα όρια ηλικίας κατά την γνώμη μας δεν αποδίδει την πραγματικότητα, διότι όντως οι πρόωρες συνταξιοδοτήσεις ή τα χαμηλά όρια συνταξιοδότησης για ορισμένες κατηγορίες μισθωτών, μειώνουν τον απασχολούμενο πληθυσμό, αλλά κατά μικρό ποσοστό. Άλλωστε τώρα το 65ο έτος ως ανώτατο όριο, προς το οποίο θα συγκλίνουν στα μέλλον όλα τα διαφοροποιημένα όρια, έχει γίνει αποδεκτό από τα συνδικάτα.

Είναι γεγονός ότι χρειάζεται να δουλέψουμε περισσότερο. Εκείνο που κυρίως πρέπει να μας απασχολήσει είναι η καταπολέμηση της ανεργίας και πώς θα υιοθετήσουμε πιο ευέλικτες μορφές εργασίας ώστε να περάσει στην παραγωγή ένα τμήμα του αδρανούντος εργατικού δυναμικού. Στην έκθεση αποτιμώντας θετικά τα ως τώρα μέτρα της κυβέρνησης στον τομέα αυτό,

Ζητείται όμως εντατικότερη προσπάθεια για την υλοποίηση των κατευθύνσεων.

Δεύτερον, ότι η μεταρρύθμιση του 2002 αποτελεί ένα σημαντικό θετικό βήμα. Στόχος της μεταρρύθμισης ήταν πρωτίστως η εξασφάλιση της βιωσιμότητας του μεγαλύτερου ασφαλιστικού οργανισμού της χώρας, του ΙΚΑ. Προς τον σκοπό αυτό αποφασίστηκε να μεταφέρονται πόροι από τον κρατικό προϋπολογισμό προς το ΙΚΑ ίσοι περίπου με το 1% του ΑΕΠ ετησίως.

Η μεταρρύθμιση όμως αυτή δεν φαίνεται να περιορίζει σημαντικά την μεγάλη αύξηση των δαπανών για συντάξεις μακροπρόθεσμες. Σύμφωνα με εκτιμήσεις η αύξηση των συνολικών δαπανών για συντάξεις μεταξύ του 2000 και του 2050 υπολογιζόταν πριν από την ασφαλιστική μεταρρύθμιση σε 12,2 εκατοστιαίες μονάδες του ΑΕΠ (από 12,6% σε 24,8% του ΑΕΠ), ενώ μετά την μεταρρύθμιση υπολογίζεται η αύξηση σε 10 εκατοστιαίες μονάδες (από 12,6% σε 22,6% του ΑΕΠ).

Από τα στοιχεία αυτά βγαίνει αβίαστα το συμπέρασμα ότι το ασφαλιστικό δεν λύθηκε με την δήμενη μεταρρύθμιση και ότι το βάρος της συνταξιοδοτικής δαπάνης θα αυξάνεται με ταχείς ρυθμούς στο μέλλον, ώστε οι κυβερνήσεις που θα ασκούν τότε την εξουσία θα υποχρεωθούν σε προσφυγή εκτεταμένης φορολογίας.

Δεν αναμένουμε από την παρούσα κυβέρνηση να προβεί άμεσα σε διορθωτικές κινήσεις, διότι οι καιροί δεν είναι οι κατάλληλοι, αφού βαδίζουμε προς το τελευταίο έτος πριν τις εκλογές και είναι βέβαιο ότι θα σταθμίσει το πολιτικό κόστος, που αναμφίβολα θα είναι μεγάλο αν θελήσει πραγματικά να αντιμετωπίσει το πρόβλημα.

ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ

Ενημερώνουμε τους αναγνώστες που μας ρωτούν, ότι μπορούν να διαβάσουν:

α) Για την αναθεώρηση του Συντάγματος και την ΑΤΕ στα τεύχη που αναφέρονται σε όμοιο ενημερωτικό σημείωμα στη σελίδα 210 του τεύχους 64/2001.

β) Για τη Συνεταιριστική Νομοθεσία, στο τεύχος 57/2000 σελίδες 1 – 15.

γ) Για τα βιβλία των διαλυμένων Α.Σ.Ο. στα τεύχη 59/2000 (σελ. 189), 61/2001 (σελ. 57), 62/2001 (σελ. 113).

δ) Για τον εκσυγχρονισμό των Ελαιουργείων στα τεύχη 62/2001 (σελ. 97) και 63/2001 (σελ. 143).

ε) Για την Ευρωπαϊκή Ένωση στα τεύχη 60/2000 (σελ. 201) 63/2001 (σελ. 173) 64/2001 (σελ. 219) 65/2002 (σελ. 22) 66/2002 (σελ. 109).

Σε όσους συνδρομητές μας δεν διαθέτουν τα τεύχη αυτά, μπορούμε να τους τα αποστείλουμε.

(Συνέχεια από τη σελίδα 41 του τεύχους 69/2003)

Θυμόμαστε λοιπόν,

37. «Και ποιοί θάνατι κερδισμένοι με τις τόσες διαφορές που έχετε στο συνεταιρισμό σας και μου έρχεστε εδώ να σας τις λύσω;», ρωτά ο πρόεδρος του δικαστηρίου τον Μπαρμπαγιάννη, έναν χαμηλών τόνων συνεταιίρο, που σ' αυτή τη δίκη ήταν μάρτυρας.

Κι ο Μπαρμπαγιάννης, που βρισκόταν μεταξύ των συνηγόρων, σηκώνει τα δυο του χέρια και αφού τά 'βαλε στους ώμους των απάντησε στην ερώτηση του προέδρου: «Αυτοί κύριε πρόεδρο!». Φυσικά όλοι γέλασαν. Αλλά ...το δικαστήριο συνεχίστηκε.

38. Η συζήτηση στο περιθώριο του Συμβουλίου του συνεταιρισμού είχε ανάψει «για τα εκατέρωθεν ψεύδη των εμπολέμων στο Ιράκ» και ο Μπαρμπακώστας, ο παλαιίμαχος συνεταιριστής ήθελε να επαναφέρει την τάξη με το δικό του τρόπο. Δεν μου λες Νικολή — λέει στον ανύποπτο διπλανό του, που ήταν κυνηγός και οι φήμες τον έφεραν να είχε «βγάλει» την προηγούμενη εβδομάδα 20 λαγούς — ήταν πράγματι οι λαγοί 20; τους μέτρησες καλά; Να σου πω, μπορεί νάταν και 15. Πολλοί μου φαίνονται και οι 15, του ξαναλέει ο Μπαρμπακώστας... Έτσι συνεχίστηκε η έκπτωση με την προσοχή και τη συμμετοχή στη συζήτηση και των άλλων συμβούλων, για να πει τελικά ο Νικολής, σοβαρά και χαμηλόφωνα: «Να σας πω την αλήθεια, άκουσα δυνατό τσάχαλο (θόρυβο) στο θάμνο και υπόθεσα πως θάταν λαγός, μπορεί όμως να ήταν και κάτι άλλο συμπαθάτε με». Συμπαθάτε με λοιπόν και εμένα, συμπληρώνει με το σοβαρό ύφος του ο Μπαρμπακώστας, αλλά πρέπει να συνεχίσουμε το συμβούλιό μας και τα ψέματα άστε τα για άλλους.

39. Το κεφάλαιο πρέπει να είναι παραγωγικό, έλεγε και ξανάλεγε εκπαιδευτής στα ΚΕΓΕ (Κέντρα Γεωργικής Εκπαίδευσης) σε ομάδα κτηνοτρόφων, και εξηγούσε: όταν σε μια οποιαδήποτε επιχείρηση βάζεις 100 δραχμές πρέπει να αποδίδουν και οι 100, όσο μπορεί αυτό να γίνει περισσότερο. Και ένας κτηνοτρόφος που ήθελε να του πει, πως, αυτός ακολουθεί τη συμβουλή του, τον διακόπτει για να τον ρωτήσει. Εγώ κύριε καθηγητά έχω 80 παραγωγικά πρόβατα και μόνο ένα κριάρι, που δε μου δίδει εισόδημα, ενώ άλλοι με 30 ή και 20 πρόβατα, έχουν και από ένα κριάρι, δεν κάνω σωστά και όπως εσείς λέτε; Κάνεις σωστά, του απαντά ο καθηγητής, μα οι άλλοι δεν μπορούν να κάμουν διαφορετικά. Και αν οι δυο τους έχουν ένα κριάρι δεν γίνεται; Φυσικά γίνεται, του απαντά ο καθηγητής, αλλά αυτό πρέπει να το θέλουν. Και γιατί να μην το θέλουν, του ανταπαντά ο εύστροφος ορεισίβιος, αφού τα πρόβατα δεν θάχουν αντίρρηση: Το γέλιο άναψε.

40. Μου το διηγήθηκε η γυναίκα γνωστού, όσο και πετυχημένου προέδρου, μιας από τις δευτεροβάθμιες οργανώσεις μας, με τον όρο να μην την αποκαλύψω. Της το υποσχέθηκα. Άλλωστε η στήλη ποτέ δεν αναφέρεται σε πραγματικά ονόματα, ακόμη και στο όνομα του συντάκτη που την επιμελείται κρατά μυστικό.

Τί μου είπτε λοιπόν η κυρία πρόεδρος: «Είχε πάντα την έγνοια της ρύθμισης των χρεών της Ένωσης του (ο πρόεδρος) και σε κάθε ευκαιρία, ακόμη και όταν έπαψε να είναι πρόεδρος, γι' αυτά μιλούσε.

Τελικά τα χρέη της Ένωσης ρυθμίστηκαν, μα έμεινε στο μυαλό του αυτή η εκκρεμότητα και τον βασάνιζε. Προ ημερών έπεσε στο κρεβάτι με πυρετό από κάποια ίωση. Κάλεσε το γιατρό και του έδωσε αντιβίωση. Ήμουν στα ζωντανά τότε και όταν γύρισα, βλέποντάς τον να ψήνεται από πυρετό τον ρώτησα, αν ήλθε ο γιατρός και τί του είπτε: «Ναι –μου απάντησε, στο παραλήρημά του– ήλθε και μου είπτε ότι θα ρυθμισθούν τα χρέη των Συνεταιρισμών». Καϋμένη πρόεδρε, πόσο μόνος είσαι, ψιθύρισα.

41. Επέμενε ο Παπασωτήρης στη Γενική Συνέλευση του Συνεταιρισμού, ότι ο πρόεδρος πήρε πρώτος και πολύ πριν από τα άλλα μέλη την επιδότηση. Ο πρόεδρος αδιαφορούσε για... την κατηγορία, μα ο Παπασωτήρης δεν το έβαζε κάτω. Είναι απαράδεκτο έλεγε και ξαναέλεγε μεγαλόφωνα, είναι απαράδεκτο, δεν πρέπει να υπάρχουν τέτοια δικαιώματα στους Συνεταιρισμούς για τους προέδρους τους, δεν πρέπει. Δηλαδή μόνο στην εκκλησία πρέπει να υπάρχουν αυτά τα δικαιώματα Παπασωτήρη, του απαντά ο πρόεδρος. Και ποιός είπτε κάτι τέτοιο πρόεδρε; Μα εσύ Παπασωτήρη το λες, σε κάθε λειτουργία σου στην εκκλησία. Ασφαλώς θα αστειεύεσαι πρόεδρε; Καθόλου εκτός αν θεωρείς άστειό αυτό το... «εν πρώτοις του επισκόπου ημών...», που λες κάθε Κυριακή, άστειό είναι; Το γέλιο με θρησκευτικοφιλοσοφική «γαρντιούρα» πήγε σύννεφο.

42. Έντονη ήταν η αντιπαράθεση δύο συνεταίρων στη Γενική Συνέλευση του Συνεταιρισμού τους, κατά τη συζήτηση πρότασης για την επιβολή έκτακτης εισφοράς, που θα κάλυπτε χρηματοπιστωτικό άνοιγμα. Και η αντιπαράθεσή τους αυτή ξεπέρασε τα ανεκτά όρια. Επιχειρηματολογούσαν συνεταιριστικά, μα εννοούσαν προσωπικά τους θέματα. Κι όταν ο ένας ξεστόμισε απειλές, συγγενής του άλλου, σε οργύλο ύφος σηκώθηκε και του απάντησε **«για μάζεψε τη βράκα σου»**. Θορυβημένοι όσοι γνώριζαν τη σημασία των λέξεων μπήκαν ασπίδα στη διένεξη με τα κατευναστικά τους λόγια. Και τα κατάφεραν. Έντεχνα τους πήραν από τη Συνέλευση και τους πήγαν μέχρι τα σπίτια τους. Ήμουν νέος τότε πρωτοδιορισμένος Επόπτης συνεταιρισμών στην Κρήτη, μου λέγει ο φίλος, που μου διηγείται το περιστατικό και τα έχασε όταν είδα πόση σημασία δόσανε όλοι στα λόγια του συγγενή. Και είχα την περιέργεια να μάθω γιατί του είπτε, να μαζέψει τη βράκα του, αφού δεν φορούσε κρητική βράκα. Αργότερα έμαθα ότι όταν σε αντίστοιχες περιπτώσεις καυγάδιζαν οι βρακοφόροι Κρητικοί, πριν από τη βιαιοπραγία, μάζευαν τη φουφούλα της βράκας τους πίσω με τη ζώνη τους για να έχουν ευχέρεια κινήσεων. Κι όταν σημειωνόταν καθυστέρηση σ' αυτή τη διαδικασία, προκαλείτο ειρωνικά και απαξιωτικά αυτός που απειλούσε, από τον αντίπαλό του, οπότε η βιαιοπραγία ήταν αναπόφευκτη γιατί αν το πράγμα έμενε εκεί ο «απειλήσας» εθεωρείτο ξοφλημένος σαν άνδρας.

43. Παραπониόταν στη Γενική Συνέλευση γιατί ο διαχειριστής του Συνεταιρισμού δεν του έδωσε, ενώ υπήρχε όπως ισχυριζόταν στην αποθήκη, λίπασμα του τύπου που ήθελε. Το έλεγε και το ξανάλεγε σε κάθε ευκαιρία που του δινόταν καθ' όλη τη διάρκεια των εργασιών της Συνέλευσης. Και ο πρόεδρος δεν τον άντεξε. Απευθυνόμενος στη Συνέλευση είπτε. Το παράπονό του δεν είναι γιατί δεν του έδωσε λιπάσματα, αλλά γιατί **«τον πάτησε το σκλί του»**. Πράγματι, πριν λίγες μέρες του είχε πατήσει με το αυτοκίνητό του ο Διαχειριστής το κυνηγόσκυλό του. Καταλάβατε τώρα τη μετάφραση; Αν ναι, βρήτε τώρα εσείς που έγινε αυτό.

44. Λόγιος ήταν ο Μπαρμπανικόλας. Κανείς δεν του έμπαινε μπροστά στα λόγια, στις παροιμίες και τις περιγραφές προσώπων και καταστάσεων. Παρακολουθούσε από τη Γαλαρία, όπως έλεγε, τη Συνέλευση του Συνεταιρισμού του χωριού του, έπαιρνε τα λόγια και πέρναγε το χρόνο του μέχρι την επόμενη Συνέλευση μ' αυτά. Κι όταν στις συχνές και ατέλειωτες κριτικές και τα σχόλιά του, τον παρατηρούσαν γιατί δε γράφεται στο Συνεταιρισμό και να τα λέγει στη Συνέλευση σ' όσους κριτικάρει, απευθείας και παρουσία όλων, απαντούσε: «Τί τον θες το Συνεταιρισμό; το **αντάμικο** Γαϊδούρι το τρώει ο Λύκος», εννοώντας ότι όπως όταν τη φροντίδα για ένα Γαϊδούρι την έχουν δύο, το τρώει ο Λύκος, γιατί κανείς τους δεν το προσέχει, έτσι και στο συνεταιρισμό, που έχουν όλοι τη φροντίδα του, κανείς δεν ενδιαφέρεται υπεύθυνα. Και θέλοντας να βάλει τον εαυτό του στη θέση του δυνατού Λύκου προσθέτει. Το ξέρεις άλλωστε αυτό που λέει: «Ο Λύκος έχει χοντρό σβέρκο γιατί κάνει μόνος του τη δουλειά του».

45. Δεν ήθελε η κυρά Μαρία να γίνει ο γιός της πρόεδρος του Συνεταιρισμού, που τον πρότειναν όλα τα μέλη του. Καμμία συζήτηση δεν δεχόταν. «Όχι ποτέ δεν θα το ήθελα», ξεφώνιζε δυνατά σε κάθε συζήτηση. «Αρκετά, αρκετά», έλεγε και ξανάλεγε. Μα γιατί; τη ρωτά ο επόπτης, που τον ήθελε κι αυτός πρόεδρο του Συνεταιρισμού. Γιατί παιδί μου, όταν ήταν έφεδρος Ανθυπολοχαγός, δεν μπορούσα να βγω από το σπίτι μου, ντρεπόμουν να πάω στη γειτονιά. Γιατί; τη ρωτά απορρημένος ο τότε εκπρόσωπος της νομιμότητας στους Συνεταιρισμούς, ντρεπόσουν κυρά Μαρία; Γιατί παιδί μου την ίδια εποχή υπηρετούσε και ο (μπιπι) στο στρατό και έφερνε σε όλους τους χωριανούς στρατιωτικά ρούχα, (μπουφάν, άρβυλα και άλλα) και πάντα μιλούσανε γ' αυτόν με καλά λόγια στη γειτονιά, μα για το γιό μου δεν λέγανε κουβέντα, μπροστά μου κι όταν δεν ήμουν εκεί μου τον κατηγορούσαν.

Κατάλαβα κυρά Μαρία, της απαντά ο επόπτης και γι' αυτό πρέπει να γίνει πρόεδρος του Συνεταιρισμού ο γιός σου. Όχι παιδί μου, ξεφώνησε ξανά η μάνα του έντιμου γιού και όταν της εξήγησε ο επόπτης κατάλαβε ότι δεν θα έπρεπε να ντρεπόταν όταν ήταν Ανθυπολοχαγός, όπως και τώρα που θα γινόταν πρόεδρος του Συνεταιρισμού δεν θα πρέπει να ντρέπεται. Και ο γιός της έγινε πρόεδρος με την ευχή της κυρά Μαρίας.

46. Μου το θύμισε φίλος μου όταν βγήκαμε πριν λίγες μέρες από μεγάλο γραφείο παράγοντα του χώρου μας. Από τα τόσα φανταχτερά που πρόσεξε, ξεχώρισε και κράτησε στο μυαλό του την κινητή βάση-έπιπλο των τηλεφωνικών συσκευών του. «Την πρόσεξες», μου είπε, μόλις βγήκαμε. «Μα ήταν τόσα άλλα εντυπωσιακά πράγματα, τη βάση του τηλεφώνου θα πρόσεχα», του απάντησα. «Ναι, αυτή ήθελα, να πρόσεξεις και να θυμηθείς καλέ μου φίλε», μου παρατήρησε σχεδόν προστακτικά. «Εν πάση περιπτώσει, την παρατήρησα», του είπα σε αντίστοιχο ύφος και εγώ, «τί θα πρέπει να θυμηθώ;». «Το Γραφείο του αιμνήστου Θανάση Μανσόλα», μου λέγει. Και πράγματι θυμήθηκα. Ο αξέχαστος Συνεταιριστής Θανάσης Μανσόλας, ένας από τους τελευταίους Μεγάλους μας, για πολλά χρόνια πρόεδρος της ΚΥΔΕΠ και της Ένωσης Αταλάντης, είχε στο μικρό γραφείο του στην οδό Μενάνδρου, τη βαριά μαύρη συσκευή του τηλεφώνου, πάνω σε μια αναποδογυρισμένη κωνική ξύλινη γλάστρα (ανθοδοχείο).

Αχ, Θανάση! είπαμε και οι δυο, δεν πρόφθασες να δεις τα μεγαλεία των μικρών. Εσύ τότε έφτιαχνες εργοστάσια, τούτοι τα πούλησαν και έφτιαξαν ωραία Γραφεία.

ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΗΣ

(χωρίς όνομα)

(Από τη σελίδα 49 του τ. 69 η συνέχεια της μόνιμης ενημερωτικής για τα μέλη της «Ε.Φ.Σ.» αυτής στήλης)

60. Στη Σύνοδό του της 28-5-2003 το νεοεκλεγέν Διοικητικό Συμβούλιο της Εταιρείας Φίλων του Συνεργατισμού αποφάσισε:

1. Όρισε τους συντονιστές-εκπροσώπους του στις 7 Επιτροπές εργασίας του άρθρου 22 του Καταστατικού της Εταιρείας (βλ. Κανονισμό στη Σ.Π. τ. 58 /2000 σελ. 122) όπως παρακάτω:

α) Στην Επιτροπή σύνταξης του περιοδικού Συντονιστή όρισε τον Σύμβουλο κ. Απόστολο Ράντσιο.

β) Στην Επιτροπή μελέτης της συνεταιριστικής νομοθεσίας Συντονιστή όρισε τον Πρόεδρο κ. Απόστολο Ανδριανόπουλο.

γ) Στην Επιτροπή μελέτης των ισολογισμών και των δραστηριοτήτων των ΑΣΟ, Συντονιστή όρισε το Γεν. Γραμματέα της Εταιρείας κ. Γ. Φραγκιαδουλάκη.

δ) Στην Επιτροπή μελέτης του χρηματοδοτικού συστήματος που εξυπηρετεί τις ΑΣΟ, Συντονιστή όρισε τον σύμβουλο κ. Γ. Καφετζάκη.

ε) Στην Επιτροπή μελέτης κανόνων συνεταιριστικής αλληλεγγύης, Συντονιστή όρισε την Σύμβουλο κ. Ολυμπία Κλήμη - Καμινάρη.

στ) Στην Επιτροπή μελέτης κανόνων ορθολογιστικής λειτουργίας των ΑΣΟ, Συντονιστή όρισε το Σύμβουλο κ. Γ. Ντούτσια.

ζ) Στην Επιτροπή μελέτης κανόνων διοικητικής και υπηρεσιακής λειτουργίας των ΑΣΟ Συντονιστή όρισε το Σύμβουλο κ. Αθ. Μπίκο.

Σε επόμενη σύνοδό του και ύστερα από υπόδειξη των Συντονιστών, το Δ.Σ. της Εταιρείας θα ορίσει τα δύο μέλη της κάθε Επιτροπής από πίνακα που θα έχει καταρτίσει ο πρόεδρος και θα έχει εγκρίνει το Συμβούλιο σύμφωνα με το κεφάλαιο Β του κανονισμού. Υπενθυμίζεται ότι οι παραπάνω Επιτροπές θα συνεδριάζουν στα γραφεία της Εταιρείας σε χρόνο που θα ορίζουν οι Συντονιστές - Σύндеσμοι και θα έχουν γραμματειακή υποστήριξη από την Εταιρεία (Κεφάλαιο Γ του Κανονισμού). Η ΕΦ.Σ. θα διαθέτει σε κάθε Επιτροπή ειδικό χώρο για το αρχείο της στο οποίο θα έχουν πρόσβαση μόνο τα μέλη της και ο πρόεδρος της Εταιρείας (Κεφ. Δ).

2. Όρισε μέλη της Γνωμοδοτικής Επιτροπής αξιολόγησης προτάσεων περί απονομής ηθικών αμοιβών σε Συνεταιριστές και φίλους του Συνεργατισμού τους κ.κ. Αριστείδη Κλήμη, Νικόλαο Κολύμβα και Κων/νο Παπαγεωργίου, σύμφωνα με το Κεφάλαιο Δ παρ. 1 του σχετικού Κανονισμού (βλ. Σ.Π. τ/66/2002 σελ. 116).

3. Ενέκρινε πρόταση του Γεν. Γραμματέα κ. Γ. Φραγκιαδουλάκη, να υποβληθούν στην Επιτροπή Αξιολόγησης προτάσεων περί απονομής ηθικών αμοιβών για αξιολόγηση οι φάκελλοι που κατατέθηκαν στην Εταιρεία και αφορούν τους Συνεταιριστές κ.κ. Στέφανο Ντούλα και Απόστολο Ντούτσια.

4. Ενέκρινε τη συμμετοχή της Εταιρείας στην επιστημονική ημερίδα που διοργανώνει το Ι.Σ.Ε.Μ. με αφορμή την παγκόσμια ημέρα του Συνεργατισμού με θέμα «Η συνεταιριστική ιδέα και επιχειρηματικότητα στα πλαίσια της Ευρωπαϊκής Ένωσης». Η ημερίδα θα διεξαχθεί στο Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο τη Δευτέρα 20-10-2003. Σκοπός της μερίδας αυτής είναι να τονωθεί ο ενιαίος χαρακτήρας της συνεταιριστικής κίνησης σε όλους τους χώρους και με όλες τις μορφές.

Βιβλιοκρισία

• Από τον Γ.Β. Σελλιανάκη •

Σ. ΜΠΑΚΟΓΙΑΝΝΗ «Αγροτοσυνεταιριστικά Θέματα»

Κομπότι 1998, σελίδες 30

Τον θυμούμαι, τό Στέφανο, όπως τον λέγανε οι τότε συνομήλικοί του, τη 10ετία του '60 που ερχόταν στην Αθήνα, στην ΠΑΣΕΓΕΣ στην Τράπεζα, την ΚΥΔΕΠ και την ΕΛΑΙΟΥΡΓΙΚΗ, για θέματα της Ένωσης του. Της Ένωσης Γεωργικών Συνεταιρισμών Άρτας – Φιλιππιάδας, που ήταν για πολλά χρόνια πρόεδρός της. Ήταν ένας από τους εκλεκτούς, ιδεολόγους του Συνεργατισμού μας που όταν «έμπαιναν» στην Αθήνα όλοι οι υπάλληλοι των κεντρικών Α.Σ.Ο., τους γνώριζαν, τους υποδέχονταν με αγάπη και τους σέβονταν. Τους είχαμε κατατάξει κατά περιοχή:

Τους **Ηπειρώτες** λέγαμε και εννοούσαμε: το Στέφανο Μπακογιάννη, τον Παναγιώτη Νταή, τον Α. Κατζέλη, κ.ά.

Τους **Θεσσαλούς**: το Νίκο Μητσογιάννη, το Λ. Μακρή, τον Π. Μωραϊτή, κ.ά.

Τους **Μακεδόνες**: τον Κ. Τριανταφυλλίδη το Γ. Παπαδόπουλο, τον Π. Ευθυμιάδη, το Γ. Μούλα, το Σ. Κυριακίδη, κ.ά.

Τους **Θρακιώτες**: το Βαγγέλη Κουρτίδη, το Χρήστο Κινιζονίδη, το Γ. Καραγκιώζη, τον Π. Παπαπαναγιώτου, κ.ά.

Τους **Στερεοελλαδίτες**: τον Α. Αναστασίου, τον Δ. Λυμπέρη, το Δ. Μαράντο, το Ν. Κουκουβίνο, το Σ. Φλωκατούλα, κ.ά.

Τους **Νησιώτες**: τον Α. Μπικάκη, το Στέλιο Παρασκάκη, το Στέλιο Ποντικάκη, τον Α. Γεωργίλα, τον Κώστα Μπέμπη, το Δ. Κιαγιά, τον Α. Παπαδάκη, το Μ. Μυρτάκη, το Ν. Μάρακα, τον Κ. Καλεμικεράνη, το Ν. Χατζηδάκη, το Γιάννη Στραταριδάκη, το Γ. Βουλγαράκη, το Ι. Βλαχάκη, το Χ. Κατσαράκη (Κρητικούς), το Γ. Αναστασέλη (Μυτιληνιό), το Σ. Ζυμάρη (Κερκυραίο), το Γ. Χαρακινό (Ζακυνθινό), το Ν. Καλαπόδη (Λευκαδίτη), το Ν. Τσιμάρη (Κεφαλλονίτη κ.ά.).

Τους **Πελοποννήσιους**: τον Κ. Νικολόπουλο, το Γ. Παπαγεωργίου, το Γ. Λαλούντα, τον Π. Πετρόπουλο, τον Η. Διακουμάκο, το Δ. Κωνσταντόπουλο, κ.ά.

Αυτούς τους υπέροχους Συνεταιριστές –και αρκετούς άλλους, που τώρα δε θυμούμαι– που με αγώνες και θυσίες έχτισαν τις Συνεταιριστικές βιομηχανίες και τις αποθήκες που σήμερα πουλιώνται –όσες ακόμη δεν πουλήθηκαν– τους βλέπαμε στα Γραφεία των κορυφαίων του κινήματος: Του Θ. Τζωρτζάκη, του Α. Μπαλτατζή, του Π. Ρούσσου, του Η. Χρονόπουλου, του Θ. Μανσόλα, του Ι. Ζουρίδη, του Α. Αφεντάκη. Στα Γραφεία των κορυφαίων λειτουργών της τράπεζας (ΑΤΕ), του Φ. Λαμπρόπουλου, του Π. Παπαλουκά, του Π. Γλέζου, του Κ. Αρχοντάκη, του Π. Πρωτονοτάρη, του Ι. Στρογγύλη, του Ι. Κανέλλου, για δουλειές των Ενώσεών τους, που τις είχαν σε προτεραιότητα, ακόμη και από την επίσκεψη των παιδιών τους που σπούδαζαν στην Αθήνα. Και βέβαια κανείς ποτέ, τότε από εμάς, δεν θα μπορούσε να διανοηθεί πως θα διαλέγονταν μαζί τους σε κομματικές «συνάξεις» και παρασυνογικές στην Αθήνα, ακόμη και για θέματα Συνεταιρισμών. Απίστευτο πράγματι σήμερα που οι διάδοχοί τους (αιρετοί) καλούνται από τους δικούς μας διαδόχους (υπηρεσιακούς) και μάλιστα των χαμηλότερων βαθμίδων της υπηρεσιακής ιεραρχίας, στα κομματικά γραφεία για να πάρουν οδηγίες, όχι βέβαια για συνεταιριστικές δραστηριότητες, αλλά για προσωπικές επιλογές των ισχυρών των κομματικών Γραφείων. Απίστευτο –επαναλαμβανών σήμερα– όμως αληθινό και μακάρι να ήταν δικό μου φραστικό λάθος αυτό το ανοσιούρημα.

Αυτά –με την εξαιρετική αυτή ευκαιρία που μου δίδεται τώρα– για τη μνήμη όσων από

τους υπέροχους αυτούς εργάτες του Συνεργατισμού μας δεν υπάρχουν σήμερα στη ζωή και από σεβασμό και αναγνώριση «εν ζωή» των όσων υπάρχουν και κοσμούν το συνεργατισμό μας. Και τώρα το μυαλό μου στο Μπαρμπαστέφανο και τα μάτια μου στο βιβλίο του. Δεν είναι ογκώδες, καλαίσθητο, με εντυπωσιακό εξώφυλλο και ωραία στοιχεία τυπωμένο. Τριάντα σελίδες δακτυλογραφημένες καταλαμβάνει το περιεχόμενό του με χειρόγραφες καταστάσεις και σημειώσεις. Απ' αυτό το μικρό στο δέμα έργο του: εξομολογείται, συμβουλεύει και βγαίνει το πάθος του για το συνεργατισμό ο Μπαρμπαστέφανος.

«Έφτασα –γράφει στην τρίτη σελίδα του– εκεί που έφτασα μόνο με το προσωπικό μου κύρος και την κοινωνική μου εκτίμηση και επιρροή μαζί με το γνήσιο πιστεύω μου για την ιδέα του συνεργατισμού και του συνδικαλισμού». Αλήθεια πολύ μεγάλη. Μα σήμερα λίγο κατανοητή.

Στην 5 σελίδα βγάζει το παράπονό του ο Μπαρμπαστέφανος, για την κομματικοποίηση του κινήματος και ζητά από τον αναγνώστη να τον προσέξει. Γράφει: «Πρόσεξε αυτά δεν θα τα ξανακούσεις. "Συνεδριάζαμε και στην πρώτη συνεδρίαση έγινε η κατανομή των αξιωμάτων. Οι εντολοδόχοι των κομμάτων μοίρασαν τα αξιώματα. Εμείς βέβαια μπήκαμε στη ΜΟΣΤΡΑ. Όπως κάνει ένας έμπορος – βάζει τα εκλεκτά προϊόντα στη Μόστρα – για καλύτερη στήριξη των εμπορευμάτων του. Αποτέλεσμα οι αποφάσεις στις εκάστοτε συνεδριάσεις να είναι αστείες», για να συνεχίσει στη σελίδα 12... «ποτέ δε με χρησιμοποιήσαν σαν αποδοτικό μέλος, αλλά με είχαν πάντα στη Μόστρα και όταν τολμούσα να πω κάτι για συμβουλή, μιλούσα σε ώτα μη ακουώντων».

Συνταγή γνωστή και ευρέως εφαρμοσθείσα από τους νεοφώπιστους συνεταιριστές που είχαν την ατυχία να πιστέψουν πως ο Συνεργατισμός γεννήθηκε τον Οκτώβριο του 1981 στη χώρα.

Στην ίδια σελίδα (τη 12) ο επί σειρά ετών πρόεδρος της Ένωσης Άρτας – Φιλιπιάδας, επικαλείται τον «άγραφο Νόμο του ΗΘΟΥΣ» με μια δήλωση – εξομολόγησή του, «Αρκεί να αναφέρω –γράφει– ότι ούτε το κορίτσι μου διόρισα στην Ένωση υπάλληλο». Αυτό κι αν δεν είναι απίστευτο σήμερα.

Αυτά και άλλα τοπικά γράφει στο μικρό βιβλίο του με τον τίτλο **ΑΓΡΟΤΟΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ** και την υποσημείωση σαν υπότιτλο «ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΤΙΜΗΣ ΕΝΕΚΕΝ, με την παράκληση να διαβαστεί με ιδιαίτερη προσοχή», ο Μπαρμπαστέφανος. Λίγα λόγια έγραψε, μα πολλά είπε, στο βιβλιαράκι του ο αμετανόητος Συνεταιριστής. Και αυτό τελευταία, ασυνήθιστο είναι. Σε πολύ μεγάλα βιβλία λίγα γράφονται για το σήμερα, ώστε να διερωτάται κανείς αν οι συγγραφείς τους ζούνε σε άλλη εποχή ή δεν βλέπουν αυτά που γίνονται σήμερα.

(Γ.Β.Σ.)

**ΣΤΑΥΡΟΥ ΜΑΡΙΑΔΗ: Συνεργατισμός – Συνεταιρισμοί:
ΙΣΤΟΡΙΑ – ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ – ΑΠΟΣΤΟΛΗ, η εναλλακτική λύση.
Θεσσαλονίκη 2003 4η έκδοση, σελίδες 433.**

Βαθιά φιλοσοφημένο, με πλούτο στοιχείων από τη διεθνή βιβλιογραφία, γνώμες και δοξασίες αρχαίων φιλοσόφων και ιδεολόγων συνεταιριστών του 18ου αιώνα, είναι τούτο το βιβλίο του καθηγητή Σταύρου Μαριάδη. Με ταξινομημένη μεθοδικά την ύλη του, κατευθύνει τη σκέψη από τις παρυφές, στην καρδιά του γνωστικού αντικειμένου και συναρπάζει τον αναγνώστη του.

Ο όρος, τα όρια και το περιεχόμενο του Συνεργατισμού, του Συνεταιρισμού και του Σοσιαλισμού έχουν σ' αυτό το βιβλίο, ορατές διαχωριστικές γραμμές, ώστε να μην αφήνουν καμιά σύγχυση στο μελετητή.

Είναι πολύ σημαντικό ότι μαζί με τις εννοιολογικές αναλύσεις, αναφέρονται συγκεκριμένες εφαρμογές και αναμφισβήτητοι υποστηρικτές τους. Οι αναφορές εξάλλου στους αρχαίους Έλληνες φιλοσόφους και στις εφαρμογές που είχε ο συνεργατισμός στην Ελλάδα, δίδουν την έκταση της ιδεολογικής του καρποφορίας στη χώρα μας. Ιδιαίτερα οι αναφορές σε ιδεολόγους συνεταιριστές από το διεθνή χώρο, η παρουσίαση του έργου των θέσεων και απόψεων τους σε συνθήκες, συγκεκριμένων περιοχών και εποχών, αποκαλύπτουν ταυτόχρονα και τους αγώνες τους, όπως και τις αντιδράσεις που συνάντησαν διαχρονικά.

Αλλά και η παρουσίαση από το συγγραφέα της συνεταιριστικής ιδεολογίας και δραστηριότητες κατά χώρα (στα κεφάλαια τρία, τέσσερα και πέντε) έδειξε περίτρανα ότι ο Συνεργατισμός επιβιώνει και αναπτύσσεται όπου και όσο διατηρεί την ανεξαρτησία του και σέβεται στην πορεία του, τις ακατάλυτες αρχές του. Φυσικά ο συγγραφέας, επιδέξια προτρέπει στο σεβασμό των αρχών του συνεργατισμού και επικρίνει τις όποιες αποκλίσεις διαπιστώνει. Στα δύο τελευταία κεφάλαια του βιβλίου του (ένατο και δέκατο) ο κ. Μαριάδης σηματοδοτεί τη μελλοντική πορεία του συνεργατισμού με τα δεδομένα των ιστορικών αναλύσεών του, τις εμπειρίες και τις εκτιμήσεις του.

Το βιβλίο του πάντα επίκαιρο, «όσο θα υπάρχει η ορθόδοξη συνεταιριστική θεωρία και πράξη», όπως ο ίδιος υποστηρίζει εισαγωγικά, είναι πράγματι ένα πολύ καλό βοήθημα για τους φοιτητές του, για τους οποίους είναι γραμμένο, αλλά και για όποιον θέλει να θωρακίσει την ιδεολογία του για δράση στο αγροτοσυνεταιριστικό μας κίνημα.

(Γ.Β.Σ.)

ΒΑΣΙΛΗ Κ. ΜΠΟΥΦΙΔΗ:

ΣΟΒΙΕΤΙΚΗ ΕΝΩΣΗ: 1917 Ανόρθωση και 1991 Ανατροπή

Αθήνα σελ. 215

Ένα ακόμη βιβλίο του βαθυστόχαστου και πάντα γλαφυρού στις περιγραφές και τις αφηγήσεις του, Γεωπόνου Βασιλή Μπουφίδη, παρουσιάστηκε σε αίθουσα του κτιρίου πολλών χρήσεων «ΘΑΝΑΣΗ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ» του Δήμου Αγ. Αναργύρων Αττικής, την Κυριακή 11 Μαΐου 2003.

Το βιβλίο αυτό του κ. Μπουφίδη δεν αναφέρεται σε θέμα της Γεωπονίας, της αγαπημένης του επιστήμης, που και τη σπούδασε και την εφάρμοσε, παίρνοντας πάντα άριστα και στο θρανίο και στο χωράφι.

Σε ιστορικά γεγονότα αναφέρεται. Γεγονότα τα οποία περιγράφει, αναλύει, συνθέτει, εκθέτει στο φόντο ιδεολογικοπολιτικών προσανατολισμών και ασκεί αυστηρή κριτική για τις όσες υπήρξαν ιδεολογικές αποκλίσεις, όπως και στα πρόσωπα που συνείργησαν σ' αυτό, είτε αυτά τα πρόσωπα ήταν εντός είτε ήταν εκτός των τειχών της άλλοτε κραταιάς Σοβιετικής Ένωσης

Μέσα σε 11 Κεφάλαια που καταλαμβάνουν 180 σελίδες, καταγράφονται τα σημαντικότερα γεγονότα μιας περιόδου 75 χρόνων, που αρχή της είχε το 1917 και τέλος της το 1991. Γεγονότα τα οποία ο συγγραφέας διακρίνει σε αυτά που αφορούν την ανόρθωση και εκείνα που αφορούν την ανατροπή της ενιαίας κοινωνίας των Σοβιετικών Σοσιαλιστικών Δημοκρατιών, τα αντιπαραθέτει και ασκεί σ' αυτά την αυστηρή κριτική του.

Ανεξάρτητα με την άποψη του αναγνώστη για την κριτική του συγγραφέα στα γεγονότα που παραθέτει, το νέο αυτό βιβλίο του, με τη διάταξη της ύλης του, τα στοιχεία που καταχωρεί, τις αναλύσεις, τις συνθέσεις και τις συγκρίσεις που κάνει, του δίνει τη δυνατότητα πολύ εύκολα και απλά να δομήσει και αυτός τη δική του άποψη στο κοσμοϊστορικό γεγονός της ίδρυσης και της διάλυσης της Ένωσης των Σοβιετικών Σοσιαλιστικών Δημοκρατιών.

(Γ.Β.Σ.)

ΠΟΥ ΠΑΜΕ; (QUO VADIS?)

Επικίνδυνα διαβρώνεται ο κοινωνικός μας ιστός και ο οικογενειακός μας θεσμός - Επιτέλους να αφυπνισθεί η Πολιτεία, να πατάξει το οργανωμένο έγκλημα και να διασφαλίσει τα σύνορά μας.

Σύγχρονο δουλεμπόριο, εμπορία λευκής σαρκός και παράνομη διακίνηση ανθρώπων, με στόχο τη σεξουαλική και οικονομική εκμετάλλευσή τους από τα κυκλώματα και τους αδίστακτους προστάτες, έχουν πάρει τα τελευταία χρόνια διαστάσεις ακμάζουσας βιομηχανίας τόσο διεθνώς όσο και στην Ελλάδα. Οι συνέπειες σε βάρος των θυμάτων τραγικές. Ξεριζωμός, ασθένειες μεταδοτικές, καταρράκωση της προσωπικότητας, αυτοκτονίες, δράματα ανθρώπινα και καθημερινά.

Τα κέρδη όμως των αδιστάκτων από το οργανωμένο αυτό έγκλημα είναι κολοσσιαία. Τα στοιχεία που ακολουθούν δίνουν ανάγλυφα το εύρος του προβλήματος. Σύμφωνα με το Διεθνή Οργανισμό Μετανάστευσης, το έτος 2000 προωθήθηκαν στην πορνεία 700.000 γυναίκες παγκοσμίως, ενώ κάθε χρόνο 1 εκατομμύριο παιδιά διεθνώς εξωθούνται και αυτά στην πορνεία.

Τη δεκαετία 1990 - 2000, 80.000 παιδιά και γυναίκες από την Ανατολική Ευρώπη και τα Βαλκάνια εξαναγκάστηκαν με βία και απάτη να ακολουθήσουν και αυτά τον ίδιο δρόμο.

Δυόμισι τρισεκατομμύρια δρχ. απέφεραν μόνο το έτος 2000 στην παράνομη παγκόσμια αγορά τέτοιου είδους «επιχειρήσεις» του οργανωμένου εγκλήματος, ενώ στην Ελλάδα ο τζίρος από την πορνεία αποδίδει στα κυκλώματα ετησίως 600 εκατομμύρια ευρώ. Σύμφωνα δε με το Διεθνές Κέντρο Μεταναστευτικής Πολιτικής, μια γυναίκα «αγοράζεται» από τα οργανωμένα κυκλώματα για 1.500 δολάρια και «ενοικιάζεται» προς 350 δολάρια την ώρα! Δηλαδή, μέσα σε λίγες ώρες καλύπτει το κόστος της απόκτησής της για να ακολουθήσουν ύστερα τα κέρδη τα τρελά. Σκέτο χρυσωρυχείο, δηλαδή, για τους προστάτες, τους προωγωγούς και όσους τους προστατεύουν.

Πολλές ξένες γυναίκες που έφερε το κύκλωμα των μαστροπών και εκδίδονταν στην Ελλάδα, όταν ρωτήθηκαν δεν γνώριζαν να απαντήσουν σε ποια χώρα βρίσκονταν, ποια μέρα της εβδομάδας ήταν, σε ποια πόλη κατοικούσαν και ακόμα δεν ήξεραν να κάνουν τις στοιχειώδεις και απλές συναλλαγές. Με άλλα λόγια βρίσκονταν εκτός τόπου και χρόνου και είχαν κατανήσει αθύρματα στα χέρια των αδίστακτων προαγωγών και των προστατών τους.

Άρθρο
του Δικηγόρου
Μ. ΔΕΡΜΙΤΖΑΚΗ

Σ' αυτό το απίστευτο αλισβερίσι καταρράκωσης της ανθρώπινης αξίας και ζωής, που δυστυχώς πολλές φορές οδηγεί ακόμη και στο θάνατο και ακούει στο όνομα «Πορνεία» και «Σύγχρονο δουλεμπόριο σωμάτων και ψυχών», που χρόνια τώρα ανθούν και στην Ελλάδα, εμπλέκονται άτομα υπεράνω υποψίας. Αστυνομικοί εν ενεργεία, πολιτικά πρόσωπα, επιχειρηματίες, κρατικοί λειτουργοί, άνθρωποι δηλαδή του λευκού κολλάρου, έχουν κατηγορηθεί στο παρελθόν για προστασία αυτών των κυκλωμάτων. Κυκλώματα που δε διστάζουν και να δολοφονούν ακόμη ανυπεράσπιστες γυναίκες και παιδιά όταν τολμήσουν να αντισταθούν στην εκμετάλλευσή τους.

Και εύλογα πλέον ο καθένας διερωτάται: Ποιος επιτέλους θα προστατεύσει τα δύσμοιρα αυτά πλάσματα από τους προστάτες των δήθεν προστατών τους; Πότε και ποιος θα σταματήσει την επικίνδυνη αυτή διάβρωση του κοινωνικού μας ιστού και του οικογενειακού θεσμού; Γιατί, δυστυχώς, η ανεξέλεγκτη είσοδος στη χώρα μας αλλοδαπών εκδιδομένων γυναικών οδηγεί σταδιακά αλλά σταθερά στον εκφυλισμό των ηθών, στη διάλυση οικογενειών, στην απαξίωση και τον ευτελισμό του θεσμού του γάμου.

Αν η Πολιτεία θέλει να προφθάσει τα χειρότερα, θα πρέπει άμεσα να αφυπνισθεί.

Να απαλλάξει τη Διοίκηση απ' τους εξωνημένους και επίορκους δημοσίους υπαλλήλους.

Να πατάξει το οργανωμένο έγκλημα. Να διασφαλίσει τα διάτρητα σύνορά μας.

Να σταματήσει τις αθρόες Ελληνοποιήσεις των αλλοδαπών και να αποκτήσουμε επιτέλους μια αξιόπιστη, κοινά αποδεκτή και άμεσα εφαρμόσιμη χωρίς συμβιβασμούς μεταναστευτική πολιτική.

ΑΠΑΝΤΟΥΜΕ ΣΤΟΥΣ ΦΙΑΟΥΣ ΜΑΣ

α) κ. **Γ. Βαρύτη**, Θεσσαλονίκη: Πολύ αξιόλογο το άρθρο σας αλλά είναι εκτός του αντικειμένου του περιοδικού μας και λυπούμαστε που δεν θα το δημοσιεύσουμε.

β) κ. **Σ. Κυριακάκη**, Ρέθυμνο: Ευχαριστούμε για τα καλά σας λόγια. Συμφωνούμε με τις διαπιστώσεις και τα συμπεράσματά σας για όσα διαφορετικά από πριν συμβαίνουν στο χώρο μας. Λυπούμεθα γι' αυτό και όπως θα έχετε διαπιστώσει από τα δημοσιεύματά μας, επισημαίνουμε και καταχωρούμε τις διαφορές.

ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΑΒΛΕΨΙΕΣ

Στο προηγούμενο τεύχος της Σ.Π. (1/69/2003) σημειώθηκαν οι παρακάτω τυπογραφικές αβλεψίες:

- Στη σελ. 15, στίχος 10 (από το τέλος) αντί της λέξης **σκοπό** γράφηκε η λέξη **ποσό**.
- Στη σελ. 35, στίχος 15 (από το τέλος) αντί **5°** π.Χ. αιώνα γράφηκε **50**
- Στον πίνακα της σελ. 59, αντί του αριθμού **10.830.828** που αναφέρεται στον πληθυσμό του Λουξεμβούργου, σημειώσατε το σωστό αριθμό που είναι **458.000**.

Απ' αυτή τη στήλη δημοσιεύουμε ειδήσεις αγροτοσυνεταιριστικού ενδιαφέροντος, χωρίς δικιά μας σχόλια. Οι ειδήσεις αυτές έχουν συνεχή αρίθμηση

72. Σε ομιλία του στο Άργος, τον περασμένο Απρίλη, ο πρόεδρος της Δημοκρατικής Περιφερειακής Ένωσης κ. Μιχάλης Χαραλαμπίδης, πρότεινε να τεθούν στη διάθεση της Διοίκησης του 2004 από τους Έλληνες Ελαιοπαραγωγούς, 80.000 φιάλες ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΛΑΔΙΟΥ.

«Αυτό –είπε– θα είναι η αρχή μιας νέας πολιτικής για το Ελληνικό έλαιο, που οι μέχρι σήμερα αντιλήψεις, νοοτροπίες και η αδιαφορία των υπευθύνων υποβαθμίζει». Και πρόσθεσε. «Το Ελληνικό έλαιο θέλει το δικό του βάθρο της νίκης και της παρουσίας, θέλει

να αποκτήσει τον μύθο του, αντί την μέχρι σήμερα περιφρόνησή του σε τενεκέδες και ακατέργαστα μπουκάλια».

«Επί τέλους –κατέληξε– να αρχίσουμε να έχουμε αγροδιατροφή πολιτική. Ο παλιός πολιτικός κόσμος το εμπόδιζε επί δεκαετίες».

73. Ριζοσπαστική πρόταση για τον ελαιοκομικό τομέα που «περνάει» μέσα από την εξυγίανση και το «σπάσιμο» της Ελαιοργατικής, της κεντρικής κλαδικής συνεταιριστικής

οργάνωσης του ελαιολάδου, επεξεργάζεται η ΠΑΣΕΓΕΣ. Σύμφωνα με την πρόταση, η οποία είναι αποτέλεσμα αποφάσεων

των ελαιοπαραγωγικών ενώσεων αγροτικών συνεταιρισμών, η εμπορική δραστηριότητα της Ελαιοργατικής θα πρέπει να είναι ανεξάρτητα από οποιαδήποτε άλλη σχετίζεται με τη διαχείριση των κοινοτικών οικονομικών ενισχύσεων. Ειδικότερα, οι προτάσεις της ΠΑΣΕΓΕΣ είναι οι εξής:

1. Να παραμείνει μία και μοναδική Ένωση Ομάδων Παραγωγών (ΕΟΠ) στη χώρα μας για την απόδοση της οικονομικής ενίσχυσης στην παραγωγή ελαιολάδου.

2. Να διαχωριστούν σε δύο διαφορετικούς φορείς, με ξεχωριστή διοίκηση και λειτουργία, οι δραστηριότητες της Ελαιοργατικής: η μοναδική Ένωση Ομάδων Παραγωγών και μια εμπορική επιχείρηση στον τομέα του ελαιολάδου και των βρώσιμων ελιών.

3. Ο νέος φορέας που θα αναλάβει τις εμπορικές δραστηριότητες να ενισχυθεί από όλες τις συνεταιριστικές οργανώσεις, ώστε μέσα από κοινές επιλογές δράσεων και ενεργειών το συνεταιριστικό κίνημα να έχει ενιαία, θετική, αποτελεσματική παρουσία και συμμετοχή στο δευτερογενή και τριτογενή τομέα της ελαιοκαλλιέργειας στην Ελλάδα, προς όφελος των ελαιοπαραγωγών, των ΑΣΟ και της εθνικής οικονομίας.

4. Να προταθεί στις ενώσεις αγροτικών συνεταιρισμών της χώρας τιμολόγιο παροχής υπηρεσιών των ομάδων παραγωγών προς τα μέλη τους για την απόδοση της οικονομικής ενίσχυσης στην παραγωγή ελαιολάδου, δεδομένου ότι είναι εκτός ΟΣΔΕ. Το τιμολόγιο αυτό θα είναι διαφορετικό για τις ενώσεις αγροτικών συνεταιρισμών που

Το ελληνικό ελαιολάδο θέλει το δικό του βάθρο της νίκης

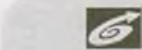

Διαχωρίζεται η Ελαιοργατική

έχουν αιτούμενη ποσότητα προς επιδότηση μεγαλύτερη των 10.000 τόνων και άλλο για εκείνες που έχουν αντίστοιχη ποσότητα μικρότερη των 10.000 τόνων.

Γενική στρατηγική της ΠΑΣΕΓΕΣ είναι στο πλαίσιο της αναθεώρησης της ΚΑΠ ελαιολάδου, να αποφευχθούν πιθανές αρνητικές επιπτώσεις που αφορούν το ύψος των εισροών από την Ε.Ε., για την ελαιοκαλλιέργεια στην Ελλάδα και το εισόδημα των ελαιοπαγωγών.

74. Σε σχετικά χαμηλά επίπεδα παραμένει η απορροφητικότητα των κονδυλίων του Γ' ΚΠΣ (Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Αγροτική Ανάπτυξη» / Ανασυγκρότηση Υπαίθρου 2000—2006 -ΕΠΑΑΥ-) με το ΕΠΑΛ (Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Αλιεία 2000—2006») να αντιμετωπίζει τις μεγαλύτερες καθυστερήσεις.

**«Αγκομαχούν»
τα προγράμματα
για την
ύπαιθρο**

Σύμφωνα με τα στοιχεία του υπουργείου Γεωργίας έχει ως τώρα προκηρυχθεί το 80% της δημόσιας δαπάνης και έχουν ενταχθεί έργα ύψους 1,1 δισ. ευρώ, ωστόσο οι μέχρι σήμερα πληρωμές ανέρχονται μόλις στο 15% της συνολικής δημόσιας δαπάνης, παρόλο που σύμφωνα με τις εκτιμήσεις των υπηρεσιακών παραγόντων του υπουργείου εντός του εξαμήνου οι πληρωμές θα ξεπεράσουν το 22%.

Ενδεικτικά, το υπουργείο Γεωργίας αναφέρει τις επενδύσεις στις Γεωργικές Εκμεταλλεύσεις (Σχέδια Βελτίωσης - Μέτρο 1.1) όπου έχουν εγκριθεί 1.700 επενδυτικά σχέδια ύψους 96 εκατ.

ευρώ και το Πρόγραμμα των Νέων Γεωργών (Μέτρο 3.1), όπου έχουν ενταχθεί 3.827 δικαιούχοι στην 1η Προκήρυξη και 3.526 στη 2η Προκήρυξη. Ακόμη, σύμφωνα με το υπουργείο, εντός του μηνός προκηρύσσονται τα ιδιωτικά έργα στα Ολοκληρωμένα Προγράμματα Ανάπτυξης Αγροτικού Χώρου (ΟΠΑΑΧ), προϋπολογισμού 53 εκατ. ευρώ, ενώ ήδη από τον Οκτώβριο του 2002 έχουν προκηρυχθεί τα Δημόσια Έργα, προϋπολογισμού 65 εκατ. ευρώ.

Επίσης, έχουν προκηρυχθεί όλοι οι άξονες του Επιχειρησιακού Προγράμματος και συγκεκριμένα ο Άξονας «Βελτίωση Υποστηρικτικών Μηχανισμών και Ενημέρωσης» (Άξονας 4) σε ποσοστό 48%, ο άξονας «Παρεμβάσεις στο Γεωργικό Προϊόν» (άξονας 5) σε ποσοστό 49% και τέλος ο άξονας «Ανάπτυξη Φυσικών Πόρων και Περιβάλλον» σε ποσοστό 94% (άξονας 6).

Όσον αφορά το ΕΠΑΛ, έχει προκηρυχθεί το 73% της δημόσιας δαπάνης και έχουν ενταχθεί έργα συνολικής Δημόσιας Δαπάνης 131 εκατ. ευρώ έχουν υπογραφεί αποφάσεις υπαγωγής 85 εκατ. ευρώ και οι πληρωμές ανέρχονται στα 15 εκατ. ευρώ.

Σύμφωνα με τα στοιχεία που έδωσε στη δημοσιότητα ο κ. Δρυς για το ΕΠΑΛ η απορροφητικότητα του προγράμματος ως τις 30 Μαρτίου θα έχει φτάσει το 7,8% και τις 30 Ιουνίου το 15% της δημόσιας δαπάνης έναντι μόλις 5,4% σήμερα. Υπενθυμίζεται ότι το ΕΠΑΛ εγκρίθηκε στις 20 Μαρτίου 2001, και οι απορροφήσεις ξεκίνησαν σχεδόν ενάμισι χρόνο ύστερα, στις 30 Αυγούστου 2002.

Στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Κοινωνική Πρωτοβουλία Leader+» έχει ολοκληρωθεί το θεσμικό, νομικό οργανωτικό και οικονομικό πλαίσιο του

προγράμματος. Εντός του μηνός υπογράφεται το σύνολο των συμβάσεων με τις Ομάδες Τοπικής Δράσης (Αναπτυξιακές Εταιρείες) που θα υλοποιήσουν τις δράσεις του Leader+. Εκτιμάται πως στο τέλος του εξαμήνου οι συνολικές απορροφήσεις – πληρωμές του προγράμματος θα ανέλθουν στο 15% του προϋπολογισμού.

Το υπουργείο Γεωργίας αναφέρει ότι έως σήμερα στο Έγγραφο Προγραμματισμού Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΠΑΑ) οι πληρωμές αντιστοιχούν στο 30% του προγράμματος. Συγκεκριμένα, το Πρόγραμμα της Πρόωρης Συνταξιοδότησης παρουσιάζει απορροφήσεις της τάξεως του 33%, το πρόγραμμα της Εξισωτικής Αποζημίωσης εμφανίζει απορροφήσεις σε ποσοστό 31%, οι Δασώσεις Γεωργικών Γαιών ανέρχονται στο 35% και τα Γεωργοπεριβαλλοντικά Μέτρα σε ποσοστό 11%.

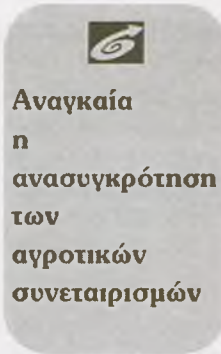
Εκτιμάται πως μέχρι το τέλος του εξαμήνου οι συνολικές πληρωμές θα ανέλθουν στο 45%. Πάντως, τα παραπάνω προγράμματα (Εξισωτικής Αποζημίωσης, Δασώσεις Γεωργικών Γαιών και Γεωργοπεριβαλλοντικά μέτρα) δεν έχουν άμεση σχέση με την βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των προϊόντων της ελληνικής γεωργικής παραγωγής.

Τέλος σε ότι, αφορά το ΕΠΑΑΥ ως τώρα έχουν απορροφηθεί 258 εκ. ευρώ (ποσοστό 14,5%), ενώ οι εκτιμήσεις των υπηρεσιών του υπουργείου κάνουν λόγο για απορροφητικότητα 18,2% έως τις 30 Μαρτίου και 22% έως τις 30 Ιουνίου.

Σημειώνεται ότι το υπουργείο Γεωργίας εξετάζει το ενδεχόμενο οι τράπεζες να αναλάβουν μέρος των γραφειοκρατικών διαδικασιών που εκτελούν ως σήμερα οι ΟΤΑ, χωρίς όμως να ξεκαθαρίσει αν οι ενδιαφερόμενοι αγρότες θα επιβαρυνθούν το κόστος της προμήθειας των τραπεζών.

75. Δεν μπορούν να επιβάλλουν στην αγορά τις τιμές που θέλουν και στο τέλος γίνονται έρμαια των ισχυρών.

Ο λόγος για τους αγρότες, οι οποίοι σύμφωνα με πρόσφατο κείμενο εργασίας επιστημονικής επιτροπής, που συντάχθηκε για το υπουργείο Γεωργίας, μάλλον θα πρέπει να στραφούν σε νέες μορφές οικονομικής δραστηριότητας, όπως ο αγροτουρισμός, προκειμένου

να αναστρέψουν την κακή εικόνα της οικονομικής τους κατάστασης.

Ας μην ξεχνάμε, άλλωστε, ότι το αγροτικό εισόδημα παραμένει στο μισό του μέσου όρου της ΕΕ, ενώ σημαντικό ποσοστό του αγροτικού πληθυσμού της χώρας μας ζει κάτω από το όριο της φτώχειας.

Αυτά αναφέρονται σε κείμενο εργασίας που έχει ως τίτλο: «Βιώσιμη γεωργία σε μια αναπτυγμένη ύπαιθρο: Στρατηγική δεκαετίας για την αγροτική ανάπτυξη της Ελλάδας» και εκπονήθηκε από τους πανεπιστημιακούς καθηγητές: Ν. Μαραβέγια, Κ. Αποστολόπουλο, Κ. Μάπα, Ν. Μπαλτά, Αν. Μωυσίδη, Κ. Παπαγεωργίου και Δ. Ψαλτόπουλο.

Το κείμενο που συντάχθηκε για λογαριασμό του υπ. Γεωργίας, θα αποτελέσει τη βάση διαλόγου με τους κοινωνικούς εταίρους για τη μορφή που θα έχει η γεωργία την επόμενη δεκαετία στην Ελλάδα και έτσι περιλαμβάνει προτάσεις για τη χάρση στρατηγικής ανάπτυξης στον εν λόγω τομέα.

Από την άλλη πλευρά, όμως, επισπμαίνει τις αδυναμίες, τις ελλείψεις και τα λάθη που έχουν γίνει.

Η εικόνα σήμερα

Η συμμετοχή της γεωργίας στο ΑΕΠ φθίνει τα τελευταία χρόνια. Το 1981 αντιστοιχούσε στο 31% της απασχόλησης και στο 26% του ΑΕΠ, ενώ στις ημέρες μας τα αντίστοιχα ποσοστά είναι 16% και 7% αντίστοιχα.

Η επενδυτική δραστηριότητα στον πρωτογενή τομέα παρουσιάζει μόνιμη πτωτική τάση κατά τις τελευταίες δεκαετίες, ιδίως σε ό,τι αφορά τις ιδιωτικές επενδύσεις.

Το κόστος παραγωγής των προϊόντων συνεχίζει να είναι υψηλό, γεγονός που συνεπάγεται προβλήματα στην ανταγωνιστικότητά τους. Το αγροτικό εισόδημα παραμένει στο μισό του μέσου όρου της ΕΕ, ενώ σημαντικό ποσοστό του αγροτικού πληθυσμού ζει κάτω από το όριο της φτώχειας.

Τα λάθη

Η μεγάλη αδυναμία που χαρακτηρίζει την γεωργική έρευνα είναι η μη σύνδεσή της με την παραγωγή. Έτσι όπως τονίζεται, πολλές έρευνες γίνονται με στόχο την υπηρεσιακή εξέλιξη των ερευνητών και όχι την πρακτική αξιοποίηση των συμπερασμάτων που προκύπτουν.

Από την άλλη πλευρά, το έργο ενός άλλου οργανισμού, του ΟΓΕΕΚΑ – Δήμητρα, που έχει ως στόχο την παροχή εκπαίδευσης και κατάρτισης στους αγρότες, χαρακτηρίζεται μηδανινό, εξαιτίας της μη διάθεσης πόρων.

Ουσιαστικό έργο δεν έχει παράγει ούτε η κρατική ΑΓΡΟΓΗ ΑΕ.

Οι προτάσεις

Οι συντάκτες του κειμένου επισημαίνουν ότι η αναγκαιότητα των αγροτικών συνεταιρισμών στην περίπτωση της Ελλάδας είναι πολύ μεγαλύτερη από όσο στις υπόλοιπες ευρωπαϊκές χώρες. Έτσι προτείνουν την πλήρη ανασυγκρό-

τησή τους ώστε να στηρίζουν τη γεωργική δραστηριότητα.

Επίσης, προτείνουν την υποβοήθηση του θεσμού των συνεταιριστικών τραπεζών, τη λήψη μέτρων για την προσέλευση ικανών νέων αγροτών και την εξασφάλιση της προσφοράς συμβουλευτικών υπηρεσιών προς τους αγρότες.

Επίσης, προτείνουν περιορισμό της γραφειοκρατείας και διευκρίνιση των αρμοδιοτήτων μεταξύ κέντρου και περιφέρειας, με παράλληλη ανάπτυξη των ελέγχων και πάταξη των παραβάσεων, ώστε να απελευθερωθούν οι δυνάμεις ανάπτυξης επιχειρηματικότητας.

76. Νέα σημαντική επιδείνωση παρουσίασε το 2001 το εμπορικό γεωργικό ισοζύγιο της χώρας μας, καθώς το έλλειμμα του εκτοξεύτηκε στο 1.070 δισ. ευρώ (364.453 δισ. δραχμές), σπάζοντας κάθε προηγούμενο αρνητικό ρεκόρ.

Η χειρότερη χρονιά της τελευταίας δεκαετίας, από άποψη ελλείμματος στο εμπορικό γεωργικό ισοζύγιο της χώρας μας, αποδείχθηκε το 2001.

Με βάση τα στοιχεία της Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας (ΕΣΥΕ), το έλλειμμα του εμπορικού γεωργικού ισοζυγίου το 2001 ξεπέρασε κάθε προηγούμενο, υπερβαίνοντας τα 364 δισ. δρχ. (πίνακας σελ. 120).

Παθογένεια και καχεξία

Η αρνητική αυτή εξέλιξη, που για μια ακόμη φορά πιστοποιεί την παθογένεια και καχεξία της ελληνικής αγροτικής

Η χειρότερη χρονιά δεκαετίας το 2001. Νέο αρνητικό ρεκόρ στο αγροτικό ισοζύγιο

οικονομίας, οφείλεται στην αύξηση κατά 5,98% της αξίας των εισαγωγών αγροτικών προϊόντων και τροφίμων. Εισαγωγές, που έφθασαν το 2001 στο 1,425 τρισ. δραχμές, έναντι 1,344 τρισ. δραχμών το 2000.

Την αύξηση αυτή κατά 80 δισ. δραχμές των εισαγωγών δεν μπόρεσε να αντισταθμίσει η σχετική ικανοποιητική άνοδος κατά 7,33% της αξίας των εξαγωγών (1,061 τρισ. δραχμές το 2001, έναντι 988,2 δισ. δραχμών το 2000). Έτσι είχαμε μια περαιτέρω αύξηση του ελλείμματος, της τάξεως του 2,24%. Ένα έλλειμμα, που την βετία 1996 – 2001 υπερέβη αθροιστικά το 1,8 τρισ. δραχμές.

Όπως και τα τελευταία χρόνια, έτσι και το 2001, το ισοζύγιο (εξαγωγές –

εισαγωγές) στο εμπόριο των αγροτικών μας προϊόντων με τις χώρες μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης παρέμεινε έντονα αρνητικά, παρά την ελαφρά κάμψη του 4% που σημειώθηκε το 2001, σε σύγκριση με το προηγούμενο έτος.

Από την άλλη πλευρά σταθερά θετικά παρέμεινε το ισοζύγιο στις συναλλαγές με τις τρίτες εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης χώρες, αν και πέρσι σε σύγκριση με πρόπερσι σημείωσε αισθητή κάμψη κατά 18,9%.

Η μεγάλη «πληγή»

Η μεγάλη «πληγή» της ελλειμματικότητας του εμπορικού γεωργικού ισοζυγίου της χώρας μας παραμένει ο τομέας της κτηνοτροφίας. Το 2001 καταβά-

Προϊόντα	Εισαγωγές		Εξαγωγές	
	τρίτες χώρες	χώρες Ε.Ε.	τρίτες χώρες	χώρες Ε.Ε.
Ζώνα ζώα.	15,191	11,621	0,357	0,102
Κρέστα.	18,685	219,739	2,669	3,347
Γάλα, τυριά, αβγά.	3,468	175,136	10,567	36,267
Ψάρια, όστρακα.	51,878	46,511	6,316	76,998
Δημητριακά.	20,467	99,033	27,543	29,541
Φρούτα, λαχανικά.	54,142	84,718	185,601	220,710
Ζάχαρη, μέλι.	3,002	13,672	7,950	3,290
Καφές, τσάι, μπαχαρικά.	27,770	37,514	12,356	1,990
Ζωοτροφές.	25,820	49,789	8,675	2,074
Έτοιμο τρόφιμα.	5,009	52,587	11,438	5,739
Κρασιά, ποτά.	7,363	102,185	22,642	19,137
Καπνά.	18,068	66,079	110,326	22,919
Δέρματα, γούνες.	7,654	12,205	3,163	7,829
Ελαιούχοι σπόροι.	48,649	1,518	4,039	8,298
Καουτσούκ.	3,740	3,334	0,051	0,005
Ξυλεία, φελλός.	57,102	12,985	2,505	0,173
Βαμβάκι, υφαντικές ίνες.	4,913	13,088	79,525	28,069
Λουλούδια, πρώτες ύλες.	6,270	19,067	2,919	2,401
Ζωικά λίπη.	0,991	1,045	0,264	0,066
Ελακόλαδο, φυτικό έλαιο.	9,969	9,448	13,716	78,203
Άλλα λίπη και έλαια.	1,298	2,392	0,640	0,242
Σύνολο:	391,449	1.033,666	513,262	547,400
Έλλειμμα ισοζυγίου :		-364,453		

Το εμπορικό γεωργικό ισοζύγιο το 2001
(σε δισ δραχ.)

λαμε για εισαγωγές ζώντων ζώων, κρεάτων και γαλακτοκομικών προϊόντων το συνολικό ποσό των 443,8 δισ. δραχμών!

Όμως έντονη ελλειμματικότητα παρατηρείται και στους τομείς των δημητριακών, των ψαριών, των ποτών και κρασιών, ενώ υψηλές διατηρούνται και οι εισαγωγές καπνών.

Επίσης δεν περνά απαρατήρητο το γεγονός ότι μια χώρα όπως η Ελλάδα, κατ' εξοχήν παραγωγός φρούτων και λαχανικών, δαπανά τα τελευταία χρόνια γύρω στα 140 δισ. δραχμές ετησίως για εισαγωγές οπωροκηπευτικών. Κάτι, που από ορισμένους αποδίδεται σε αλλαγή των διατροφικών συνηθειών των Ελλήνων, αλλά που παρ' όλα αυτά δεν μπορεί να εξηγήσει επαρκώς το φαινόμενο.

Οι εξαιρέσεις

Στις θετικές από πλευράς εξαγωγών εξελίξεις του εμπορικού γεωργικού ισοζυγίου του 2001, σε σύγκριση με τις αντίστοιχες επιδόσεις του 2000, μπορούν να καταγραφούν οι αυξητικές τάσεις στις εξαγωγές φρούτων και λαχανικών τόσο προς τις κοινοτικές, όσο και προς τις τρίτες εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης χώρες (ιδίως προς τις τελευταίες), καθώς και κάποιες αυξήσεις στις εξαγωγές δημητριακών, γαλακτοκομικών προϊόντων (κυρίως τυριών και γιαουρτιών) και μπαχαρικών. Αντιθέτως αρνητικές από άποψη εξαγωγών χαρακτηρίζονται οι μειώσεις στις εξαγωγές βαμβακιού και κρασιών.

Από άποψη εισαγωγών έχουμε ένα άλμα στις εισαγωγές δημητριακών και ζωοτροφών, αύξηση στις εισαγωγές ψαριών και ελαιούχων σπόρων από τρίτες χώρες και ποτών από την Ευρωπαϊκή Ένωση και κάμψη στις εισαγωγές ζωοκομικών προϊόντων και καπνών από Κοινότητα.

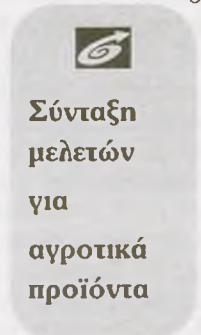
Διαρθρωτικά προβλήματα

Πέρα από τα επιμέρους στοιχεία η έντονη ελλειμματικότητα στο εμπορικό γεωργικό ισοζύγιο της χώρας μας, η οποία εντάθηκε την τελευταία 5ετία, καταδεικνύει τα διαρθρωτικά προβλήματα που αντιμετωπίζουν η ελληνική γεωργία και κτηνοτροφία, την αδυναμία διείσδυσης των ελληνικών προϊόντων σε «ακριβές» αγορές του εξωτερικού, αλλά και τις σημαντικές ελλείψεις στη χάραξη και εφαρμογή μιας ουσιαστικής αγροτικής πολιτικής, που θα εξασφαλίσει μια ισορροπία στη σημερινή ανεστραμμένη πυραμίδα του εμπορίου γεωργοκτηνοτροφικών προϊόντων και τροφίμων.

77. Με αποφάσεις που υπέγραψε ο υπουργός Γεωργίας κ. Γιώργος Δρυς, ανατίθεται σε επιστημονικούς φορείς (εμπειρογνώμονες) η σύνταξη μελετών για τα σημαντικότερα από πλευράς όγκου παραγωγής αγροτικά προϊόντα που παράγονται στη χώρα μας.

Πιο συγκεκριμένα οι μελέτες αφορούν: το βαμβάκι, το ελαιόλαδο, τον καπνό, την βιομηχανική τομάτα, τα ροδάκινα και την σταφίδα.

Τα στοιχεία αυτών των μελετών, θα αξιοποιηθούν για την καλύτερη δυνατή αντιμετώπιση των θεμάτων που θα προκύψουν σε σχέση με την προωθούμενη αναθεώρηση της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής και θα βοηθήσουν στον καλύτερο προγραμματισμό των δράσεων του Υπουργείου Γεωργίας για τα συγκεκριμένα προϊόντα και για την ανάπτυξη της ελληνικής γεωργίας.

ΣΗΦΗΣ ΑΝΔΡΕΑ ΜΠΙΚΑΚΗΣ

Ο Σήφης, το γελαστό και καλόκαρδο παιδί του 1952 που πρωτοδιορίστηκε στην «Ελαιουργική» και έτσι από τότε, με γέλιο και καλή καρδιά, περισσότερα από 50 χρόνια διακόνησε το αγροτοσυνεταιριστικό μας κίνημα, πέθανε στο αγαπημένο του Ρεθύμνο την 15-5-2003 σε ηλικία 72 ετών.

Σε ένα μικρό και όμορφο αγροτικό χωριό (τις Σαϊτούρες) του Νομού Ρεθύμνου, γεννήθηκε το 1931 από γονείς αγρότες ο Σήφης Μπικάκης και όταν μεγάλωσε, πιστά ακολούθησε τα βήματα του πατέρα του. Του Μπαρμπαντρέα, του υπέροχου συνεταιριστή και ανθρώπου, που περισσότερα από 20 χρόνια υπήρξε πρόεδρος της Ένωσης Αγροτικών Συνεταιρισμών Ρεθύμνου και πρόσφερε όσα λίγος στους αγρότες του Νομού, σε πολύ δύσκολες εποχές.

Είχαν την εξαιρετική εύνοια της τύχης οι δύο αυτοί συνεταιριστές, πατέρας και γιος, να συνεργαστούν από τις θέσεις του Προέδρου (ο πατέρας) και του Διευθυντή (ο γιός) της Ένωσης Ρεθύμνου και μαζί να μοιραστούν και να γευθούν τη δόξα και τις πίκρες του συνεργατισμού στον αγροτικό χώρο.

Σε ηλικία 19 ετών προσλήφθηκε ο Σήφης στην «Ελαιουργική» και παράλληλα με την προσφορά της εργασίας του στο εργοστάσιό της στην Ελευσίνα, διάβαζε και πήρε το πτυχίο του από την Ανώτατη Σχολή Οικονομικών και Εμπορικών Επιστημών (ΑΣΟΕΕ).

Ήταν τότε που το κράτος μας προσπαθούσε, μέσα από τα ερείπια που άφησε ο Β' Παγκόσμιος πόλεμος και ο αμέσως μετά από αυτόν Εμφύλιος, να ανασυγκροτήσει τη χώρα και οι ιδεολόγοι συνεταιριστές – οι περισσότεροι βετεράνοι των πολέμων εκείνων – φρόντιζαν, στο δικό τους χώρο ο καθένας, να επισκευάσουν ό,τι είχε καταστραφεί και να χτίσουν νέες αποθήκες, δεξαμενές και εργοστάσια για να αποθηκεύσουν τα αγροτικά προϊόντα, για τις ανάγκες του αστικού πληθυσμού και για εξαγωγές. Και αντίστοιχα να διοχετεύσουν το πολύ περιορισμένο τότε χρήμα της ΑΤΕ στην ύπαιθρο για να κινηθεί η οικονομία της. Αδυναμίες μεγάλες για να αντιμετωπισθούν τότε πολύ δύσκολες καταστάσεις, όμως με πολύ καλούς κουμανταδόρους στα πόστα και τις θέσεις δουλειάς.

Ένας απ' αυτούς τους κουμανταδόρους συνεταιριστές στο Νομό Ρεθύμνου ήταν και ο Μπαρμπαντρέας, ο πατέρας του Σήφη, με τα έντονα χαρακτηριστικά του Κρητικού, τη σωματική διάπλαση, τις φαρδιές πλάτες, τα πυκνά φαρδια τσιγκελωτά μουστάκια και τις πάντα γυαλισμένες μπότες. Μόνο που στα χρόνια αυτά της ανασυγκρότησης δεν ήταν ζωσμένος τα φυσεκλίκια του και δεν είχε κρεμασμένο στους φαρδείς ώμους του το τιμημένο στα χέρια του, θρυλικό μάνλιχερ. Οι Γερμανοί δεν ήταν στην Κρήτη το 1946 όταν ανέλαβε την Ένωση Ρεθύμνου, είχαν φύγει πριν ένα χρόνο και τώρα θα έπρεπε να βοηθήσει κι αυτός με τις όσες διέθετε δυνάμεις του για να φύγει και η φτώχεια που άφησαν.

Το 1960, το πρώτο από τα πέντε παιδιά του (τέσσερα αγόρια και ένα κορίτσι) ο

Σήφης του, είχε στα χέρια του το πτυχίο της επιστήμης που είχε ανάγκη τη βοήθειά της. Και ο συνεταιριστής πατέρας του τον προσλαμβάνει Διευθυντή στην Ένωση Ρεθύμνου, για να ξεκινήσει από τότε και να συνεχισθεί επτά ολόκληρα χρόνια¹ ένας ευγενής συναγωνισμός, στο ποιος θα προσφέρει περισσότερα στον αγρότη του Νομού και στην Ένωσή του.

Και θα επικαλεσθώ εδώ εκείνο το τόσο αποκαλυπτικό αυτού του συναγωνισμού τους περιστατικό, που αναφέρει στη στήλη του ΘΥΜΗΣΕΣ της «Συνεταιριστικής Πορείας» (τ. 62/2001, σελ. 110) ο συνεργάτης της «Συνεταιριστής χωρίς όνομα».

Όταν απομακρύνθηκαν και οι δύο το 1967 από την Ένωση την περίοδο της χούντας, ο Μπαρμπαντρέας, υπέργηρος τότε, σταμάτησε τη συνεταιριστική του δραστηριότητα. Ο νέος και πάντα δραστήριος Σήφης προσλήφθηκε σε μεγάλη βιομηχανία ως Διευθυντής και από εκεί, μέσα σε λίγα χρόνια και με τη συνεργασία φίλων του, ίδρυσε τη ΒΙΟΔΕΡΜ (βιομηχανία δερμάτων) για την αξιοποίηση 2.500.000 δερμάτων μικρών ζώων της κρητικής κτηνοτροφίας. Και τότε, γράφει ο «Συνεταιριστής χωρίς όνομα» στη σελ. 110 του τεύχους της Σ.Π. που προανέφερα, «πολύ γέρο και ανήμπορο τον πήρε ο γιος του ο Σήφης με το αυτοκίνητό του να δει το εργοστάσιο που έφτιαξε σαν ιδιώτης για την επεξεργασία δερμάτων (τη ΒΙΟΔΕΡΜ). Ήταν εντυπωσιακό στην εμφάνιση με 4.000 τ.μ. επιφάνεια σε 35.000 τ.μ. αυτό το εργοστάσιο. Μόλις κατέβηκε ο Μπαρμπαντρέας από το αυτοκίνητο, έβαλε την παλάμη του χεριού του οριζόντια στο μέτωπό του για να δει καλύτερα και μια φωνή αυτοελέγχου βγήκε από μέσα του: «Ξάνοιξε (κοίταξε) μωρέ μια δουλειά που δεν την είδα» είπε και με έκφραση σε στάση απογοητευμένου, κατέβασε το χέρι από το μέτωπό του. Έλεγε τον εαυτό του εκείνη τη στιγμή ο αμετανόητος συνεταιριστής, γιατί σαν πρόεδρος της Ένωσης τόσα χρόνια δεν σκέφθηκε να κάνει αυτό το εργοστάσιο στην Ένωση και το έφτιαξε ο γιος του, δικό του.

Τα μηχανήματα αυτού του εργοστασίου, που θα αξιοποιούσαν 2.500.000 δέρματα αρνιών και εριφίων στην Κρήτη, λειτουργούν τώρα στο Μπεράτι της Αλβανίας και απασχολούν 300 εργάτες. Χρεωκόπησε στην Ελλάδα ο φορέας ΒΙΟΔΕΡΜ που τα αγόρασε για τα κρητικά δέρματα από τα υψηλότοκα τραπεζικά δάνεια και η ΑΤΕ όπως και οι Συνεταιρισμοί δεν μπόρεσαν να κρατήσουν τα σύγχρονα (τότε) αυτά μηχανήματα στο εργοστάσιο, εκεί που πρωτοεγκαταστάθηκαν και πουλήθηκαν στην Αλβανία, όπως πουλήθηκε και το εργοστάσιο με το οικόπεδό του σε πλειστηριασμό για άλλη χρήση».

Μετά την αποκατάσταση της Δημοκρατίας στη χώρα το 1974, ο Σήφης επανήλθε στην Ένωση Ρεθύμνου και χρημάτισε εκλεγμένος πρόεδρος της από το 1975 μέχρι το 1982, με σημαντικό έργο σε επενδύσεις και στην ανάπτυξη όλων των δραστηριοτήτων της. Η αγορά 208 στρεμμάτων γης, 4 μόλις χλμ. από την πόλη του Ρεθύμνου και η εκεί εγκατάσταση συγκροτημάτων παραγωγής ζωοτροφών, τυποποίησης και συσκευασίας ελαιολάδου, δεξαμενών χωρητικότητας 5.000 τόννων ελαιολάδου, τυροκομείου και αποθηκών (τις οποίες συμπλήρωσε και αξιοποίησε ο Κώστας Μπεμπής που τον διαδέχθηκε στην προεδρία της Ένωσης) είναι δείγματα της προσφοράς του Σήφη Μπικάκη στον αγρότη του Νομού Ρεθύμνου και στην Ένωσή του.

Σημαντική ήταν η προσφορά του Σήφη και στην «Ελαιουργική» με την ιδιότητα του Αντιπροέδρου της την τριετία 1979-1982, όταν η κορυφαία αυτή συνεταιριστική οργάνωση των ελαιοπαραγωγών μας αναπτύσσονταν σε δευτερογενείς δραστηριότη-

1. Μέχρι το 1967 οπότε τους απομάκρυνε από την Ένωση η χούντα των συνταγματαρχών).

τες του κλάδου με 14 βιομηχανικά συγκροτήματα σε αντίστοιχα ελαιοκομικά διαμερίσματα της χώρας.

Τα τελευταία πέντε χρόνια της ζωής του ο Σήφης αντιμετώπιζε προβλήματα υγείας και είχε αποσυρθεί από τα συνεταιριστικά δρώμενα. Περιοριζόταν σε δημοσιεύματα με αυστηρές κριτικές για το κατόντημα του συνεταιριστικού χώρου. Ένα από αυτά είναι το τελευταίο δημοσίευσμά του στη «Σ.Π.» (τ. 67/2002 σελ. 133) για τα χρέη από άσκηση κοινωνικής πολιτικής, με τον τίτλο **«Λυπούμαι για την κατόντημα και τις ζημιές - Κάποιοι, κάποτε θα τους κάμουν τον απολογισμό».**

Τα χρόνια αυτά της μεγάλης δοκιμασίας του από τα προβλήματα της υγείας του, ο Σήφης ζούσε και με το πικρό παράπονο της χρεοκοπίας της ΒΙΟΔΕΡΜ από τα πανωτόκια ενός δανείου του 1981. Εκατοντάδες σελίδες είναι τα υπομνήματα γι' αυτό το θέμα που είχε στείλει σε κάθε αρμόδιο και σε κάθε φίλο που ήθελε τη βοήθειά του.

Αρκετά από αυτά τα υπομνήματα έστειλε και σε μένα για ενημέρωση και για όσο θα μπορούσα να του συμπαρασταθώ. Το τελευταίο είναι 35/σέλιδο και μου το έδωσε την 15-10-2002 στο σπίτι του (Ετεάρχου 2 στο Ρέθυμνο) όπου τον είχα επισκεφτεί. Κρατώντας το, πριν το περάσει στα χέρια μου, το ξεφύλλιζε επισημαίνοντάς μου τα σημεία που δεν μπορούσε και ο ίδιος – όπως αγανακτισμένος και μεγαλόφωνα τόνιζε – να τα πιστέψει ως αληθινά. Καταχώρησα, όπως ήθελε, στο χαρτί που μου πρόσφερε, για να βλέπω, όπως μου είπε, σε μια σελίδα μόνο τους αριθμούς χωρίς λόγια και να του εξηγήσω...

Αυτή τη μια σελίδα έχω τώρα μπροστά μου και μεταφέρω εδώ το περιεχόμενό της, φίλε αναγνώστη, για να καταλάβεις την πίκρα που πήρε μαζί του αυτός ο συνάνθρωπός μας και να φέρεις στη μνήμη σου τα άθλια επίγειά μας:

– «Πήραμε – μου υπαγορεύει και γράφω – την 31-7-1981 από δάνειο 30.000.000 δρχ. μόνο το ποσό των	<u>8.608.838 δρχ.</u>
– πληρώσαμε μέχρι την 8-4-1993	75.625.750 δρχ.
– από τον πλειστηριασμό του εργοστασίου η Τράπεζα εισέπραξε και μας πίστωσε με	<u>84.300.000 δρχ.</u>
– συνολικά δηλαδή πληρώσαμε	159.925.750 δρχ.
– και σήμερα η Τράπεζα μας ζητά ακόμη για να μας απελευθερώσει τις εγγυήσεις	<u>367.200.000 δρχ.</u>
– Τελικά από δάνειο 8.608.838 βγήκε συνολικό χρέος	527.125.750 δρχ.

– Μπορείς να μου δώσεις εξηγήσεις;»

Όχι βέβαια, του είπα τότε μεγαλόφωνα και κατέγραψα στο χαρτί αυτή την απάντησή μου. Και τώρα διαβάζοντάς την, συνειρμικά καταγράφεται στην οθόνη του μυαλού μου: **Ποια θα 'ναι άραγε η απάντηση της ψυχής του πατέρα του στη δική του πικραμένη ψυχή;**

Αναπαυμένες να είναι οι ψυχές και των δύο και ελαφρό το χώμα που τους σκεπάζει στο κοιμητήρι του χωριού τους.

Συλλυπητήρια στον Ανδρέα, το μοναχογιό του Σήφη που πήρε τ' όνομά του αξέχαστου παππού του και στ' αδέλφια του το Γιάννη, το Γιώργη και τη Χρυσούλα.

(Γ.Β.Σ.)

ΣΤΕΛΙΟΣ ΜΠΑΖΙΑΝΑΣ

Επίτιμος Πρόεδρος ΓΕΣΑΣΕ

Ένας ξεχωριστός συνδικαλιστής με αγώνες και θυσίες

Ο θάνατος του Στέλιου Μπαζιάνα, τον οποίο πληροφορήθηκα καθυστερημένα, είναι μια θλιβερή είδηση για όλο τον αγροτικό κόσμο της χώρας μας. Οι αγώνες του Μπαζιάνα για να ζήσει ο αγρότης καλύτερες μέρες ήταν σκληροί, συνεχείς και μακροχρόνιοι.

Η αγροτιά – όπως του άρεσε να αποκαλεί τον αγροτικό κόσμο – αδικείται και αποτελεί πάντοτε αντικείμενο εκμετάλλευσης. Αυτό πίστευε και αυτό διακήρυττε σε όλους τους τόνους.

Από μικρός είχε επηρεασθεί βαθιά από την εξέγερση των αγροτών του θεσσαλικού κάμπου, όπου και η γενέτειρά του, στην οποία είχαν πάρει μέρος και πρόσωπα του οικογενειακού του περιβάλλοντος. Είχε τάξει σκοπό της ζωής του να υπηρετήσει τον αγρότη. Συχνά μιλούσε με συμπάθεια και ενδιαφέρον για κολλήγους και δήλωνε την πεποίθησή του ότι το μέρος αυτό της κοινωνίας είναι το πιο αγνό. Οραματιζόταν να συνεχίσει το έργο του Μαρίνου Αντύπα και καθώς ο χαρακτήρας του είχε έντονο και επαναστατικό στοιχείο, με τις χειμαρρώδεις ομιλίες του συνήγειρε τους αγρότες που τον άκουγαν με πίστη και αφοσίωση.

Ο Μπαζιάνας δεν ήταν κατά κύριο επάγγελμα αγρότης. Είχε σπουδάσει νομικά. Λάτρευε όμως τη γεωργία. Πίστευε στον κλάδο αυτό και πολύ περισσότερο στο ανθρώπινο στοιχείο που τον αποτελούσε. Αισθανόταν έντονη εσωτερική αντίδραση σε κάθε γεγονός που απέβαινε σε βάρος των αγροτών. Ήταν ακλόνητη η πεποίθησή του ότι ο αγρότης, σαν παραγωγός, αδικείται μόνιμα χωρίς να μπορεί να αντιδράσει.

Υποστήριζε με φανατισμό ότι η παραγωγή ανήκει στον παραγωγό, αφού είναι το προϊόν του μόχθου του και κανείς δεν έχει το δικαίωμα να του το πάρει με αγορανομικά μέτρα, που δυστυχώς εκείνα τα χρόνια αποτελούσαν την πλευρά μιας πρόχειρης και καθόλου μελετημένης αγροτικής πολιτικής.

Για να στηρίξει τις θέσεις του αυτές επικαλείτο ακόμη και την αποστολική ρήση, όπως είναι διατυπωμένη σε επιστολή του Αποστόλου Παύλου, «τον κοπιώντα γεωργόν δει πρώτον των καρπών μεταλαμβάνειν». Το ρήμα μεταλαμβάνω μάλιστα το ερμήνευε με την έννοια «διεκδικώ κάτι ως δικό μου».

Για όλους αυτούς τους λόγους έβλεπε ότι ο αγροτικός κόσμος, που ήταν τελείως ανοργάνωτος, έπρεπε το ταχύτερο να οργανωθεί. Οι νομικές γνώσεις και η ευφυΐα του τον διευκόλυναν στην προσπάθειά του. Αναζητούσε και έβρισκε μεταξύ των αγροτών ένα δυναμικό στέλεχος σε κάθε νομό και του ανέθετε την ευθύνη να ιδρύσει, σύμφωνα με τις οδηγίες του, ένα αγροτικό σύλλογο με παραρτήματα στα χωριά. Περιόδευσε σχεδόν όλη τη χώρα για το σκοπό αυτό,

αν και το πολιτικό κλίμα της εποχής δεν ήταν ευνοϊκό και δεν άρεσαν καθόλου παρόμοιες δραστηριότητες.

Τα τότε εμφυλιοπολεμικά γεγονότα είχαν δυσμενή επίδραση σε περιπτώσεις που υπήρχε υποψία ότι «εισάγονται καινά δαιμόνια εν τη πόλει». Δεν ήταν επομένως τελείως ακίνδυνη η κίνηση αυτή η οποία για τους πρωτοπόρους είχε ιεραποστολικό χαρακτήρα.

Στην Κρήτη ο Μπαζιάνας ξεκίνησε από τα Χανιά. Ο άνθρωπος τον οποίο επέλεξε ήταν ο Αρτέμης Πούλακας από το Βαρύπετρο Κυδωνίας, αποβιώσας προετών. Φλογερός και ενθουσιώδης χαρακτήρας, προοδευτικός αγρότης και άριστος χειριστής του λόγου.

Ο Πούλακας μετέδωσε την αγροτική ιδέα και στους άλλους νομούς της Κρήτης μαζί με αγροτικά στελέχη που ταυτόχρονα ενεργοποιήθηκαν. Η οργάνωση και οι μετέπειτα κινητοποιήσεις εγίνοντο μόνο με μια μικρή συνεισφορά των αγροτών η οποία πολλές φορές δεν κάλυπτε ούτε τις πραγματικές δαπάνες του κινήματος. Οι πρωτοπόροι όχι μόνο δεν έπαιρναν αποζημίωση, αλλά και κάλυπταν εξ ιδίων διάφορες δαπάνες.

Τα χρόνια εκείνα δεν υπήρχε καμία απολύτως κρατική επιχορήγηση προς το κίνημα και γι' αυτό μάλιστα είχε τον γνήσιο ιδεολογικό χαρακτήρα.

Αυτό, με πολύ λίγα λόγια, ήταν το έργο του Μπαζιάνα και αυτή η προσφορά του στον αγροτικό κόσμο. Η ιστορία θα το καταγράψει λεπτομερώς και θα δικαιώσει την όλη του προσπάθεια.

Στη ΓΕΣΑΣΕ, στην ίδρυση της οποίας ο ίδιος πρωτοστάτησε το 1957, ήταν πρόεδρος μέχρι το 1986. Οι διάδοχοί του δίκαια του απέδωσαν τον τίτλο του επιτίμου, τιμής ένεκεν.

Επειδή για πολλά χρόνια υπήρξα στενός συνεργάτης του, γνώρισα από κοντά τους αγώνες του για τις αγροτικές διεκδικήσεις και έχω αντικειμενική άποψη για τη σημασία και το μέγεθος της προσφοράς του στο αγροτικό συνδικαλιστικό κίνημα.

Αισθάνομαι την ανάγκη να εκφράσω τη βαθιά μου λύπη για το θάνατό του, συλλυπούμαι τους δικούς του και εύχομαι να είναι ελαφρύ το χώμα της μάνας γης που τον σκέπασε.

ΚΩΣΤΑΣ ΜΠΕΜΠΗΣ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΔΗΜ. ΔΡΑΓΩΝΑΣ

τ. αναπληρωτής Γεν. Διευθυντής του Υπ. Γεωργίας

«Το τελευταίο τεύχος του περιοδικού «Συνεταιριστική Πορεία» δεν θα το διαβάσει δυστυχώς ο παραλήπτης Κωνσταντίνος Δραγώνας, τ. αναπληρωτής Γενικός Διευθυντής του Υπουργείου Γεωργίας, ο άντρας μου», έγραψε στο σημείωμα που μου έστειλε με το ταχυδρομείο στο σπίτι μου, λίγες μέρες μετά τη διεκπεραίωση του προηγούμενου (69ου) τεύχους του περιοδικού μας, η κ. Σταυρούλα Κουράκου - Δραγώνα.

Είδηση πολύ δυσάρεστη που μου μετέδωσε το πιο αγαπημένο πρόσωπο του αείμνηστου Κώστα Δραγώνα, του τόσο γνωστού στον αγροτοσυνεταιριστικό χώρο από τις δραστηριότητές του στο Υπουργείο Γεωργίας και στην Εταιρεία Φίλων του Συνεργατισμού, της οποίας ήταν μέλος από τις 18-5-1974 και Διοικητικός Σύμβουλός της την περίοδο 1983-1985.

Από τη Μεγάλη Μαντίνεια της Μεσσηνίας καταγόταν ο Κώστας Δραγώνας. Εκεί γεννήθηκε το 1915 από γονείς αγρότες, και μετά τις εγκύκλιες σπουδές του πήγε στη Θεσσαλονίκη για τη Γεωπονία, την αγαπημένη του επιστήμη.

Με πανεπιστημιακή μόρφωση στο εσωτερικό και μετεκπαίδευση στην Αμερική και τη Γαλλία, είχε το χάρισμα μιας ισχυρής προσωπικότητας, και υπηρέτησε το Υπουργείο Γεωργίας 35 συναπτά έτη μέχρι και της συνταξιοδότησής του το 1975.

Οξύνους, ευρυμαθής, έμπειρος στα της επιστήμης και της δημόσιας διοίκησης και διαχείρισης, ανυποχώρητος στο καθήκον και αποφασιστικός, άφησε τη σφραγίδα του από τις θέσεις που υπηρέτησε στο Υπουργείο Γεωργίας, σε ζωτικής σημασίας για την αγροτική μας οικονομία θέματα.

Ο Κώστας Δραγώνας ευτύχησε να έχει σύζυγο τη Σταυρούλα Κουράκου, Δρα Χημικό και αντεπιστέλλον μέλος της Γεωργικής Ακαδημίας της Γαλλίας, μετά της οποίας απέκτησε δυο παιδιά: τον Δημήτρη, τραπεζικό, και την Ελένη-Ευφροσύνη, Γραμματέα του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Κοινότητας.

Αιωνία να είναι η μνήμη του και ελαφρύ το χώμα της Μεσσηνιακής γης που το σκέπασε.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΦΕΤΖΑΚΗΣ

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΑΝΑΓΝΩΣΤΕΣ ΜΑΣ

Το περιοδικό μας, που είναι όργανο ελεύθερης διακίνησης ιδεών, απόψεων και προτάσεων, έχει τις στήλες του ανοιχτές σε όποιον από τους αναγνώστες του θέλει να δημοσιεύσει τις απόψεις, θέσεις και προτάσεις του για τα αγροτοσυνεταιριστικά μας πράγματα, αρκεί να τηρεί τους κανόνες ευηρέπειας, της ποιότητας, της εγκυρότητας και της δημοσιογραφικής δεοντολογίας.

Τα κείμενα, ανάλογα με το περιεχόμενό τους, μπορεί να είναι μέχρι και 4-5 σελίδες και να στέλνονται στη διεύθυνση της Εταιρείας των Φίλων του Συνεργατισμού (οδός Γενναδίου 8 Αθήνα ΤΚ 106 78) με την ένδειξη στο φάκελλο «Ύλη για το περιοδικό».

«SINETERISTIKI PORIA»

COOPERATIVE REVIEW

Published by the «FRIENDS OF COOPERATION SOCIETY»,
8 Cennadiou, 106 78 Athens Greece.

CONTENTS OF No 70/2003

	<i>Page</i>
☐ G.V. Sellianakis: Agricultural cooperatives must be revived, modernised and reactivated for playing their role in the development of the countryside	65-69
☐ A. Bikos: 1000 words	70
☐ G.V. Sellianakis: Black currants and sultanias: The principal currency earners for 90 years	71-74
☐ V. Boufidis: The abolition of field watchmen's body is an atrocity	75-77
☐ T. Karaiskaki: New findings for food quality	79-82
☐ A. Bikos: The letter-box of the Cooperative Review (Contributions by C. Bebis, G. Sotiriou, G. Fragiadoulakis, J. Tsironis, G. Doutsias, A. Andrianopoulos, G. Kafetzakis, E. Charmouri, A. Agapiou, A. Bikos)	95-104
☐ G. Fragiadoulakis: Questions of our readers	105-106
☐ Cooperator (anonymous): 'Memories'	107-109
☐ G.V. Sellianakis: Book review: (S. Bacoyannis, S. Mariadis, V. Boufidis)	111-113
☐ M. Dermitzakis: Where are we heading to? Dangerous crosion of our social tissue and our family institution	114-115
 ☐ Editorials:	
• Presidential Decree for agricultural cooperatives	83-86
• European Union (E.U. -25)	87-93
• Matrozos	101-103
• Between us: Messages for the members of our Society	110
• Agricultural and cooperative news	116-121
• Obituaries: (S. Bikakis, C. Dragonas, S. Bazianas)	122-127
• The identity of our Review	128

«ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΠΟΡΕΙΑ»

ΙΔΕΟΛΟΓΙΑ - ΕΠΙΣΤΗΜΗ - ΔΡΑΣΗ

Τριμηνή έκδοση Επιστημονικού - Ιδεολογικού προβληματισμού

Ιδιοκτήτης: ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΤΩΝ ΦΙΛΩΝ ΤΟΥ ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΣΜΟΥ

Γραφεία: Γεωραδίου 8 - Αθήνα 106 78 • Τηλ. 210/3226.976

Διευθυντής Έκδοσης: Γεωργ. Σελλιανάκης,

Καραολή Δημητρίου 4 - Μελίσσια • Τηλ. 210/8042.439 • Τ.Κ.151 27

Επιμέλεια: Συντακτική Επιτροπή από τους:

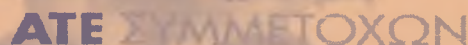
Γεώργιο Β. Σελλιανάκη, Απόστολο Τρ. Ράντσιο και Αθανάσιο Α. Μπίκο

ΕΤΗΣΙΕΣ ΠΡΟΑΙΡΕΤΙΚΕΣ ΕΙΣΦΟΡΕΣ :

- Για Ενώσεις Κεντρικές Α.Σ.Ο. Τράπεζες, Οργανισμούς: (όχι κατώτερες των 40 Ευρώ).
- Για Πρωτοβάθμιους Συνεταιρισμούς και άλλα Νομικά πρόσωπα: (οχι κατώτερες των 20 Ευρώ).
- Για άτομα (όχι κατώτερες των 15 Ευρώ). • Για φοιτητές και νέους αγρότες (όχι κατώτερες των 10 Ευρώ)
- Εμβάσματα με ταχυδρομική επιταγή στον Ταμία της Εταιρείας Φίλων Συνεργατισμού
κ. Γ. Καφετζάκη, οδός Θράκης 30 - Νέα Σμύρνη 17 121 (τηλ. 210/93.55.394).

Τυπογραφείο: Νικήτα Κ. Καράλη, Γερανίου 7 - Τηλ. - FAX: 210/5233.965 • Κυκλοφορία: Ιούνιος 2003

**Όμιλος Εταιριών
ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ**

ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑΚΗ Α.Ε.

ΜΕΛΟΣ ΤΟΥ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΥ ΑΞΙΩΝ ΑΘΗΝΩΝ

Η κατοικία σας

υπό την σκέπη της ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗΣ

Το σπίτι σας, μικρό ή μεγάλο, είναι η περιουσία σας, η βάση σας, το ορμητήριο σας. Όμως διάφοροι κίνδυνοι, όπως φωτιά, σεισμός, κλοπή, θεομηνίες, κ.ά. το απειλούν. Σήμερα, ο καλύτερος τρόπος για να το προστατέψετε, είναι να το πολυσσφαλιστήριο κατοικιών **"ΝΕΑ ΚΑΤΟΙΚΙΑ"** της **ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗΣ**.

Το πρόγραμμα καλύπτει:

Ζημιές από φωτιά, κεραυνό, έκρηξη λέβητα κεντρικής θέρμανσης, βραχυκύκλωμα, θεομηνίες, διάρρηξη σωληνώσεων ύδρευσης, σεισμό.

Επίσης καλύπτεται:

- Η απώλεια περιεχομένου λόγω κλοπής.
- Η απώλεια ή η καταβολή ενοικίου σε περίπτωση που θεωρηθεί ακατοίκητη η κατοικία λόγω ζημιάς και μέχρι την αποκατάστασή της.
- Ο ασφαλισμένος και τα μέλη της οικογένειάς του από κάθε ατύχημα που θα συμβεί στην κατοικία του ή στο γύρω χώρο.
- Η αστική ευθύνη του ασφαλισμένου.

Νέα Κατοικία. Η πιο ολοκληρωμένη προστασία για το σπίτι σας.

Προστατέψτε τον εαυτό σας και την περιουσία σας, από κάθε πιθανό κίνδυνο, με το πολυσσφαλιστήριο **ΝΕΑ ΚΑΤΟΙΚΙΑ**.

Νιώστε μοναδική προστασία και αγωγή, υπό την σκέπη της **ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗΣ**.

ΕΤΑΙΡΙΑ ΤΟΥ ΟΜΙΛΟΥ ΤΗΣ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ

Πολυσσφαλιστήριο κατοικιών με τη δύναμη της ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗΣ